Dziennik Urzędowy

Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego

Nr 7-8 **ŁÓDŹ, Lipiec-Sierpień 1948 r.** **Rocznik III**

TREŚĆ:

CZĘŚĆ URZĘDOWA

Poz.		Str.
93.	Rozporządzenie Ministra Oświaty z dn. 21. VIII. 1947 r. o uznaniu „Ligi Lotniczej" za stowarz. wyższej użyteczności . . .	78
94.	Rozporządzenie Ministra Oświaty z dn. 27. IX. 1947 r. o zmianie rozporządz. Ministra Oświaty z dn. 8. V. 1946 r. o weryfikacji studiów akademickich	79
95.	Rozporządzenie Ministra Oświaty z dn. 22. I. 1948 r. o organizacji Państw. Rady K. Z.	80
96.	Rozporządzenie Ministra Oświaty z dn. 7. II. 1948 r. o dodatkowym egzaminie z nauki o Polsce i Świecie Współczesnym . .	80
97.	Rozporządzenie Ministra Oświaty z dn. 19. V. 1948 r. o trybie postępowania przy przyjmowaniu kandydatów na I rok studiów do państw. szkół wyższych na rok szk. 1948/49	83
98.	Rozporządzenie Ministra Oświaty z dn. 20. VI. 1948 r. w sprawie organizacji i programów studiów wstępnych w szk. wyższych	84
99.	Zarządzenie Ministra Oświaty z dn. 20. XI. 1947 r. w sprawie udziału wychowawczyń przedszkoli w knnferencjach rejon. ZNP	86
100.	Zarządzenie Ministra Oświaty z dn. 4. VI. 1947 r. w sprawie szkół pracy społecznej Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego	86
101.	Zarządzenie Ministra Oświaty z dn. 14. I. 1948 r. w sprawie udziału uczniów szkół dla dorosłych w uroczystościach i imprezach	87
102.	Zarządzenie Ministra Oświaty z dn. 17. II. 1948 r. w sprawie organizacji przedszkoli ćwiczeń przy zakładach kształcenia wychowawczyń przedszkoli	88
103.	Zarządzenie Ministra Oświaty z dn. 4. VI. 1947 r. w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu i Ministrem Skarbu w sprawie przepisów szczegół. o dostawach .	89
104.	Okólnik Ministerstwa Oświaty Nr 20 z dn. 13. VI. 1947 r. w sprawie stosowania jednolitych wzorów w postępowaniu przy zawieraniu umów	95
105.	Okólnik Ministerstwa Skarbu Nr 195 z dn. 9. VI. 1947 r. w sprawie obrotu bezgotówk.	101
106.	Zarządzenie Ministra Administracji Publicznej i Ministra Ziem Odzysk. z dn. 13. VI. 1947 r. w sprawie zaliczenia okresu wojennego do wymiaru uposażenia nauczycieli	102
107.	Okólnik Nr 7 Prezesa Rady Ministrów z dn. 14. II. 1948 r. dotyczący normatywów zużycia materiałów piśmien. i gospodarczych .	102
108.	Okólnik Ministerstwa Oświaty Nr 3 z dn. 12. II. 1948 r. o szkolnych kołach młodzieżowych Towarzystwa Przyjaciół Żołnierza .	106
109.	Okólnik Ministerstwa Oświaty Nr 5 z dn. 23. II. 1948 r. w sprawie nazwy szkół średnich dla dorosłych	107
110.	Okólnik Ministerstwa Skarbu Nr 159 z dn. 14. IV. 1948 r. w sprawie potrącania kosztów wyszkol. uczn. rzemieślniczych . .	107
111.	Okólnik Ministerstwa Oświaty Nr 13 z dn. 5. VI. 1948 r. w sprawie organizacji roku szkolnego 1948/49 w szkolnictwie zawod. .	108
112.	Instrukcja Ministerstwa Oświaty z dn. 11. V. 1948 r. o organiz. roku szk. 1948/49 w zakresie kształcenia naucz. szkół podst. . .	116
113.	Okólnik Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dn. 24. IV. 1948 r. w sprawie współpracy urzędów zatrudnienia ze szkołami zawodowymi	120
114.	Instrukcja Ministerstwa Oświaty z dn. 29. V. 1948 r. w sprawie organ. wychow. przedszkolnego na rok 1948/49	120
115.	Instrukcja Ministerstwa Oświaty z dn. 1. VI. 1948 r. w sprawie Społeczno - Pedagogicznych Komisji Kwalifikacyjnych . .	122
116.	Pismo Ministerstwa Oświaty z dn. 13. I. 1948 r. w sprawie wymiaru godzin w. f. w szkołach	122
117.	Statut Korespondencyjnego Wyższego Kursu Nauczycielskiego Z. N. P. . . .	123
118.	Okólnik Kuratorium Okr. Szk. Łódzkiego Nr 135 z dn. 15. VI. 1948 r. w sprawie udziału gmin miejskich i wiejskich w wydatkach na zakładanie i utrzymywanie publicznych średnich szkół zawodowych	124
119.	Komunikat Ministerstwa Oświaty w sprawie mianowań dyrektorów w publ. śr. szk. zaw.	125
120.	Komunikat Ministerstwa Oświaty w sprawie ulg kolejowych dla lekarzy szk., dent., hig.	125
121.	Komunikat Ministerstwa Oświaty w sprawie zwalniania od obowiązku składania egzaminu praktycznego nauczycieli państwowych szkół powszechnych dla dorosłych . .	125
122.	Komunikat Ministr. Oświaty w sprawie oceny świadectw dojrzałości szkół śr. zagr. .	125
123.	Komunikat Ministerstwa Oświaty w sprawie wydzielenia resztówek i wolnych gruntów na cele szkolnictwa powszechnego . .	126
124.	Komunikat Ministerstwa Oświaty z dnia 21. VI. 1948 r. — Ryczałt na dojazdy . .	126
125.	Okólnik Kuratorium Okr. Szk. Ł. Nr 159 z dnia 17. VII. 1948 r. w sprawie uporządkowania rachunkowości szkół i urzędów .	127
126.	Komunikat Ministerstwa Oświaty w sprawie wykazu podręczników i wydawnictw szk. .	128
127.	Akademia W. F. w Warszawie . . .	135
128.	Ruch służbowy	135
129.	Ośrodki dydaktyczno - naukowe w m. Łodzi	136
130.	Komunikat Kuratorium O. S. Łódzk. Nr 51 w sprawie propagowania dzieła pt. „Zarys historyczno - polityczny I Rządu Demokratycznego w Polsce"	137
131.	Komunikat Kuratorium O. S. Łódzk. Nr 65 w sprawie zatwierdzenia do użytku w szkołach czasopisma „Łódź Teatralna" . .	137
132.	Społeczny Komitet Radiofonizacji Kraju .	137
133.	P. W. S. P. w Gdańsku — warunki przyjęcia	139

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

	Str.
Piotr Rafa — Kształcenie kupców . . .	139
J. Bortkiewicz-Rodziewiczowa — Żywienie w internatach i bursach	141
Recenzja	144
Komunikat	145

Część urzędowa

Poz. 93.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW
z dnia 21 sierpnia 1947 r.
o uznaniu „Ligi Lotniczej" za stowarzyszenie wyższej użyteczności i o rozwiązaniu stowarzyszenia „Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej".

(Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 333 z 1947 roku)

Na podstawie art. 46, 47, 51, 55 i 56 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 roku (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 808) zarządza się; co następuje:

§ 1. Stowarzyszenie „Liga Lotnicza" z siedzibą w Warszawie uznaje się za stowarzyszenie wyższej użyteczności.

§ 2. Stowarzyszeniu powyższemu nadaje się statut, który będzie ogłoszony w „Monitorze Polskim".

§ 3. „Lidze Lotniczej" nadaje się przywilej wyłączności działania na obszarze całego Państwa w zakresie wszechstronnego popierania rozwoju lotnictwa zgodnie z wytycznymi władz państwowych.

§ 4. Równocześnie rozwiązuje się stowarzyszenie „Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej", uznane za stowarzyszenie wyższej użyteczności rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 90).

Majątek stowarzyszenia „Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej" w myśl § 34 tego statutu (Monitor Polski z 1934 r. Nr 30, poz. 45) przekazuje się „Lidze Lotniczej".

§ 5. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrom Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w porozumieniu z Ministrami Komunikacji i Obrony Narodowej.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów:
(—) Józef Cyrankiewicz

Minister Administracji Publicznej:
(—) Edward Osóbka-Morawski

Minister Ziem Odzyskanych:
(—) Władysław Gomułka

Minister Komunikacji:
(—) Jan Rabanowski

Minister Obrony Narodowej:
(—) Michał Żymierski
Marszałek Polski

REGULAMIN
dla Kół Szkolnych Ligi Lotniczej

§ 1.

pkt. 1. a) Koła Szkolne Ligi Lotniczej mogą powstawać we wszystkich szkołach w porozumieniu z Dyrekcją lub Kierownictwem, jeśli przynajmniej 20 uczniów w danej szkole są członkami L. L. i oni wyrażą chęć zorganizowania Koła.

Czynności organizacyjne

§ 2

pkt. 1. a) Należy zwołać zebranie informacyjno-organizacyjne, na którym przewodnictwo obejmie osoba zwołująca zebranie;

b) Przewodniczący powinien objaśnić zebranych o celach i zadaniach Ligi Lotniczej;

c) Zebranie powinno zdecydować o chęci utworzenia Koła Ligi Lotniczej i powziąć odpowiednią uchwałę, którą podpisują obecni;

d) Zebranie winno wybrać Zarząd i Komisję Rewizyjną Koła Ligi Lotniczej.

Ukonstytuowanie się Zarządu Koła L. L. i Komisji Rewizyjnej

§ 3

pkt. 1. a) Wybrany na Zebraniu Organizacyjnym Zarząd Koła Ligi Lotniczej składa się 3—5 członków;

b) Zarząd Koła na pierwszym swoim posiedzeniu wybiera spośród siebie Prezesa, Sekretarza i Skarbnika (oraz ewentualnie ich zastępców);

pkt. 2. a) Komisja Rewizyjna składa się z trzech członków;

b) Członkowie Komisji Rewizyjnej na pierwszym swoim zebraniu wybierają spośród siebie przewodniczącego.

Władze Koła Ligi Lotniczej

§ 4

pkt. 1. a) Zarząd Koła L. L. i Komisja Rewizyjna wybierana jest na przeciąg jednego roku;

b) Władzę najwyższą Koła L. L. sprawuje Walne Zgromadzenie członków Koła;

c) Walne Zgromadzenie zbiera się najpóźniej do dnia 1 października każdego roku kalendarzowego, w którym Zarząd Koła składa sprawozdanie ogólne ze swojej działalności, oraz sprawozdanie finansowe podpisane przez członków Komisji Rewizyjnej;

d) Walne Zgromadzenie na wniosek Komisji Rewizyjnej udziela absolutorium ustępującemu Zarządowi oraz wybiera nowy Zarząd Koła.

Opiekun Koła

§ 5

pkt. 1. a) Zgodnie z zarządzeniem Ministerstwa Oświaty odnośnie przepisów o organizacjach uczniowskich na terenie szkół Rada Pedagogiczna winna delegować spośród swego grona nauczycielskiego Opiekuna Koła L. L.;

pkt. 2. a) Opiekun może brać udział w każdym zebraniu Zarządu z głosem doradczym, a na Walnym Zgromadzeniu wchodzi w skład prezydium;

b) Opiekun Koła L. S. L. ma pieczę nad pracą Koła zgodnie z obowiązującym statutem L. L. i przepisami szkolnymi.

Legalizacja

§ 6

pkt. 1. a) O stworzeniu Koła należy powiadomić najbliższy Obwód Ligi Lotniczej najpóźniej w trzy dni po zebraniu organizacyjnym i ukonstytuowanu się Zarządu Koła. W załączeniu należy przesłać:

a) Nazwę szkoły oraz jej dokładny adres;
b) Odpis protokołu zebrania organizacyjnego;
c) Skład osobowy Zarządu Koła L. L. i Komisji Rewizyjnej;
d) Stanowisko i adres Opiekuna Koła.

pkt. 2. W odpowiedzi na przesłane do Obwodu zgłoszenie, Koło Ligi Lotniczej otrzyma pisemne zezwolenie Zarządu Obwodu (Okręgu) na rozpoczęcie działalności na określonym terenie oraz numer rejestracyjny Koła.

Z chwilą otrzymania potwierdzenia rejestracji od Zarządu Obwodu (Okręgu) Koło winno rozpocząć działalność legalną na terenie swojej szkoły.

Opłaty członkowskie

§ 7

pkt. 1. a) Wysokość opłat członkowskich w Kołach szkolnych wynosi minimum 5 złotych miesięcznie;

b) Wysokość opłat może być podwyższona decyzją Walnego Zgromadzenia Koła L. L.

Fundusze Koła L. L

§ 8

Fundusze Kół szkolnych L. L. tworzą:

a) 25 % wpływów z tytułu składek członkowskich.
b) 50 % wpływów z imprez dochodowych organizowanych przez Koło;
c) 100 % dochodów z kolportażu pism lotniczych i gazet.

Pozostałe 75 % wpływów ze składek członkowskich, 50 % z imprez, oraz wszelkie inne opłaty na rzecz L. L. winny być przekazywane natychmiast do kasy właściwego Obwodu L. L. (ew. Dyrekcji Okręgowej L. L.).

Pieczęcie

§ 9

Koła szkolne posługiwać się będą pieczątką podłużną następującej treści:

„LIGA LOTNICZA"
Koło szkoły . . . .
Nr (nr ewidencyjny koła)
w . . . .
(miejscowość)

Po ustaleniu godła Ligi Lotniczej koło szkolne otrzyma odpowiednią pieczątkę okrągłą.

Rachunkowość

§ 10

Zarząd Koła winien prowadzić rachunkowość według systemu uproszczonego, tzn. książkę kasową z zachowaniem stron wpływów i wydatków i rejestr-skorowidz rachunków.

Wszelkie wypłaty dokonywane być mogą przez skarbnika jedynie na zlecenie Prezesa potwierdzone przez Opiekuna Koła.

Korespondencja

§ 11

Zarząd Koła prowadzi rejestr korespondencji wchodzącej i wychodzącej według kolejnej numeracji. Korespondencja winna być przechowywana we właściwych teczkach.

Ewidencja członków

§ 12

Zarząd Koła prowadzi ewidencję i kartoteki członków oraz rejestr opłacania składek członkowskich.

Legitymacje

§ 13

Członkowie Koła L. L. winni otrzymać legitymacje podpisane przez trzy osoby z Zarządu, tzn. Prezesa, Sekretarza i Opiekuna Koła (blankiety legitymacji otrzyma Zarząd Koła Szkolnego z Dyrekcji Okręgowej L. L.).

Gazetki ścienne

§ 14

Zarząd Koła Szkolnego L. L. redaguje i wydaje we własnym zakresie lotniczą gazetkę ścienną.

Poza tym zaleca się, żeby członkowie koła prenumerowali jedno z krajowych pism lotniczych („Skrzydlata Polska"; „Skrzydła i Motor").

Likwidacja Koła szkolnego L. L.

§ 15

Likwidację Koła uchwala Walne Zgromadzenie członków, po czym majątek Koła oraz wszelkie akta winny być przekazane właściwemu Obwodowi Ligi Lotniczej.

Uwaga: Jeżeli w danym osrodku nie ma jeszcze zorganizowanego Obwodu L. L. rejestrację Koła załatwia się we właściwym Okręgu L. L. (Dyrekcja Okręgowa L. L. w mieście wojewódzkim).

Regulamin niniejszy sporządzony został na podstawie i z zachowaniem przepisów obowiązującego statutu Ligi Lotniczej.

Poz. 94.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Oświaty

z dnia 27 września 1947 r. (Nr IV 0-9442/47)

o zmianie rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 8 maja 1946 r. o weryfikacji studiów akademickich

Na podstawie art. 41 ust. 3 ustawy z dnia 15 marca 1933 r. o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. z r. 1938 nr 1, poz. 6) zarządzam, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Oświaty z dnia 8 maja 1946 r. o weryfikacji studiów akademickich (Dz. Urz. Min. Oświaty nr 6, poz. 166) wprowadza się zmiany następujące:

1. § 1 otrzymuje następujące brzmienie: „§ 1. Weryfikacji podlegają studia akademickie odbyte:

a) w szkołach akademickich zagranicznych,

b) w szkołach akademickich polskich za granicą,

c) w szkołach akademickich w kraju przed dniem 1 września 1939 r., o ile akta szkoły akademickiej dotyczące studiów poszczególnego słuchacza zaginęły, bądź pozostały poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej,

d) na tajnych kursach akademickich pod okupacją niemiecką w latach 1939—1945,

e) na kursach w obozach jeńców wojennych,

f) w drodze nauki prywatnej w czasie wojny 1939—1945 roku.

Nie podlegają weryfikacji dyplomy i stopnie, które podlegają postępowaniu nostryfikacyjnemu.

Przepisów niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do studiów wymienionych pod lit. c), jeżeli dyplom ukończenia studiów lub stopnia naukowego został już słuchaczowi wydany przez szkołę akademicką przed dniem 1 września 1939 r.".

2. § 5 otrzymuje następujące brzmienie: „§ 5. Od decyzji rady wydziałowej przysługuje odwołanie do Ministra Oświaty, które należy złożyć dziekanowi w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia lub doręczenia decyzji w sprawie weryfikacji".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 15 września 1947 roku.

Minister Oświaty:
(—) Dr St. Skrzeszewski

Poz. 95.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dnia 22 stycznia 1948 r. (Nr III OK-2647/47)
o organizacji Państwowej Rady Kształcenia Zawodowego

Na podstawie art. 1 i 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Tworzy się Państwową Radę Kształcenia Zawodowego przy Ministrze Oświaty, jako organ opiniodawczy i doradczy w sprawach związanych z kształceniem i wychowaniem zawodowym.

§ 2. Państwowa Rada Kształcenia Zawodowego ma za zadanie rozważanie przekazanych jej przez Ministra Oświaty zagadnień i projektów, dotyczących kształcenia i wychowania zawodowego oraz przedstawianie Ministrowi Oświaty opinii i wniosków w tej dziedzinie.

§ 3. Przewodniczącym Państwowej Rady Kształcenia Zawodowego jest Minister Oświaty, a zastępcą przewodniczącego upoważniony do tego Podsekretarz Stanu.

§ 4. Państwowa Rada Kształcenia Zawodowego dzieli się na sekcje:

a) kształcenia przemysłowego,

b) kształcenia handlowego i administracyjnego,

c) kształcenia spółdzielczego,

d) kształcenia rolniczego i leśnego,

e) gospodarstwa domowego i usług.

W razie potrzeby mogą być tworzone inne sekcje.

§ 5. W skład poszczególnych sekcji Państwowej Rady Kształcenia Zawodowego wchodzą w liczbie określonej przez Ministra Oświaty:

1. delegowani przedstawiciele Ministra Oświaty oraz innych zainteresowanych Ministrów,

2. zaproszeni przez Ministra Oświaty przedstawiciele:

a) Centralnego Urzędu Planowania,

b) samorządu gospodarczego oraz instytucji i organizacji przemysłowych i gospodarczych,

c) uczelni zawodowych, instytucji społeczno-oświatowych oraz organizacji młodzieżowych,

d) Komisji Centralnej Związków Zawodowych i Związku Nauczycielstwa Polskiego,

3. znawcy zagadnień dotyczących kształcenia zawodowego.

§ 6. Sekcje Państwowej Rady Kształcenia Zawodowego obradują z reguły oddzielnie, w razie potrzeby jednak mogą obradować łącznie.

§ 7. Członkowie Państwowej Rady Kształcenia Zawodowego pełnią swe obowiązki honorowo; członkowie zamieszkali stale poza Warszawą otrzymują zwrot kosztów podróży oraz diety.

§ 8. Regulamin wewnętrzny Państwowej Rady Kształcenia Zawodowego ustala Minister Oświaty.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25. 10. 1932 r. o Państwowej Komisji Kształcenia Zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6, poz. 72).

Minister Oświaty:
(—) Dr St. Skrzeszewski

Poz. 96.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dnia 7 lutego 1948 r. (Nr II Śr-214/48)
o dodatkowym egzaminie z nauki o Polsce i świecie współczesnym przy egzaminie państwowym na nauczyciela szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli

Na podstawie art. 4 dekretu z dnia 23 listopada 1945 r. o organizacji szkolnictwa w okresie przejściowym (Dz. U. R. P. Nr 2 z r. 1946, poz. 9) oraz uzupełniając rozporządzenie Ministra Oświaty z dnia 11 maja 1946 r. o zatrudnianiu w szkołach średnich ogólnokształcących i zakła-

dach kształcenia nauczycieli osób, nie posiadających przepisanych kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. Min. Oświaty Nr 5, poz. 134), zarządzam, co następuje:

§ 1. § 1 i § 2 cytowanego rozporządzenia z dnia 11 maja 1946 r. uzupełnia się następującym zdaniem:

„o ile zdadzą dodatkowy egzamin z nauki o Polsce i świecie współczesnym według zakresu wymagań, ogłoszonego w załączniku do niniejszego rozporządzenia".

§ 2. Za egzamin dodatkowy, o którym mowa w § 1, ustala się opłatę w wysokości 500 złotych.

§ 3. Minister może wyznaczyć do każdej istniejącej Komisji Egzaminów Państwowych na Nauczycieli Szkół Średnich swego delegata na prawach członka Komisji — celem przeprowadzenia przede wszystkim dodatkowego egzaminu z nauki o Polsce i świecie współczesnym.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1948 r.

Minister Oświaty:
(—) Dr St. Skrzeszewski

Załącznik do rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 7. II. 1948 r. (Nr II Śr-214/48).

ZAKRES WYMAGAŃ Z NAUKI O POLSCE I ŚWIECIE WSPÓŁCZESNYM

1. Narodziny świata współczesnego

Europa zachodnia w drugiej połowie XVIII w. „Stary porządek" i kryzys feudalizmu. Postęp techniki produkcyjnej — zastosowanie pary, pierwsze maszyny, przewrót w dziedzinie transportu. Władza w ręku „trzeciego stanu" — burżuazja i proletariat. Pierwsze podboje kolonialne. Anglia po przewrotach XVII stulecia. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Rewolucja francuska 1789 r. Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela 1789 r. — dekalog demokracji mieszczańskiej. Zwycięstwo sił antyfeudalnych w Europie zachodniej i powstanie społeczeństw kapitalistycznych (na przykładzie Francji). Rok 1848 w Europie środkowej i środkowo-wschodniej. Kwestie socjalne (chłopska i robotnicza). Wyzwoleńcze ruchy narodowe (Polska, Niemcy, Włochy) i państwa narodowe. Wzrost sił produkcyjnych, rozwój techniki i energetyki (węgiel, żelazo, nafta, elektryczność). Wolnocłowa i wolnohandlowa faza rozwoju kapitalizmu, 1848—1870. Ekspansja kolonialna państw europejskich. Walka o rynki zbytu i ekonomiczne podłoże wojen. Ruchy emancypacyjne narodów kolorowych. Zbrojenia państw kolonialnych i tzw. „pokój zbrojny". Antagonizmy gospodarcze, socjalne i polityczne świata kapitalistycznego. Komuna Paryska, pierwsza zwycięska rewolucja socjalna w kapitalistycznej Europie. Imperializm jako ostatnia faza rozwoju kapitalizmu, 1870—1914 (na przykładzie Wielkiej Brytanii i Niemiec). Rosja carska, struktura kapitalizmu rosyjskiego i rewolucja 1905 r. W walce o nowy podział świata — pierwsza wojna światowa 1914—1919. Świat po wojnie 1914 r., pozorna stabilizacja kapitalizmu. Rewolucja październikowa w Rosji, obalenie kapitalizmu, budownictwo socjalistyczne. Traktat wersalski i Liga Narodów. Narodziny faszyzmu. Światowy kryzys strukturalny 1929 r. Włoski faszyzm i niemiecki „narodowy socjalizm" w walce o stabilizację kapitalizmu. Społeczno-ekonomiczna istota faszyzmu, jego internacjonalizm. Epoka międzywojenna jako faza degeneracji kapitalizmu. Kryzys gospodarki kapitalistycznej (strukturalne bezrobocie i nadprodukcja). Kryzys demokracji parlamentarnej (na przykładzie Francji i Polski). Druga wojna światowa, klęska faszyzmu i płynące stąd wnioski gospodarcze i polityczne. Świat współczesny.

2. Miejsce Polski w świecie współczesnym

Nieobecność Polski jako państwa w wieku powstawania świata współczesnego. Społeczno-ekonomiczne właściwości polskiego kapitalizmu — spóźniony rozwój; słaba urbanizacja; wadliwy ustrój rolny; burżuazja bez tradycji historycznych; zależność życia gospodarczego od obcego kapitału monopolistycznego; liczne przeżytki feudalizmu.

Rzeczpospolita Polska w dwudziestoleciu międzywojennym — Konstytucja 17 marca 1921 r. Reforma rolna i tryb realizacji. Polityka socjalna. Kwestia narodowościowa. Błędy polskiej polityki wewnętrznej. Osiągnięcia gospodarcze (Gdynia, kolejnictwo, COP). Życie polityczne i kulturalne 1918—1939. Dorobek narodu na polu oświaty i kultury. Antydemokratyczny rozwój państwa od przewrotu majowego 1926 roku. Polityka zagraniczna i jej błędy. Kryzys 1929 r. Konstytucja kwietniowa 1935 r. Wzrost wpływów faszyzmu. Katastrofa wrześniowa 1939 r. Piłsudski i bankructwo polityczne jego obozu.

3. Zwycięstwo demokracji. Polska wraca do rodziny wolnych narodów

Druga wojna światowa na ziemiach polskich, 1. 9. 1939—9. 5. 1945. Obrona Westerplatte i Modlina. Oblężenie Warszawy. Okupacja i początki ruchu oporu. Pierwsze ośrodki władzy w kraju i za granicą. Straty gospodarcze i kulturalne. Rząd Polski na emigracji. Gen. Sikorski i porozumienie z ZSRR. Konspiracja antyhitlerowska i partyzantka zbrojna. Zbrojne formacje Polski podziemnej (AK, AL, BCh itd.). Tajna oświata. 1. 1. 1944 powstanie KRN. Zbrodnie okupanta. Niszczenie ludności polskiej. Los Żydów i obrona ghetta warszawskiego. Związek Patriotów Polskich. Marsz od Oki. PKWN.

Manifest lipcowy, 22. 7. 1944. Tymczasowy Rząd Narodowy. Powstanie sierpniowe i zniszczenie stolicy. Wyzwolenie ziem polskich. Rola Wojska Polskiego i Armii Czerwonej. Polacy w Berlinie. Klęska Niemiec. Sprawa polska na konferencjach międzynarodowych od Jałty do Poczdamu. Zwycięski wynik historycznej walki o Bałtyk. Nowe ziemie Polski. Zarys ich historycznej i etnograficznej łączności z Polską. Osad-

nictwo rolnicze i miejskie. Dzieło odbudowy i wielkiej przebudowy Polski. Na drodze do rozwoju państwa, rozkwitu kultury, dobrobytu narodu i zwycięstwa zasady sprawiedliwości społecznej.

4. Naczelne zagadnienia współczesności

A. Społeczno - ekonomiczne zagadnienia świata współczesnego.

Społeczeństwo (w rozwoju historycznym). Gospodarka zorganizowanej grupy społecznej (przegląd naczelnych form gospodarki w przekroju historycznym).

Typy więzi społecznej; naród jako kategoria historyczna, jego powstanie i rozwój; klasa społeczna; wspólnoty etniczne, kulturalne, religijne, ideologiczne (na konkretnych przykładach). Dobra ekonomiczne, wartość i cena. Dochód społeczny i jego podział: renta gruntowa, kapitał, praca najemna (w ich rozwoju historycznym). Fizjokratyzm, merkantylizm. Klasycy ekonomii angielskiej: Adam Smith, Ricardo. Własność. Przemiany pojęcia własności.

Konkurencja a współdziałanie. Ograniczenie własności prywatnej nie tamuje inicjatywy jednostkowej. Spółdzielczość, jej powstanie i rozwój. Spółdzielcza organizacja produkcji i wymiany.

Socjalizm utopijny (Fourier, Saint-Simon, Owen). Socjalizm naukowy (Marks, Engels, Lenin). Przeciwieństwa między społecznym wytwarzaniem a prywatną własnością środków produkcji. Kryzysy ekonomiczne. Procesy koncentracji i akumulacji kapitału — banki, spółki akcyjne, koncerny, syndykaty i trusty. Monopolistyczny kapitał finansowy, kapitał epoki imperializmu. Świat pracy, jego bolączki, postulaty i organizacja. Walka klas. Rozwój ruchu robotniczego — związki zawodowe, partie polityczne, strajki i lokauty; święto 1 maja, Międzynarodówki I, II i III.

Ruchy chłopskie — walka o reformę rolną, o wyższy poziom agro-techniki, o nowoczesną organizację wsi.

Ruchy narodowe i ich podłoże ekonomiczno-społeczne (na przykładzie państw kolonialnych i terenów zawisłych).

Gospodarka planowa. Planowanie w dawnych ustrojach. Leseferyzm XIX wieku a współczesność. Planowanie a wolność. Zagadnienie inicjatywy od dołu przy gospodarce planowej. Pięcioletnie plany gospodarcze w ZSRR. Uspołecznienie produkcji i uspołecznienie środków produkcji. Typy uspołecznienia (na przykładzie Anglii, Francji, ZSRR).

B. Prawno-ustrojowe zagadnienia świata współczesnego.

Normy zwyczajowe a normy prawne. Prawo prywatne a prawo publiczne. Prawo cywilne a prawo karne. Kodeks praw. Prawo państwowe. Rozporządzenie, zarządzenie, dekret, ustawa. Ustawa zasadnicza (Konstytucja). Prawo międzynarodowe. Umowa, układ, przymierze.

Teorie o pochodzeniu państwa i władzy państwowej — teoria umowy społecznej (Grocjusz, Hobbes, Rousseau); teoria podboju; socjalistyczna nauka o państwie. Demokracja pośrednia i bezpośrednia (na przykładzie Szwajcarii). Teoria podziału władz i pojęcia państwa praworządnego; Monteskiusz. Historycznie znane formy państw i gospodarczo-społeczne uwarunkowanie ich powstania (monarchia pierwotna, feudalna, stanowa, absolutna, parlamentarna; republika arystokratyczna, demokratyczna — na przykładach konkretnych). Zasada reprezentacji. Prawo wyborcze. Parlament jedno- i dwuizbowy. Referendum i prawodawcza incjatywa ludowa. Historycznie znane formy parlamentaryzmu (na przykładzie Polski, Francji, Anglii).

C. Republika kapitalistyczna parlamentarno-demokratyczna (na przykładzie St. Zjedn. Am. Pn.). Korporacyjne państwo dyktatury faszystowskiej (na przykładzie Włoch Mussoliniego). Republika demokracji socjalistycznej (na przykładzie ZSRR). Formy pośrednie.

Demokratyzacja państw współczesnych. Opieka społeczna i polityka socjalna państw współczesnych. Prawo do pracy. Prawo do kultury. Rozmaite rodzaje demokracji istniejące współcześnie — demokracja parlamentarna, polityczno-prawna; demokracja ludowa, społeczno-gospodarcza; demokracja socjalistyczna.

Konstytucje czołowych demokracji świata — Stanów Zjedn. Ameryki Północnej i ZSRR; ich analiza. Ewolucja demokratyczna ustrojów państwowych współczesnych państw słowiańskich (Jugosławii, Czechosłowacji, Bułgarii).

5. Polska współczesna

A. Kraj i człowiek.

Obszar i granice współczesnego państwa polskiego. Nowe ziemie. Pomorze, Śląsk i Prusy Wschodnie w naszych dziejach. Terytorium państwa polskiego (w rozwoju dziejowym). Granice lądowe. Sąsiedzi. Granice morskie, porty na Bałtyku, marynarka handlowa i wojenna. Nowa granica zachodnia i jej konsekwencje gospodarcze i polityczne.

Bogactwa naturalne Polski współczesnej. Ludność — zagadnienia demograficzne; narodowy i wyznaniowy skład ludności. Historia zaludnienia ziem polskich. Gęstość zaludnienia. Przyrost naturalny i zagadnienia emigracji (dawniej i obecnie). Polacy poza Polską. Emigracja zarobkowa i polityczna, pokojowa i wojenna. Repatriacja.

B. Przebudowa ustroju społeczno-gospodarczego

Wieś. Ustrój rolny w zarysie historycznym i stan jego przed reformą rolną. Reforma rolna — jej przebieg, wyniki i doniosłe znaczenie gospodarczo-społeczne, chłop — pełnoprawny współgospodarz Polski. Miasto i ośrodki przemysłowe. Urbanizacja i uprzemysłowienie Polski (z uwzględnieniem nowych ziem). Nacjonalizacja bogactw naturalnych, wielkiego i średniego przemysłu, banków i transportu. Nowa organi-

zacja procesów wytwórczych — rady załogowe, współzawodnictwo, system premiowy.

Wzajemne świadczenia miasta i wsi. Rozwój spółdzielczości i jej nowe zadania.

Rzemiosło i jego organizacja, zadania i bolączki. Inicjatywa prywatna, jej zasięg i znaczenie.

Zawody wolne; rola inteligencji w nowej Polsce.

Repolonizacja ziem zachodnich warunkiem ich pełnego wyzyskania gospodarczego. Ich bogactwa naturalne i potencjał ekonomiczny. Wyniki akcji przesiedleńczej, polskość ziem zachodnich.

Struktura zawodowa społeczeństwa chłopów, robotników i inteligencji pracującej.

Transport lądowy, rzeczny, morski i powietrzny.

Polska państwem przemysłowo - rolniczym i morskim.

C. Zręby ustroju administracyjno-politycznego

Podział administracyjny. Samorząd terytorialny. Rady Narodowe, ich skład, uprawnienia i znaczenie. Organizacja władzy państwowej. K. R. N. Rząd i jego organy. Wojsko Polskie, nowy korpus oficerski. Sądownictwo. Życie polityczne — partie polityczne i związki zawodowe.

D. U źródeł polityki zagranicznej Polski Ludowej

Położenie geograficzne Polski determinantą jej losów dziejowych. Na pograniczu świata słowiańskiego i germańskiego. Wielokrotnie potwierdzone doświadczenie antyniemieckie. Między Wschodem a Zachodem — jako naczelny problem polityczny w życiu narodu. Tradycje współpracy polsko-rosyjskiej za caratu (Królestwo Kongresowe; Staszic i Lubecki, przed powstaniem styczniowym, margrabia Wielopolski; rozkwit kapitalizmu i ugoda mieszczańska; gospodarczy i polityczny aspekt sprawy).

Poczynając od schyłku XVIII wieku tradycje współdziałania w walce z caratem postępowych elementów polskich z rewolucją i konspiracją rosyjską.

E. Nowa polityka zagraniczna

Umowy międzynarodowe Polski Ludowej. Problem niemiecki. Eliminacja Niemiec z Europy wschodniej. Wspólne interesy narodów i państw słowiańskich. Renesans i emancypacja Słowiańszczyzny. Współpraca gospodarcza i sojusz z ZSRR podstawowym elementem naszej nowej polityki zagranicznej. Stosunki z Czechosłowacją i Jugosławią. Tradycje przyjaznych stosunków polsko-francuskich. Polacy w USA i stosunki polsko-amerykańskie. Braterstwo broni między Polską a narodami Wielkiej Brytanii z lat wojny. Organizacja Narodów Zjednoczonych.

6. Rozwój nauk fizycznych i techniki. Rewolucja przemysłowa. Człowiek w XIX i XX w. opanowuje siły przyrody — od maszyny parowej do rozbicia atomu. Maszyna i jej rola w powstaniu i ewolucji społeczeństw nowoczesnych. Rozwój nauk agronomicznych i rola nauki w rolnictwie. Walka z głodem (w zarysie historycznym). Wzrost produkcji rolniczej.

Rewolucja ludnościowa XIX wieku, jej przebieg i związek z nauką, techniką i nowoczesnym rolnictwem.

Rozwój nauk biologicznych. Trwanie życia ludzkiego (w zarysie historycznym).

Rozwój nauk historycznych i socjologicznych. Pozytywizm i realizm. Materializm dialektyczny.

Społeczne założenia nauki i sztuki. Podniesienie poziomu życia, materialnej i umysłowej kultury człowieka. Upowszechnienie oświaty, nauczanie powszechne, zagadnienie ustroju szkolnego, zadania oświaty dorosłych (uniwersytety ludowe, wszechnice i świetlice), sprawa dostępu do wiedzy. Organizacja nauki (instytucje naukowe, kadry naukowe, wyniki działalności).

Współzależność historyczna, polityczna i kulturalna wszystkich kontynentów.

Glob ziemski jako całość gospodarcza.

Poz. 97.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dnia 19 maja 1948 r. Nr IV R-3762/48

o trybie postępowania przy przyjmowaniu kandydatów na I rok studiów do państwowych szkół wyższych na rok szkolny 1948/49

Na podstawie art. 83, 85 i 86 dekretu z dnia 28 października 1947 roku o organizacji nauki i szkolnictwa wyższego (Dz. U. R. P. nr 66, poz. 415) zarządzam, co następuje:

§ 1. Podstawą przyjęcia na pierwszy rok studiów na wszystkich wydziałach (oddziałach, studiach specjalnych) jest egzamin wstępny.

§ 2. Doboru kandydatów na wydziały (oddziały, studia specjalne) dokonuje komisja do doboru kandydatów.

§ 3. W skład komisji wchodzą:

1. Dziekan wydziału jako przewodniczący — oraz jako członkowie:
2. Delegat Ministra Oświaty;
3. Jeden z członków Rady Wydziałowej, powołany przez Ministra Oświaty po wysłuchaniu opinii dziekana;
4. Przedstawiciel Okręgowej Komisji Związków Zawodowych (Rady Związków Zawodowych w Warszawie);
5. Przedstawiciel Zarządu Wojewódzkiego Związku Samopomocy Chłopskiej.

Członków komisji, wymienionych w p. 4 i 5 niniejszego paragrafu, powołuje Minister Oświaty na wniosek wymienionych organizacji.

Ponadto Minister Oświaty może powołać do komisji jako członka przedstawiciela innego ministerstwa, które jest zainteresowane zakresem studiów danego wydziału. Powołanie następuje na wniosek właściwego ministra .

Dziekana w komisji zastępuje prodziekan. Minister Oświaty powołuje w miarę potrzeby zastępców członków komisji w tym samym trybie jak członków komisji.

§ 4. W przypadku, gdy liczba kandydatów na pierwszy rok studiów danego wydziału (oddziału, studium) przekracza 300, Minister Oświaty może powołać dodatkowe komisje; dziekana jako przewodniczącego komisji zastępuje wówczas członek Rady Wydziałowej, powołany przez Ministra Oświaty po wysłuchaniu opinii dziekana.

§ 5. Doboru kandydatów dokonuje komisja na podstawie oceny egzaminu wstępnego i kwalifikacji osobistych kandydata.

Egzamin wstępny obejmuje:

a) egzamin pisemny — na temat związany z kierunkiem studiów,

b) egzamin ustny — z nauki o Polsce współczesnej.

Ponadto na wydziałach (oddziałach, studiach), na których liczba miejsc została ograniczona, rady wydziałowe mogą wprowadzić następujące egzaminy:

1. na wydziałach technicznych, na sekcjach matematycznych i fizycznych wydziałów matematyczno-przyrodniczych, na wydziałach leśnych i na wydziałach i sekcjach architektury — pisemny z matematyki;
2. na wydziałach i sekcjach architektury — z rysunku odręcznego;
3. w Wyższej Szkole Handlu Morskiego — pisemny z języka nowożytnego.

Rady wydziałów technicznych mogą nadto wprowadzić dalszy egzamin pisemny z fizyki, rady wydziałów lekarskich, farmaceutycznych, stomatologicznych, weterynaryjnych, rolniczych, leśnych i ogrodniczych — egzamin pisemny z chemii lub biologii.

§ 6. Bez egzaminu wstępnego zostają przyjęci:

a) absolwenci wstępnego roku studiów, którzy złożyli egzamin końcowy z wynikiem pomyślnym i zostali zakwalifikowani na dany wydział;

b) kandydaci do kompanii akademickich, zakwalifikowani przez Ministerstwo Obrony Narodowej.

§ 7. W przypadku, jeżeli liczba zgłoszeń przekracza ustaloną ilość miejsc na danym wydziale (oddziale, studium), spośród kandydatów, którzy pomyślnie złożyli egzamin, mają pierwszeństwo przyjęcia:

A. Dzieci robotników, chłopów oraz inteligencji pracującej szczególnie ze środowisk mających utrudniony dostęp do kultury oraz młodzież autochtoniczna Ziem Odzyskanych w łącznej liczbie, którą określi w drodze zarządzenia Minister Oświaty;

B. 1. kandydaci wykazujący się zaświadczeniem władz wojskowych, że jako żołnierze brali udział w wojnie 1939—1945 r.,

2. kandydaci, którzy wykażą się co najmniej roczną pracą społeczną w organizacjach młodzieżowych, poświadczoną przez zarządy wojewódzkie odnośnych organizacji,

3. kandydaci, którzy wykażą się co najmniej roczną pracą zawodową związaną z obranym kierunkiem studiów, a więc:

a) technicznych — praktyką w przemyśle w charakterze robotnika lub technika,

b) lekarskich, stomatologicznych i farmaceutycznych praktyką w Służbie Zdrowia z wyłączeniem pracy w charakterze pracownika administracyjnego,

c) weterynaryjnych, rolniczych, leśnych i ogrodniczych — praktyką w zakresie weterynarii, rolnictwa, leśnictwa i ogrodnictwa,

d) prawnych, ekonomicznych, administracyjnych, handlowych, spółdzielczych i społecznych — praktyką w sądach, urzędach i przedsiębiorstwach państwowych, samorządowych, spółdzielczych oraz w instytucjach społecznych,

4. nauczyciele.

§ 8. Podania o przyjęcie na pierwszy rok studiów winny być złożone we właściwym dziekanacie w terminie od 15 do 28 sierpnia 1948 roku włącznie.

Komisje wykonują swe czynności w czasie od 30 sierpnia do 31 października 1948 r.

Egzaminy wstępne odbywają się w terminie od 3 do 20 września 1948 r.

§ 9. Na wydziałach (oddziałach, studiach), na których liczba przyjętych nie osiągnęła liczby ustalonej, przeprowadzi się dodatkowe wpisy dla tych kandydatów, którzy ubiegali się o przyjęcie na inne wydziały (oddziały, studia) lub uczelnie w roku 1948 i zdali egzamin wstępny, a nie zostali przyjęci z powodu braku miejsc.

Zapisy dodatkowe odbywają się od dnia 27 września do dnia 9 października 1948 r.

§ 10. Wszyscy kandydaci, wymienieni w § 9 niniejszego rozporządzenia, składają egzamin według § 5 niniejszego rozporządzenia, z tym, że zwolnieni są od egzaminów z tych przedmiotów, z których otrzymali oceny co najmniej dostateczne przy poprzednim egzaminie.

Egzaminy dodatkowe odbywają się w terminie od dnia 11 do 23 października 1948 r.

§ 11. Regulamin komisji określi zarządzenie Ministra Oświaty.

§ 12. Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy szkół wyższych, o których mowa w art. 112 dekretu z dnia 28 października 1947 r. o organizacji nauki szkolnictwa wyższego.

§ 13. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Oświaty:
(—) Dr St. Skrzeszewski

Poz. 98.

MINISTERSTWO OŚWIATY
Nr IV R-1342/48

Warszawa, dnia 30 czerwca 1948 r.

Spr.: organizacje i programy studiów wstępnych w szkołach wyższych.

Ministerstwo Oświaty przesyła w załączeniu do wiadomości i stosowania rozporządzenie Ministra Oświaty z dnia 20 czerwca 1948 r. w sprawie organizacji i programów studiów wstępnych

w szkołach wyższych, które ukaże się w najbliższym czasie w Dzienniku Ustaw R. P.

Dyrektor Departamentu
(—) Dr Wł. Michajłow

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dnia 20 czerwca 1948 r.
w sprawie organizacji i programów studiów wstępnych w szkołach wyższych.

Na podstawie art. 82, 85 i 104 dekretu z dnia 28 października 1947 roku o organizacji nauki i szkolnictwa wyższego (Dz. U. R. P. Nr 66, poz. 415) oraz art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Studia wstępne tworzy się w obrębie poszczególnych szkół państwowych wyższych bądź wspólne studium wstępne dla kilku szkół wyższych w jednej ze szkół w danej miejscowości.

Uruchomienie studium wstępnego w szkole wyższej niepaństwowej wymaga zezwolenia Ministra Oświaty.

§ 2. Studium wstępne ma za zadanie umożliwienie studiów wyższych kandydatom, którzy:

1. nie posiadają wykształcenia przewidzianego w art. 79 dekretu z dnia 28 października 1947 roku o organizacji nauki i szkolnictwa wyższego (Dz. U. R. P. Nr 66, poz. 415),

2. osiągnęli 21 lat, a nie przekroczyli 32 lat życia,

3. mają za sobą co najmniej jeden rok pracy zawodowej w charakterze pracownika w zakładzie pracy publicznym lub prywatnym. Jako pracę uwzględnia się również pracę na roli w gospodarstwie rodzinnym, stwierdzoną przez Związek Samopomocy Chłopskiej;

a ponadto:

4. albo a) pochodzą ze środowisk, które miały utrudniony dostęp do nauki,

albo b) wykażą się pracą społeczną w organizacjach społecznych, młodzieżowych lub innych,

albo c) służyli w wojsku w czasie wojny, brali udział w walkach o wolność i demokrację, bądź przebywali w niemieckich obozach koncentracyjnych jako więźniowie polityczni.

Minister Oświaty może z ważnych powodów na wniosek państwowej komisji kwalifikacyjnej (§ 6) zwolnić kandydata od wymogu ustalonego w p. 2.

§ 3. Kierownikiem studium wstępnego jest dyrektor studium.

Dyrektora studium wstępnego szkoły wyższej państwowej powołuje Minister Oświaty na wniosek lub po wysłuchaniu opinii rektora.

W szkołach wyższych niepaństwowych dyrektora studium wstępnego zatwierdza Minister Oświaty na wniosek rektora.

Na posiedzeniach organów kolegialnych szkół wyższych, na których omawiane są sprawy studium wstępnego, winien być każdorazowo wysłuchany dyrektor studium wstępnego z głosem doradczym.

§ 4. Organem doradczym dyrektora studium wstępnego jest rada studium, w której skład wchodzą wykładający na studium. Przewodniczącym rady studium jest dyrektor.

Dyrektor studium wstępnego reprezentuje studium wobec władz akademickich i szkolnych, przedstawia na posiedzeniach senatu akademickiego w szkołach akademickich i na posiedzeniach rady pedagogicznej w wyższych szkołach zawodowych wnioski rady studium i składa sprawozdania ze studium, dba o należyty tok nauczania i rozwój studium, hospituje wykłady i ćwiczenia i prowadzi wszelkie czynności, wynikające ze stosunku do wykładających i słuchaczy studium.

Dyrektor studium składa corocznie rektorowi i Ministrowi Oświaty sprawozdanie z obserwacji o toku studiów absolwentów studium wstępnego.

Rada studium opracowuje opinie i wnioski w sprawach programów, metod nauczania i egzaminów oraz w sprawach budżetowych, stypendiów i innych form pomocy dla słuchaczy.

§ 5. Rektor może na wniosek dyrektora studium wstępnego podzielić słuchaczy studium na grupy zależnie od ilości słuchaczy studium.

Jeżeli studium liczy więcej niż jedną grupę, dyrektor studium wstępnego wyznacza w porozumieniu z radą studium spośród wykładających opiekuna dla każdej grupy.

§ 6. Słuchaczy studium wstępnego przyjmuje dyrektor studium. Warunkiem przyjęcia na studium wstępne jest zakwalifikowanie kandydata na podstawie egzaminu na odpowiedni kierunek studiów przez państwową komisję kwalifikacyjną.

Państwowe komisje kwalifikacyjne powołuje Minister Oświaty przy poszczególnych szkołach, albo też jako komisje wspólne dla dwu lub więcej szkół.

Skład i organizację państwowych komisji kwalifikacyjnych oraz ich regulamin ustala zarządzenie Ministra Oświaty.

§ 7. Do słuchaczy studium wstępnego stosują się odpowiednio przepisy dotyczące praw, obowiązków oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów szkół wyższych.

Rada studium może jednomyślną uchwałą usunąć ze studium wstępnego słuchacza, który z powodów nieusprawiedliwionych opuszcza wykłady lub ćwiczenia.

§ 8. Nauka na studium wstępnym trwa jeden rok.

§ 9. Minister Oświaty ustala szczegółowe programy i maksymalną liczbę przyjęć słuchaczy na studium wstępne oraz sprawuje nadzór nad nauką i wychowaniem na studium wstępnym.

§ 10. Studium wstępne dzieli się na trzy kierunki programowe: humanistyczny, matematyczno-fizyczny i przyrodniczy.

§ 11. Przeniesienie się słuchacza w ciągu roku na inny kierunek programowy może nastąpić za zezwoleniem Ministra Oświaty na wniosek rady studium, zmiana zaś kierunku studiów — rów-

neż za zezwoleniem Ministra Oświaty na wniosek komisji egzaminacyjnej, powzięty przy egzaminie końcowym.

§ 12. Po zakończeniu nauki na studium wstępnym odbywa się egzamin końcowy według regulaminu ustalonego przez Ministra Oświaty.

§ 13. Absolwenci studium wstępnego, którzy złożyli egzamin z wynikiem pomyślnym, przechodzą bez potrzeby składania egzaminu wstępnego na pierwszy rok studiów tego wydziału, na który zostali zakwalifikowani przez państwową komisję kwalifikacyjną.

§ 14. Komisja egzaminacyjna może — oceniając uzdolnienie i przygotowanie naukowe słuchacza, który nie złożył egzaminu końcowego na studium wstępnym, skierować go do odpowiedniej klasy szkoły średniej ogólnokształcącej dla dorosłych lub na kurs kształcący zawodowo. Skierowania dokonuje komisja egzaminacyjna studium wstępnego w porozumieniu z przedstawicielem kuratorium okręgu szkolnego, wyznaczonym przez kuratora danego okręgu. Skierowanie to zastępuje egzamin wstępny do szkoły średniej ogólnokształcącej dla dorosłych lub na kurs kształcący zawodowo.

§ 15. Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy szkół wyższych, o których mowa w art. 112 dekretu z dnia 28 października 1947 r. o organizacji nauki i szkolnictwa wyższego (Dz. U. R. P. Nr 66, poz. 415).

§ 16. Dotychczasowy wstępny rok studiów, utworzony dekretem z dnia 24 maja 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 122) przekształca się na studium wstępne i poddaje się przepisom niniejszego rozporządzenia.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

w z. Ministra Oświaty
(—) E. Krassowska
Podsekretarz Stanu

Nr R-1126/48

Poz. 99.

ZARZĄDZENIE
Ministra Oświaty

z dnia 20 listopada 1947 r. (Nr II WP-6667/47)

w sprawie udziału wychowawczyń przedszkoli w konferencjach rejonowych Z. N. P.

W związku z zarządzeniem Ministra Oświaty z dnia 9. 11. 1945 roku (Nr II. KN-2334/45 N) w sprawie przekazania organizacji nauczycielskich konferencji rejonowych Związkowi Nauczycielstwa Polskiego (Dz. Urz. Min. Oświaty Nr 7, poz. 295) Ministerstwo Oświaty poleca wciągnąć do akcji konferencji rejonowych również wychowawczynie przedszkoli zgodnie z wytycznymi opracowanymi przez Główną Komisję Konferencji Rejonowych ZNP.

Wychowawczynie przedszkoli winne brać udział wspólnie z nauczycielstwem wszystkich typów szkół w zebraniach plenarnych konferencji rejonowych, poświęconych uregulowaniu wśród nauczycielstwa świadomości osiągnięć i przemian polityczno-społecznych, kulturalno-oświatowych i gospodarczych Polski współczesnej. Natomiast w części II konferencji — wówczas, gdy nauczyciele szkół podstawowych średnich i zawodowych pracują w poszczególnych podkomisjach przedmiotowych wychowawczynie przedszkoli tworzą własną podkomisję, która opracowuje zagadnienia z zakresu pedagogiki przedszkolnej lub uczestniczą w pracach grupujących nauczycieli szkoły podstawowej zwłaszcza niższych oddziałów. Niezależnie od konferencji rejonowych ZNP inspektorzy szkolni mogą w miarę potrzeby i posiadanych na ten cel kredytów organizować konferencje powiatowe dla wychowawczyń przedszkoli w granicach nie przekraczających trzech konferencji w ciągu roku szkolnego.

Wskazanym jest, by w miarę możliwości okręgowy wizytator oraz instruktorki wychowania przedszkolnego jako specjalistki pedagogiki przedszkolnej dydaktyki współdziałały czynnie w akcji samokształceniowej wychowawczyń przedszkoli w ramach konferencji rejonowych ZNP.

Dyrektor Departamentu
(—) Garbowski

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Łódzkiego
Nr 31215/47

Łódź, dnia 26 listopada 1947 r.

Odpis pisma Ministerstwa Oświaty podaje się do wiadomości i przestrzegania.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) Mgr E. Seniów

Poz. 100.

ZARZĄDZENIE
Ministra Oświaty

z dnia 4 czerwca 1947 r. (Nr V Un. 722/47)

w sprawie szkół pracy społecznej Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego oraz uprawnień absolwentów tych szkół

Na podstawie art. 1 dekretu z dnia 23 listopada 1945 r. o organizacji szkolnictwa w okresie przejściowym (Dz. U. R. P. Nr 2 z 1946 r., poz. 9) zarządzam, co następuje:

§ 1. Zezwalam Towarzystwu Uniwersytetu Robotniczego (TUR) na tworzenie szkół pracy społecznej o systematycznym kursie nauczania w kierunku spółdzielczym, administracyjno-samorządowym oraz kulturalno-oświatowym.

§ 2. Program nauczania i statut organizacyjny szkół pracy społecznej podlega zatwierdzeniu Ministerstwa Oświaty.

§ 3. Okres nauki w szkole pracy społecznej trwa trzy lata przy wymiarze przynajmniej 18 godzin tygodniowo; w okresie przejściowym, tj. do 1 września 1949 r., nauka może być skrócona do dwóch lat.

§ 4. Do szkoły pracy społecznej mogą być przyjęci kandydaci, którzy:

a) ukończyli 21 lat życia,
b) ukończyli co najmniej szkołę powszechną,
c) mogą wykazać się pracą społeczną,

d) pracują zawodowo,

e) zdadzą egzamin wstępny stwierdzający ich przygotowanie do nauki w wymienionej szkole;

w okresie przejściowym, tj. do 1 września 1949 roku do szkoły mogą być przyjmowani słuchacze w wieku od 18 lat.

§ 5. Absolwenci szkoły pracy społecznej po zdaniu egzaminu przed Państwową Komisją Egzaminacyjną na zasadach, określonych instrukcją Ministerstwa, mogą otrzymać świadectwo ukończenia szkoły. Świadectwa są równoznaczne ze świadectwem ukończenia średniej szkoły zawodowej.

§ 6. W stosunku do wymienionych szkół pracy społecznej mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 343).

§ 7. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 4 czerwca 1947 r.

Minister Oświaty:
(—) Dr St. Skrzeszewski

Załącznik do zarządzenia z dnia 4 czerwca 1947 r.
(Nr V. Un. — 722/47)

INSTRUKCJA
o wykonaniu zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 4 czerwca 1947 r. w sprawie szkół pracy społecznej organizowanych przez Towarzystwo Uniwersytetów Robotniczych

1. Państwowe Komisje Egzaminacyjne powoływane są przez odnośne Kuratoria O. S. na wniosek Zarządów TUR, organizujących i prowadzących szkoły pracy społecznej.

W skład Komisji Egzaminacyjnej wchodzą: przewodniczący, wyznaczony przez Kuratora O. S., kierownik szkoły, po jednym z wykładowców przedmiotów humanistycznych, matematyczno-przyrodniczych i wiedzy społeczno-ekonomicznej, oraz egzaminatorzy z zakresu przedmiotów zawodowych.

2. Komisje egzaminacyjne stwierdzają stopień opanowania wiadomości teoretycznych i praktycznych z przedmiotów zawodowych oraz oceniają, czy absolwenci szkoły zdobyli wykształcenie ogólne z przedmiotów ogólnokształcących na poziomie średniej szkoły zawodowej.

Egzamin ustny obejmuje przedmioty ogólnokształcące, tj. język polski z historią, matematykę z naukami przyrodniczymi, nauki społeczno-ekonomiczne oraz podstawowe przedmioty zawodowe, odpowiadające obranemu kierunkowi studiów, a mianowicie:

a) na wydziale spółdzielczym — towaroznawstwo oraz organizację i gospodarkę spółdzielczości,

b) na wydziale administracyjno-samorządowym — prawodawstwo i administrację państwową oraz biurowość i korespondencję,

c) na wydziale kulturalno-oświatowym — organizację oświaty i politykę oświatową oraz formy i metody pracy społeczno-oświatowej.

Egzamin pisemny obowiązuje z języka polskiego, nauki o Polsce i świecie współczesnym, oraz:

a) na wydziałach spółdzielczym i administracyjno-samorządowym — księgowość,

b) na wydziale kulturalno-oświatowym — socjologiczne podstawy pracy oświatowej.

3. Przewodniczącemu Komisji Egzaminacyjnej przysługuje prawo zawieszenia ważności uchwał Komisji Egzaminacyjnej. Sprawa przechodzi wówczas do Kuratora Okręgu Szkolnego, który rozstrzyga ostatecznie.

4. Po zdanym egzaminie absolwenci otrzymują świadectwa według wzoru ustalonego przez Ministerstwo.

ŚWIADECTWO
ukończenia Szkoły Pracy Społecznej Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego

Nazwisko i imię ....
urodzon... dnia.............. 19.... r. w..............
powiatu .... województwa ....
ukończył ....letnią Szkołę Pracy Społecznej Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego — Wydział .... w latach .... i zdał przed Państwową Komisją Egzaminacyjną, powołaną pismem Kuratorium Okręgu Szkolnego ....
z dnia .... Nr.............. z zakresu programu szkoły egzamin z wynikiem ogólnym ....

Świadectwo niniejsze na podstawie zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 4 czerwca 1947 r. Nr V. Un-722/47 (Dz. Urz. Min .Oświaty Nr 8, poz. 176) jest równoznaczne ze świadectwem ukończenia średniej szkoły zawodowej.

.............................., dnia .... *194*.... r.
Nr........

Dyrektor Szkoły Pracy Społecznej
Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego
....

Przewodniczący
Państwowej Komisji Egzaminacyjnej
....

Członkowie
Państwowej Komisji Egzaminacyjnej

Pieczęć Kuratorium
Okręgu Szkolnego

Skala ocen: b. dobry, dobry, dostateczny.

Poz. 101.

ZARZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dn. 14. I. 1948 r. Nr V. KD. - 3/48
w sprawie udziału uczniów szkół dla dorosłych w uroczystościach i imprezach

Ponieważ w niektórych okręgach szkolnych zdarzają się fakty zmuszania przez dyrekcje szkół uczniów szkół dla dorosłych, osoby z reguły już w wieku dojrzałym (urzędników i pracowników

w ogóle), do udziału w uroczystościach i imprezach szkolnych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży — Ministerstwo Oświaty wyjaśnia:

Osoby kształcące się zwłaszcza w szkołach średnich dla dorosłych winny brać udział z okazji obchodów, uroczystości i świąt państwowych łącznie z organizacjami zawodowymi, społecznymi i politycznymi, do których należą. Występowanie tych osób n a z e w n ą t r z jako uczniów uważać należy ze względów zasadniczych za niewłaściwe. W wymienionych uroczystościach i imprezach mogą natomiast uczestniczyć jedynie delegacje poszczególnych semestrów, złożone z uczniów nie pracujących zawodowo i ew. niezorganizowanych jeszcze poza szkołą.

Ponieważ ze względu na odmienny charakter szkół dla dorosłych i brak psychologicznego i społecznego uzasadnienia w tym względzie zaniechać należy aktów tego rodzaju, jak fundowanie sztandarów szkolnych i połączonych z tym uroczystości i imprez szkolnych.

Wreszcie Ministerstwo zwraca uwagę, że poza istnieniem kół i zespołów naukowych i samokształceniowych szkoła dla dorosłych nie jest powołana do tworzenia sztucznych i nieprzystosowanych do wieku uczniów — organizacyj typu młodzieżowego (z wyjątkiem, gdy zespół młodzieży będzie odpowiedni). Szkoła ta powinna natomiast pokierować tokiem nauczania i kształcenia w ten sposób, aby ułatwić jak najszybciej uczniom, a równocześnie członkom związków zawodowych i organizacji społecznych i politycznych, właściwą pracę oświatową i społeczną w tych właśnie organizacjach. Aktywny bowiem udział uczniów szkół dla dorosłych w pracy oświatowej i społecznej związków i organizacyj, do których należą, będzie najlepszym wyrazem wartości pracy szkoły i jej praktycznych wyników. Uczniów młodocianych, o ile znajdą się w szkole dla dorosłych, zachęcać należy do udziału w pracach odpowiednich organizacji młodzieżowych ideowo - wychowawczych.

Z-ca Dyrektora Departamentu
(—) Dr T. Pasierbiński

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Łódzkiego
Nr V-1872/48

Łódź, dnia 27 stycznia 1948 r.

Powyższe wyjaśnienie Ministerstwa Oświaty podaje się do wiadomości i przestrzegania.

Za Naczelnika Wydziału
(—) Mgr M. Bartoszek

Poz. 102.

ZARZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dnia 17 lutego 1948 r. (Nr II KN-6323/47)
w sprawie organizacji przedszkoli ćwiczeń przy zakładach kształcenia wychowawczyń przedszkoli

Na zasadzie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

I. *Charakter prawny przedszkoli ćwiczeń*

§ 1. W myśl art. 39 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) praktyka pedagogiczna uczennic zakładów kształcenia wychowawczyń przedszkoli odbywa się w przedszkolach istniejących z reguły przy tych zakładach.

Przedszkola te noszą nazwę przedszkoli ćwiczeń.

§ 2. Przedszkola ćwiczeń zorganizowane przy państwowym zakładzie kształcenia wychowawczyń przedszkoli spełniają jednocześnie zadania przedszkola rejonowego.

Przyjmowanie dzieci do przedszkoli ćwiczeń odbywa się zgodnie z przepisami obowiązującymi dla przedszkoli publicznych (Instrukcja z dnia 24 lipca 1946 r. w sprawie organizacji wychowania przedszkolnego [Dz. Urz. Min .Oświaty Nr 7, poz. 221]).

§ 3. Przedszkole ćwiczeń zorganizowane przy państwowym zakładzie kształcenia wychowawczyń przedszkoli jest przedszkolem państwowym. Wydatki związane z jego założeniem i utrzymaniem pokrywa w zasadzie Skarb Państwa z budżetu preliminowanego na utrzymanie zakładu kształcenia wychowawczyń przedszkoli, przy którym znajduje się przedszkole ćwiczeń.

Z uwagi na to, że przedszkole ćwiczeń jest przedszkolem rejonowym, właściwy Inspektorat Szkolny uwzględnia je w przydziałach materiałowych i pieniężnych na równi z innymi przedszkolami w obwodzie i na jednakowych z nimi warunkach.

II. *Zadania przedszkoli ćwiczeń*

§ 4. Zadaniem przedszkoli ćwiczeń jest stworzenie dla uczennic zakładów kształcenia wychowawczyń przedszkoli właściwego terenu obserwacji nad dzieckiem w wieku przedszkolnym oraz warsztatu praktycznych ćwiczeń w prowadzeniu zajęć w przedszkolu i w rozwiązywaniu zagadnień wychowawczych.

§ 5. Przedszkole ćwiczeń przeprowadza zajęcia z dziećmi i stosuje metody wychowawcze według programu i zgodnie z przepisami obowiązującymi w przedszkolach publicznych.

§ 6. Każde przedszkole ćwiczeń winno być prowadzone tak, aby mimo trudności wynikających z ćwiczeń praktycznych uczennic zakładu kształcenia wychowawczyń przedszkoli, spełniało w sposób możliwie jak najlepszy swoje zadania dydaktyczne i wychowawcze w stosunku do powierzonych sobie dzieci.

III. *Organizacja przedszkola ćwiczeń*

§ 7. Przedszkole ćwiczeń posiada z reguły trzy oddziały z możliwie wzorowym wyposażeniem w zakresie urządzeń i pomocy dydaktycznych.

§ 8. Przedszkole ćwiczeń podlega przełożonej zakładu kształcenia wychowawczyń przedszkoli

zarówno pod względem organizacyjnym, jak dydaktycznym i wychowawczym.

§ 9. Pracą w przedszkolu kieruje bezpośrednio kierowniczka przedszkola. Do zakresu działania kierowniczki przedszkola należy:

a) ustalenie szczegółowego rozkładu zajęć w przedszkolu ćwiczeń w ramach wytycznych wskazanych przez Dyrekcję i Radę Pedagogiczną zakładu dla wychowawczyń przedszkoli, w ścisłym porozumieniu z nauczycielem (ką) metodyki wychowania przedszkolnego;

b) zarządzanie sprawami dotyczącymi wychowania i kształcenia dzieci w przedszkolu oraz zorganizowanie współpracy przedszkola z rodzicami dzieci, uczęszczającymi do przedszkola;

c) kierowanie pracą wychowawczyń i współdziałanie w organizowaniu praktyki pedagogicznej uczennic;

d) hospitowanie zajęć w przedszkolu ćwiczeń;

e) odwiedzanie lekcji przedmiotów pedagogicznych w zakładzie kształcenia wychowawczyń przedszkoli dla pogłębienia łączności pomiędzy teorią pedagogiczną a praktyką;

f) opracowywanie i przedstawianie dyrekcji zakładu kształcenia wychowawczyń przedszkoli wniosków i sprawozdań dotyczących organizacji i realizowania programu zajęć w przedszkolu ćwiczeń;

g) składanie sprawozdań o ważniejszych sprawach przedszkola ćwiczeń na posiedzeniach Rady Pedagogicznej zakładu kształcenia wychowawczyń przedszkoli;

h) troska o zaopatrzenie przedszkola ćwiczeń w pomoce do gier i zajęć i przedstawianie w tej sprawie wniosków do Dyrekcji zakładu;

i) wypowiadanie opinii o kandydatkach na wychowawczynie przedszkoli.

§ 10. Kierownikiem praktyki pedagogicznej na terenie przedszkola ćwiczeń jest z reguły nauczyciel (ka) metodyki wychowania przedszkolnego w zakładzie kształcenia wychowawczyń przedszkoli.

§ 11. Wychowawczynie przedszkoli ćwiczeń mianuje Kurator O. S. według swego uznania.

§ 12. Wychowawczynie przedszkoli ćwiczeń są członkami Rady Pedagogicznej zakładu dla wychowawczyń przedszkoli.

§ 13. Przy trzyoddziałowym przedszkolu ćwiczeń wychowawczynie odbywają pod przewodnictwem kierowniczki i przy udziale nauczyciela(ki) metodyki wychowania przedszkolnego co najmniej cztery razy do roku konferencje, których przedmiotem są sprawy wychowawcze, metodyczne oraz wszystkie ważniejsze sprawy organizacyjne przedszkola ćwiczeń.

Terminy i porządek dzienny konferencyj ustala kierowniczka przedszkola z przełożoną zakładu kształcenia wychowawczyń przedszkoli.

W konferencjach tych mogą poza tym brać udział: przełożona według swego uznania oraz nauczyciele zakładu kształcenia wychowawczyń przedszkoli.

§ 14. Wymiar godzin kierowniczki przedszkola oraz wychowawczyń określają osobne przepisy.

§ 15. Liczba dzieci w przedszkolu ćwiczeń nie może przekraczać 30 w jednym oddziale.

§ 16. W braku pomieszczenia dla przedszkola ćwiczeń w lokalu zakładu kształcenia wychowawczyń przedszkoli, Inspektor Szkolny wyznacza czasowo jedno z przedszkoli swego obwodu dla praktyki zawodowej uczennic zakładu kształcenia wychowawczyń przedszkoli. W tym wypadku przedszkole takie spełnia całkowicie zadania wymienione powyżej w §§ 4—6 i wobec tego podlega pod względem pedagogicznym dyrekcji danego zakładu kształcenia wychowawczyń przedszkoli.

IV. *Kwalifikacje wychowawczyń przedszkoli ćwiczeń*

§ 17. Na stanowisko kierowniczki należy powoływać osoby z pełnymi kwalifikacjami i co najmniej kilkuletnią praktyką, wyróżniające się w pracy zawodowej.

Wychowawczynie przedszkoli ćwiczeń powinny mieć pełne kwalifikacje zawodowe i co najmniej dobrą ocenę poprzedniej pracy zawodowej.

V. *Stosunek przedszkoli ćwiczeń do Inspektoratów Szkolnych*

§ 18. Kierowniczka przedszkola ćwiczeń przesyła za pośrednictwem przełożonej Zakładu Kształcenia Wychowawczyń Przedszkoli w ustalonych terminach dane potrzebne do sprawozdawczości Inspektorowi Szkolnemu.

§ 19. Inspektor Szkolny ma prawo wizytowania przedszkoli ćwiczeń w swoim rejonie z tym, że zarządzenia może wydawać tylko w porozumieniu z przełożoną zakładu kształcenia wychowawczyń przedszkoli.

§ 20. Wychowawczynie przedszkoli ćwiczeń biorą udział w konferencjach rejonowych na równi z innymi wychowawczyniami przedszkoli.

§ 21. Dzieci i wychowawczynie przedszkoli ćwiczeń biorą udział w imprezach organizowanych przez Inspektorat Szkolny na równi z innymi przedszkolami.

VI. *Postanowienia końcowe*

§ 22. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Oświaty:
(—) Dr St. Skrzeszewski

Poz. 103.

ZARZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dnia 4 czerwca 1947 r. (Nr 1 - Plan - 9117/47)
w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu i Ministrem Skarbu.

w sprawie przepisów szczegółowych o dostawach i robotach dla podległych Ministrowi Oświaty działów administracji państwowej.

Na podstawie art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 15 lutego 1933 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucji prawa publicznego (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 127)

i § 10, § 11 ust. 1, 2 i 3, § 15, § 16 ust. 3, § 17 ust. 1, § 37 ust. 1, § 38 ust. 3, § 42 ust. 1 i § 48 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. w tej samej sprawie (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 92), zmienionego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 września 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 44, poz. 254) zarządzam, co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne

§ 1.

Powoływane w zarządzeniu niniejszym „rozporządzenia Rady Ministrów" oznacza rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucyj prawa publicznego (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 92).

§ 2.

Czynności przewidziane w § 11 ustawy i rozporządzenia Rady Ministrów, gdy chodzi o pokrycie własnych potrzeb lub centralne zaopatrzenie organów podległych wykonują: Ministerstwo Oświaty, Kuratorzy Okręgów Szkolnych, Rektorzy Państwowych Szkół Akademickich oraz Dyrektorzy Państwowych Szkół Wyższych — we własnym zakresie działania.

Bezpośrednie zakupy, za zwykłym rachunkiem przedmiotów potrzebnych dla normalnego urzędowania, uskuteczniają dla swoich urzędów przełożeni tych urzędów lub osoby przez nich upoważnione.

§ 3.

Kosztorysy urzędowe winny być sporządzone dla robót, których wartość przekroacza kwotę 500 000 złotych.

Od sporządzania kosztorysów można odstąpić przy robotach o ocharakterze specjalnym, o ile wartość robót nie przekracza 2 000 000 złotych, a opracowanie kosztorysów natrafia na znaczne trudności z powodu braku kwalifikowanych sił.

Kosztorysy są orientacyjne i należy je opracować według cen rynkowych lub też cen średnich, jakie uzyskano w ostatnich przetargach.

§ 4.

Uchwały komisji przetargowych, cennikowych i odbiorczych dla dostaw i robót zatwierdza kierownik urzędu przeprowadzającego przetarg.

Rozdział II.

Komisje przetargowe i przetargi ofertowe nieograniczone i ograniczone

§ 5.

Ogłoszenie o przetargu nieograniczonym powinno nastąpić co najmniej:

1. na 21 dni przed terminem ostatecznym, wyznaczonym do składania ofert, gdy chodzi o dostawy i roboty budowlane:

a) o wartości powyżej 5 000 000 zł, lub

b) wymagającej przed opracowaniem oferty wstępnych badań handlowych i technicznych;

2. na 15 dni, gdy chodzi o dostawy lub roboty budowlane, nie podpadające pod pkt. 1;

3. na 10 dni, gdy chodzi:

a) o śpieszne rozpoczęcie i wykonanie robót budowlanych ze względu na interes do Państwa, lub

b) o inne dostawy i roboty poza budowlanymi.

Rozpisanie przetargu ograniczonego wymaga zgody Ministerstwa Oświaty.

§ 6.

Komisje do przeprowadzenia przetargów i odbioru dostaw i robót wykonywanych na rzecz Skarbu Państwa wyznacza władza, rozpisująca przetarg (wymieniona w § 2) spośród podległych urzędników.

Komisja składa się z przewodniczącego i co najmniej dwóch członków i w razie potrzeby z odpowiedniej ilości zastępców.

Do udziału w komisjach przetargowych dla przetargu na roboty i dostawy, w których kosztorys przekracza 2 000 000 zł powinni być powoływani ponadto kierownik rachuby względnie kwestor.

Do Komisji wyznaczonych przez władzę podległą Ministerstwu Oświaty, i Ministerstwo może delegować swego przedstawiciela na prawach jej członków.

§ 7.

Niezależnie od przyczyn wymienionych w § 12 rozporządzenia Rady Ministrów, wyłączenie się z komisji przysługuje każdemu członkowi także z innych ważnych i uzasadnionych powodów, które zostaną za takie uznane przez władzę powołującą daną komisję.

Władza przełożona lub władza nadzorcza wyłącza z urzędu członka komisji w przypadku, gdy sam się nie wyłączył a brał udział w wydawaniu orzeczeń lub postanowień, oraz jeżeli pomiędzy nim a jedną ze stron zachodzi stosunek pokrewieństwa, powinowactwa, spółki handlowej lub stosunek osobisty tego rodzaju, że mógłby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstrnnności członka komisji.

§ 8.

Rozprawą przetargową kieruje przewodniczący komisji, który zarazem czuwa nad prawidłowym tokiem i ogólnym porządkiem na rozprawie.

Sekretarza do spisania protokółu rozprawy przetargowej wyznacza przewodniczący spośród członków komisji.

Jeżeli oferent mimo upomnienia zachowuje się w sposób zakłócający porządek rozprawy lub ubliżający powadze komisji, przewodniczący może go wydalić z sali.

§ 9.

Uprawnieni do głosowania są wszyscy członkowie komisji. Uchwały komisji zapadają zwyczajną większością głosów, przy obecności co najmniej trzech członków komisji. W razie równości rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 10.

Po otwarciu rozprawy przetargowej przez przewodniczącego Komisja w pierwszym rzędzie

dokonuje czynności przewidzianych w § 28 pkt. 1, 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów. Stwierdzenie uchybień powoduje unieważnienie przetargu. W dalszym ciągu komisja stwierdza, czy oferenci zachowali wszystkie przewidziane warunki przetargu i złożyli we właściwej formie wadium przetargowe.

W czasie złożenia listów gwarancyjnych, książeczek oszczędnościowych i innych dokumentów, gwarantujących sumę wadialną, komisja ma ustalić, czy odpowiadają one wymogom obowiązujących w tej mierze przepisów oraz zarządza przechowanie ich zgodnie z przepisami rachunkowo-kasowymi dla władz i urzędów państwowych.

Nie utrzymującym się przy przetargu oferentom zwraca się wadium za potwierdzeniem odbioru w terminie oznaczonym w warunkach przetargu.

§ 11.

Po wykonaniu przez komisję czynności, taksatywnie wymienionych w § 23 rozporządzenia Rady Ministrów, przewodniczący zamyka rozprawę ofertową, o czym zawiadamia obecnych oferentów z pouczeniem, że zawiadomienie o wyborze oferty nastąpi w sposób przewidziany w § 31 rozporządzenia Rady Ministrów.

§ 12.

Każdemu członkowi komisji oraz przedstawicielom władz uczestniczącym w przetargu przysługuje prawo wniesienia zastrzeżeń i sprzeciwów przeciwko uchwałom komisji i treści protokółu.

Sprzeciwy z podaniem motywów winny być zgłoszone i wciągnięte do protokółu.

§ 13.

Po ukończeniu prac przez komisję przetargową przewodniczący przedkłada bezzwłocznie wraz z aktami wniosek komisji władzy powołanej do jej zatwierdzenia (§ 4).

§ 14.

Zabrania się rozdrabniania zamówień w celu ich dokonania z wolnej ręki lub za zwykłym rachunkiem, albo też w celu przeprowadzenia odbioru jednoosobowego.

Rozdział III.

Zamówienia z wolnej ręki

§ 15

Zamówienia na dostawy lub roboty z wolnej ręki. przewidziane w § 37 ustawy pkt. 9 rozporządzenia Rady Ministrów, mogą być udzielone w tych przypadkach, gdy wartość całości dostaw lub robót budowlanych, wykonywanych w zakresie działania Ministerstwa Oświaty, albo na rzecz urzędów wymienionych w § 2, nie przekracza 80 000 złotych.

Rozdział IV.

Komisja do ustalenia cen

§ 16.

Komisja do ustalenia cen maksymalnych (§ 38 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów) dla przedmiotów dostawy lub pewnej kategorii robót, nie posiadających cen giełdowych, rynkowych, ani też cen właściwych miejscowym stosunkom gospodarczym, powołuje kierownik odnośnej władzy (§ 2, ust. 1).

Komisja składa się z przewodniczącego i co najmniej dwóch członków. Członków komisji powołać należy spośród urzędników danego urzędu.

§ 17.

Pracami komisji kieruje przewodniczący. Wszelkie pisma wychodzące na zewnątrz podpisuje kierownik odnośnej władzy (§ 2 ust. 1).

Uchwały komisji zapadają zwyczajną większością głosów. W razie równości rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 18.

Dla spełnienia poruczonych zadań komisja przeprowadza badania w zakresie, jaki uzna za wskazany.

Komisja uprawniona jest zwracać się bezpośrednio po potrzebne jej materiały i wyjaśnienia do właściwych organów Rad Narodowych, Izb Przemysłowo-Handlowych, Związków i Zrzeszeń producentów i innych organizacji gospodarczych.

Przy analizie i kwalifikacji ceny komisja winna uwzględnić wszystkie czynniki składające się na cenę i jej kształtowanie się, jak koszty surowców, robocizny i inne, uboczne koszty produkcji, godziwy zysk, ryzyko, ogólne i miejscowe kształtowanie się cen itp.

§ 19.

W miarę potrzeb, komisja powołać może do współudziału w pracach rzeczoznawców także spoza grona urzędników danego urzędu (§ 11 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów).

Opinie swoje rzeczoznawcy podają na piśmie wraz z uzasadnieniem.

§ 20.

W wyniku przeprowadoznych badań komisja ustalić powinna zarówno górną jak i dolną granicę ceny, obowiązującej dla danej dostawy lub roboty.

§ 21.

Komisja wydaje uchwałę swoją na piśmie; uchwała ta powinna być należycie uzasadniona i podpisana przez wszystkich członków.

Każdemu członkowi komisji przysługuje prawo wniesienia zastrzeżeń i sprzeciwów przeciwko uchwale.

Sprzeciwy z podaniem motywów przewodniczący dołącza do uchwały.

§ 22.

Uchwała komisji po zatwierdzeniu, stosownie do § 4, stanowi podstawę dla określenia ceny, obowiązującej dany urząd przy oddawaniu dostawy lub roboty z wolnej ręki.

Rozdział V.

Umowy

§ 23.

Umowa o udzielenia zamówienia na dostawę lub robotę powinna ściśle odpowiadać warunkom

przewidzianym w § 40 rozporządzenia Rady Ministrów. Nadto umowa powinna zawierać numer i nazwę rachunku bieżącego dostawy (przedsiębiorcy) w instytucji finansowej, nazwę tej instytucji tudzież wzmiankę, że na ten rachunek będą przekazywane należności wynikające z umowy. Umowa winna również zawierać warunki wynikające z postanowień §§ 46 - 47 niniejszeio zarządzenia oraz inne, wynikające z charakteru robót lub dostaw (kaucje — raty kolaudacyjne).

§ 24.

Udzielenie zamówienia na dostawę lub roboty, przyjęcie wykonanej dostawy lub roboty ponad 2 000 000 zł uzależnione jest od zatwierdzenia przez Ministra Oświaty, na umotywowany wniosek organów władz i urzędów, o których mowa w § 2.

Rozdział VI.

Przyjmowanie wykonanych dostaw i robót

§ 25

Wszystkie dostawy i roboty wykonane na rzecz Skarbu Państwa mogą być przyjęte dopiero po ich zbadaniu przez komisję odbiorczą i stwierdzeniu, że odpowiadają warunkom umowy.

§ 26

Komisje do przeprowadzania odbioru dostaw i robót należy wyznaczyć z urzędu lub na pisemny wniosek dostawcy, względnie przedsiębiorcy, możliwie bezzwłocznie nie później jednak niż w ciągu jednego miesiąca od dnia ukończenia całkowitej dostawy względnie roboty.

Przy robotach i dostawach, których ogólna wartość nie przekracza kwoty 1 000 000 zł komisję należy wyznaczyć w ciągu trzech dni od dnia ukończenia całkowitej dostawy lub roboty.

§ 27

Do odbioru ostatecznego komisja winna przystąpić w terminie wyznaczonym przez władzę, powołaną do zatwierdzenia uchwały odbiorczej.

O miejscu i czasie odbioru należy w terminie przewidzianym w § 28 niniejszego zarządzenia zawiadomić dostawcę, względnie przedsiębiorcę, któremu przysługuje prawo uczestniczenia przy odbiorze.

§ 28

O terminie odbioru dostaw i robót winny być zawiadomione co najmniej na 7 dni naprzód: właściwa Izba Kontroli Państwowej, stosownie do obowiązujących przepisów o Kontroli Państwowej, ponadto Ministerstwo Oświaty, jeżeli ogólna wartość całej dostawy lub roboty przekracza sumę 2 000 000 złotych.

§ 29

Czynności swoje komisja obowiązana jest spełniać według najlepszej wiedzy i sumienia, przy zachowaniu całkowitej bezstronności.

W szczególności komisja obowiązana jest zbadać:

1. przy dostawach:

a) czy dostarczono materiały, przedmioty i urządzenia pod względem ilości, miary, wagi, jakości, właściwości i wykonania odpowiadają warunkom umowy, wzorem i próbom,

b) czy materiały, o ile było zastrzeżone w umowie, zostały poddane badaniom przez instytucję wskazaną w zamówieniu,

c) czy materiały dostarczone zostały w umówionym terminie i miejscu.

2. przy robotach:

a) czy wykonane zostały zgodnie z planami, rysunkami, udzielonymi wskazaniami,

b) czy wykonane urządzenia i użyte do budowy materiały odpowiadają warunkom technicznym i opisom wskazanym w kosztorysach, lub też czy odpowiadają gatunkom i normom, ustalonym przez właściwe związki i zrzeszenia, względnie istniejącym ogólnym przepisom,

c) czy roboty wykonane zostały w umówionym terminie.

§ 30

I. Przy odbiorze dostaw komisja zasadniczo winna osobiście spradzić ilość i wagę dostarczonych przedmiotów. W wyjątkowym przypadku (przy odbiorach materiałów masowych, jak węgiel, cegła, piasek itp.) komisja posługiwać się może pokwitowaniem dostawy, wystawionym przez kierownika magazynu i kolejowym listem przewozowym, względnie innymi równoważnymi dokumentami.

II. Dla stwierdzenia ilości wykonanych robót, komisja w miarę możności powinna dokonać dostępnych pomiarów: co do części nie dającej się sprawdzić, komisja przy zbadaniu posługiwać się powinna dziennikami robót lub też innymi dostatecznymi dowodami.

§ 31

Badanie jakości i dobroci dostarczonych przedmiotów oraz użytych do robót materiałów, komisja przeprowadzić powinna na zasadach ogólnych, przyjętych dla danego rodzaju dostaw i robót.

§ 32

W miarę uzasadnionej potrzeby, komisja za zgodą władzy powołanej do zatwierdzenia decyzji komisji korzystać może z usług rzeczoznawców, powołanych także z poza grona urzędników odnośnego urzędu.

Opinię swoją podają rzeczoznawcy na piśmie wraz z uzasadnieniem.

§ 33

Do prac komisji odbiorczej mają odpowiednie zastosowanie postanowienia §§ 7, 8, 11, 12 i 13 niniejszego zarządzenia.

Przy każdym odbiorze komisja winna spisać protokół z dokonanych przez siebie czynności.

Protokół podpisują wszyscy członkowie komisji oraz osoby uczestniczące przy odbiorze.

Jeżeli członek komisji, dostawca, lub inna osoba uczestnicząca przy odbiorze odmówi podpisania protokółu, należy to zaznaczyć z podaniem powodów.

Odpis protokółu doręcza się wszystkim władzom i urzędom, które otrzymały zawiadomienie o terminie odbioru dostawy lub roboty.

§ 34

O ile umowa inaczej nie postanawia, miejscem odbioru dostawy jest z reguły magazyn odnośnego urzędu, miejscem odbioru robót jest miejsce ich wykonania.

§ 35

Odbiór dostaw przeprowadza się przy współudziale kierownika magazynu, w którym materiały zostały złożone, zaś roboty przy współudziale osoby, która z ramienia odnośnego urzędu wykonywała nadzór nad robotą.

§ 36

Dostawę i robotę uważa się za wykonaną jeżeli wykonanie nastąpiło w terminie, miejscu i w sposób zgodny z warunkami umowy.

Komisja uznać może dostawę lub robotę za terminowo wykonaną w przypadkach, kiedy dochowane zostały wszystkie wymienione w ust. 1 warunki, a dostawa lub robota wykazuje nieznaczne tylko, dające się usunąć wady, których istnienie nie zmniejsza stopnia używalności dostawy lub roboty.

Jako dowód terminowego wykonania dostawy służy:

a) przy dostawach franco, loco magazyn odnośnego urzędu, data pokwitowania dostawy wystawionego przez kierownika odnośnego magazynu,

b) przy dostawach franco, loco wagon, stacja kolejowa nadawcza lub odbiorcza umieszcza na liście przewozowym, data przyjęcia stacji kolejowej, będącej miejscem dostawy,

c) przy dostawach loco wagon, statek, składu lub wytwórnia dostawcy — data zawiadomienia dostawcy o gotowości dostawy do odbioru, o ile w terminie tym przedmiot dostawy rzeczywiście przygotowany został do odbioru.

§ 37

Koszty opakowania, bez względu na miejsce dostawy, ponosi zawsze dostawca, jeżeli umowa inaczej nie postanawia.

Opakowanie podlega zwrotowi jedynie w przypadkach zastrzeżonych w umowie, i to z reguły na koszt dostawcy.

§ 38

Odbiór wstępny komisja winna przeprowadzić w przypadkach, kiedy szczególne względy uzasadniają potrzebę przeprowadzenia na miejscu wytwórni dostawcy dokładnego zbadania urządzeń przedmiotu dostawy, ich działania oraz jakości zużytych materiałów, zaś przeprowadzenie badań tych w miejscu ostatecznego odbioru byłoby znacznie utrudnione lub niemożliwe.

§ 39.

Odbiór częściowy komisja przeprowadzić może:

1. przy dostawach:

a) jeżeli dostawa odbywa się partiami,

b) jeżeli część dostawy została wybrakowana, a dostawca został wezwany do dostarczenia materiałów, w miejsce wybrakowanych, wolnych od wad,

2. przy robotach:

a) jeżeli odbiór częściowy, z uwagi na rodzaj i rozmiar robót ułatwi dokonanie sprawdzenia ilości i rodzaju wykonanych i przeprowadzenie odbioru ostatecznego,

b) jeżeli zachodzi potrzeba przystąpienia do eksploatacji budowli jeszcze przed jej całkowitym ukończeniem,

c) jeżeli roboty posiadają nieznaczne tylko wady, dające się usunąć.

§ 40

Komisja obowiązana jest odmówić przyjęcia dostaw i robót, nie odpowiadających warunkom zamówienia.

O ile umowa nie zawiera szczegółowych wskazań, dostarczone materiały i przedmioty winny pod względem jakości i dobroci odpowiadać celowi i zwyczajom, przyjętym dla danej dostawy lub roboty.

W razie stwierdzenia jedynie drobnych, nieznacznych wad i braków, ostateczne przyjęcie dostawy, względnie roboty, komisja winna uzależnić od usunięcia nieprawidłowości w zakresie i terminie, ustalonym przez komisję.

Zarazem komisja winna ustalić, jeżeli tego wymaga zabezpieczenie interesu Skarbu Państwa, czy i jaka część należnego wynagrodzenia winna być zatrzymana do czasu usunięcia wad i braków.

Jeżeli wady i braki nie dadzą się usunąć, nieprawidłowości te jednak nie umniejszają stopnia używalności i dobroci, wymaganych ze względu na przeznaczenie dostawy lub roboty, albo też nie powodują niezdatności dostawy lub roboty do zwyczajnego użytku lub takiego, jaki w umowie miano na względzie — komisja, po dokładnym ustaleniu i opisaniu rodzaju wad i braków, oraz określeniu stopnia umniejszenia wartośc dostawy lub roboty może zaproponować władzy powołanej do zatwierdzenia decyzji komisji, przyjęcie dostawy według zmniejszonej wartości.

Jeżeli przy dostawie materiałów tego samego rodzaju część ich nie odpowiada warunkom umowy i da się odłączyć od materiałów niewadliwych, przyjęcie ograniczyć należy jedynie do części dostawy wolnej od wad lub braków. Przy wybrakowaniu ponad 30 % dostarczonego materiału komisja odmówić może przyjęcie całej dostawy.

§ 41

W przypadku nieprzyjęcia dostawy lub roboty odnośna uchwała winna być doręczona nieobecnemu przy nim dostawcy, względnie przedsiębiorcy, z podaniem powodów nieprzyjęcia i równoczesnym pouczeniem go o przysługującym prawie sprzeciwu, stosownie do postanowień § 42.

§ 42

Przeciwko uchwale komisji orzekającej nieprzyjęcie dostawy lub roboty albo zmniejszenia

wartości tej dostawy lub roboty z powodu wad i braków przysługuje dostawcy, względnie przedsiębiorcy, w terminie jednego tygodnia od dnia udzielenia mu do wiadomości uchwały komisji, prawo wniesienia sprzeciwu do władzy (34).

Sprzeciw winien być wniesiony na piśmie i należycie uzasadniony.

Sprzeciw wraz z uzasadnieniem może być także zgłoszony do protokółu komisji.

§ 43

Powzięta przez komisję odbiorczą uchwała podlega zatwierdzeniu przez władzę (§§ 4 i 24), która może ją całkowicie lub częściowo zmienić.

§ 44

Odbiór ostateczny komisja przeprowadza po całkowitym wykonaniu dostawy lub roboty i usunięciu wszelkich stwierdzonych przez komisję wad.

Odbiór ostateczny nastąpić może przed usunięciem wad, jeżeli są nieznaczne i nie umniejszają stopnia używalności dostawy lub roboty.

§ 45

Dostawę lub robotę uważa się za przyjętą dopiero po dokonaniu ostatecznego odbioru przez komisję odbiorczą i zatwierdzeniu stosownie do postanowień § 43.

§ 46

Poza odbiorem ostatecznym (§ 44), w przypadkach, kiedy dostawca lub przedsiębiorca za należyte wykonanie dostawy lub roboty udzielił rękojmi na czas określony, komisja po upływie okresu rękojmi winna przeprowadzić odbiór końcowy (superkolaudacyjny) dla stwierdzenia, czy i jakie wady okazały się w okresie gwarancyjnym, do których usunięcia przedsiębiorca lub dostawca jest obowiązany.

Odbiór końcowy przeprowadzić należy w ciągu jednego miesiąca po upływie okresu rękojmi.

Termin rękojmi, udzielonej na czas określony, poczyna biec od dnia ostatecznego odbioru dostawy względnie roboty.

Jeżeli w okresie trwania rękojmi okaże się, że część dostawy lub roboty jest dotknięta wadami istotnymi — okres rękojmi dla danej części dostawy lub roboty liczy się od chwili usunięcia wad przez dostawcę lub przedsiębiorcę.

§ 47

Przedmioty i urządzenia, nie przyjęte ostatecznie przez komisję, dostawca lub przedsiębiorca obowiązany jest zabrać, względnie usunąć na własny koszt, w terminie 14 dni od dnia zawiadomienia go o nieprzyjęciu dostawy lub roboty, względne o odrzuceniu sprzeciwu przez władzę (§ 42).

Po upływie tego terminu, przysługuje odnośnemu urzędowi prawo oddania przedmiotów dostarczonych na przechowanie osób trzecich, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, na koszt i ryzyko dostawcy, względnie przedsiębiorcy.

Jeżeli zachodzi obawa, że przedmioty ulegną pogorszeniu lub zepsuciu, odnośny urząd ma prawo — a gdy tego wymaga interes dostawcy lub przedsiębiorcy, ma obowiązek — sprzedać przedmioty z zachowaniem należytej staranności. Prawo to służy odnośnemu urzędowi także wtedy, gdy dostawca lub przedsiębiorca zwleka z zabraniem przedmiotów, lub gdy ich przechowanie wymaga znacznych kosztów.

Oddaniu przedmiotów na przechowanie, jako też o zamiarze i dokonaniu sprzedaży, dostawca, względnie przedsiębiorca, winien być niezwłocznie zawiadomiony z podaniem miejsca przechowania przedmiotów i kwoty uzyskanej ze sprzedaży.

Rozdział VII.

Zabezpieczenie dostaw i robót oraz wypłata należności

§ 48

Jednoosobowy odbiór dozwolony jest w przypadkach:

I. przy dostawach:

a) jeżeli ogólna wartość dostawy nie przekracza sumy 250 000 zł, a odbiór odbywa się w obrębie siedziby urzędu,

b) jeżeli ogólna wartość dostawy nie przekracza sumy 300 000 zł, a odbiór odbywa się w miejscu innym, aniżeli określonym w pkt. a);

II. przy robotach:

jeżeli ogólna wartość robót nie przekracza sumy 300 000 zł, bez względu na miejsce ich odbioru.

Osobę do przeprowadzenia odbioru jednoosobowego wyznacza kierownik władzy zainteresowanej w dostawie lub robocie w ciągu trzech dni od dnia wykonania całkowitej dostawy lub roboty.

§ 49

Dodatkowe kaucje (raty kolaudacyjne) powinny być ustalone w umowie (§ 40, ust. 1, pkt. 8 rozporządzenia Rady Ministrów) i pobierane przez zatrzymanie części wynagrodzenia, należnego dostawcy lub przedsiębiorcy.

Jako minimum dodatkowej kaucji ustala się 5 % należnego dostawcy lub przedsiębiorcy wynagrodzenia.

§ 50

Częściowe opłacanie robót i dostaw, których wykonanie trwa przez dłuższy czas, dozwolone jest:

I. przy dostawach:

po uskutecznieniu poszczególnej części dostawy i przyjęciu jej przez komisję odbiorczą. Zapłata częściowa nie może przekraczać 70 % ogólnej wartości wykonanej i przyjętej części dostawy;

II. przy robotach:

po wykonaniu części lub określonej grupy, albo rodzaju robót, oraz spradzeniu wykonanych robót w drodze aktów odbioru, o ile gólna wartość całej roboty przekracza kwotę 1 000 000 zł. Wypłaty częściowe uskutecznia się na podstawie przedłożonych rachunków przejściowych przy zastosowaniu postanowień § 49.

§ 51

Postanowienia zarządzenia niniejszego mają odpowiednie zastosowanie przy odbiorach jednoosobowo.

§ 52

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 10 czerwca 1947 roku.

Minister Oświaty:
(—) Dr St. Skrzeszewski

Poz. 104.

OKÓLNIK Nr 20
Ministerstwa Oświaty
z dnia 13 czerwca 1947 r. (Plan-9859/47)
w sprawie stosowania jednolitych wzorów w postępowaniu przy zawieraniu umów o dostawy i roboty dla podległych Ministrowi Oświaty działów administracji państwowej.

Celem ujednostajnienia sposobu przeprowadzenia przetargów na dostawy i roboty na rzecz podległych Ministrowi Oświaty działów administracji państwowej (Skarbu Państwa), dokonywanych na podstawie ustawy z dnia 15 lutego 1933 roku o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucji prawa publicznego (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 127) i rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów do tej ustawy z dnia 29 stycznia 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 92) zmienionego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 września 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 44, poz. 254), oraz na podstawie zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 4 czerwca 1947 roku, wydanego w wykonaniu powołanych przepisów — Ministerstwo Oświaty poleca stosowanie załączonych do niniejszego okólnika wzorów.

Wzory powyższe opracowane zostały dla przypadków typowych i niezłożonych w innych przypadkach należy wzory te, w miarę okoliczności, zmienić lub uzupełnić przy ściślejszym przestrzeganiu postanowień wyżej powołanych przepisów prawnych.

Z-ca Dyrektora Departamentu
(—) Wł. Ozga

6 załączników.

Załącznik 1.

Ogłoszenie z § 17, ust. 2 i 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29. 1. 1937 r. zawierające treść zasadniczą.

OGŁOSZENIE O PRZETARGU

(Nazwa urzędu i adres) ....
ogłasza przetarg nieograniczony na wykonanie robót ....
w .... w terminie ....
Oferty należy składać do dnia.............................. do godz..............................
Bliższych informacji udziela ....
gdzie też mogą oferenci otrzymać pełny tekst wezwania do składania ofert oraz za zwrotem kosztów warunki przetargowe, warunki wykonania robót, ślepe kosztorysy, plany, rysunki oraz projekt umowy (niepotrzebne skreślić).
.............................., dnia..............................19........ r.
Do ....

(imię i nazwisko, firma i dokładny adres oferenta)

Załącznik 2.

Pełny tekst wezwania do składania ofert na przetarg na roboty (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 1. 1937 r. o dostawach i robotach § 16/1).

WEZWANIE DO SKŁADANIA OFERT

.... 2)
.... 4)
Oferta może być złożona na całość robót i na pewne działy (albo tylko na całość 3)..............................
....
Przy składaniu ofert i wykonywaniu robót obowiązują ....
.... 6)
.... 2)
zastrzega sobie prawo zwiększenia lub zmniejszenia robót w granicach do ....
....
Roboty powinny być ....
....
.... 8)
Kaucja umowna będzie żądana w wysokości..............................% ogólnej wartości robót i winna być złożona przed podpisaniem umowy w gotówce lub innych walorach uznanych przez Ministerstwo Skarbu. Ponadto na zabezpieczenie wykonania umowy z każdego przejściowego rachunku będzie potrącane ....%.Oferta powinna być sporządzona w przepisany

sposób i złożona do godziny .... dnia .... w .... do skrzynki albo nadesłana pocztą pod tym adresem. Oferent powinien złożyć wadium w wysokości ....% ogólnej kwoty ofertowej robót w .... wadium przepada, jeżeli oferent pomimo utrzymania się przy przetargu uchyla się od podpisania umowy lub nie złoży żądanej kaucji umownej przed podpisaniem umowy. Jeżeli oferent nie utrzyma się przy przetargu, wadium będzie zwrócone w ciągu .... dni po zakończeniu wykonania umowy i podpisze umowę, wadium będzie zwrócone w ciągu .... dni po podpisaniu umowy. Kwit stwierdzający wniesienie wadium należy dołączyć do oferty. Ponadto należy przedstawić wyciąg z rejestru handlowego (albo) odpis karty rzemieślniczej, karty rejestracyjnej na bieżący rok kalendarzowy oraz odpis uprawnienia do wykonywania robót będących przedmiotem oferty 3) ....
Oferta obowiązuje oferenta do dnia ....
....
....
Zmiana lub cofnięcie oferty dopuszczalne są tylko w terminie przewidzianym do składania ofert. Termin rozpoczęcia przetargu wyznacza się na godzinę .... dnia ....
Przetarg odbędzie się w ....
.... 10)
....2) zastrzega sobie prawo wyboru oferty niezależnie od zaofiarowanej ceny, jak również unieważnienia przetargu bez podania przyczyn. Należność za wykonane i przyjęte roboty będzie wypłacona na podstawie sprawdzonych i przyjętych rachunków w ciągu .... dni od daty odbioru robót i złożenia rachunku..
....
.... 1) ....
Warunki, plany, ślepe kosztorysy, projekt umów itp. oferent może nabyć w ....
....

Wskazówki do wypełniania formularza:

1) Wzór stosuje się zarówno przy przetargu nieograniczonym, jak i ograniczonym. Przy ogłoszeniu wezwania w pismach powyższy tytuł należy opuszczać.

2) Podać nazwę i siedzibę władzy, urzędu ogłaszającego wezwanie do składania ofert.

3) Z podkreślonych wyrazów niepotrzebne skreślić.

4) Określić przedmiot i miejsce robót ze wskazaniem danych, potrzebnych do dokładnego zapoznania się z zakresem i jakością robót.

5) W razie dopuszczalności częściowego wykonania robót należy określić warunki składania ofert, a następnie wykonanie robót.

6) Podać warunki ogólne i techniczne, a w razie potrzeby i specjalne obowiązujące oferentów.

7) Przy większej ilości przedsiębiorców, mających wspólnie wykonać robotę, umieścić wskazówki co do wzajemnego ich stosunku w zakresie robót (odpowiedzialności itp.).

8) Podać termin, w którym roboty, albo ich poszczególne części powinny być wykonane lub rozpoczęte i ustalić rygory, w złotych albo procentowo w myśl postanowienia, zawartego w § 4. Ustęp 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29. 1. 1937 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu lub instytucji prawa publicznego (Dz. Ustaw Nr 13, poz. 82).

9) Określić termin. W razie dopuszczalności — należy tu zaznaczyć, że oferent powinien sam ustalić termin ważności swojej oferty, jeżeli nie może przyjąć oznaczonego terminu.

10) Określić nazwę urzędu lub instytucji, ogłaszającej przetargi, podać ich adres i w miarę możności numer lokalu.

11) W miarę potrzeby podać specjalne warunki, dotyczące zapłaty należności.

Załącznik 3.

OFERTA PRZETARGOWA

(na robotę lub dostawę)

Stosownie do ogłoszonego przetargu podejmuje(my) się wykonania robót ....po cenach jednostkowych i w ilości określonych w kosztorysie opiewającym na ogólną sumę ....zł (słownie zł ....).

Oświadczam, że znane mi(nam) są warunki ogólne i techniczne, wykonywanie robót, rysunki oraz projekt umowy i na nie zgadzam(y) się.

Ofertą niniejszą uważam(y) się za związanego(nych) do dnia .... wskazanego w wezwaniu do składania ofert pod rygorem utraty złożonego wadium i pod tymże rygorem zobowiązuje(my) się w razie utrzymania się przy przetargu podpisać umowę oraz złożyć zabezpieczenie należytego jej wykonania. Załączam(y) uwierzytelniony odpis karty rejestracyjnej, kwit na wpłacone wadium na sumę zł.................................. i kosztorys.

(Własnoręczny podpis oferenta, pieczęć).

Załącznik 4.

WARUNKI OBOWIĄZUJĄCE OFERENTÓW

O f e r t a.

§ 1. Oferta winna zawierać:

1. nazwę firmy albo imię i nazwisko i dokładny adres oferenta oraz datę sporządzenia oferty;
2. wyszczególnienie załączników do oferty: kosztorysu ofertowego, wzorów próbek, planów itp.;
3. oświadczenie, że oferent zapoznał się z obowiązującymi przy składaniu ofert przepisami oraz warunkami, dotyczącymi roboty, będącej przedmiotem ogłoszonego przetargu;
4. wyszczególnienie, stosownie do wezwania, cen i sum (w cyfrach i słownie), jako też cen jednostkowych; ceny jednostkowe należy wpisać do kosztorysu ofertowego;
5. oświadczenia, czy ceny obejmują całość wynagrodzenia, w przeciwnym razie dokładne obliczenia żądanego wynagrodzenia za uboczne zaliczenia.

Treść oferty powinna być pisana jednym ciągiem, bez miejsc niewypełnionych. Ofertę na końcu należy zaopatrzyć własnoręcznym podpisem oferenta, bądź osoby mającej prawo zaciągać zobowiązania w jego imieniu. W taki sposób winny być podpisane wszystkie załączniki do oferty. Wyskrobywania w ofertach i w załącznikach są niedopuszczalne, poprawki zaś należy omówić i zaopatrzyć własnoręcznym podpisem oferenta lub osoby upoważnionej. Poprawek liczby cyfr należy dokonać słownie. Do oferty należy dołączyć kosztorys oraz żadane w wezwaniu do składania ofert, załączniki.

S k ł a d a n i e o f e r t.

§ 2. Ofertę należy złożyć w miejscu, oznaczonym do składania ofert przed terminem przetargu, ogłoszonym w wezwaniu. Oferta nadesłana przez pocztę nie będzie rozpatrywana, jeżeli wpłynie po terminie otwarcia ofert.

§ 3. Oferent może cofnąć lub zmienić ofertę przed terminem wskazanym w wezwaniu do składania ofert. W tym wypadku wadium będzie zwrócone niezwłocznie po zamknięciu przetargu.

W razie cofnięcia oferty po wskazanym terminie wadium przepada na rzecz zleceniodawcy.

§ 4. Złożenie oferty, jak również jej zmiany lub cofnięcie należy dokonać w następujący sposób:

1. Koperta zawierająca ofertę razem z załącznikami oraz oświadczenie o zmianie lub cofnięciu oferty powinna być nieprzejrzysta i zalakowana, na kopercie należy umieścić napis: „Oferta przetargowa na roboty ....”, albo „Zmiana oferty przetargowej na roboty ....”, albo „Cofnięcie oferty przetargowej na roboty ....”. Załączniki, które nie mogą być umieszczone w kopercie, jak np. wielkie próbki, należy opakować oddzielnie i zalakować; na opakowaniu nie należy umieszczać nazwiska lub firmy oferenta, a tylko napis: „Załącznik do oferty przetargowej na roboty...........................”. Nazwisko, lub firmę oferenta należy podać wewnątrz na załączniku. Pieczęć użyta do lakowania koperty lub załączników do oferty nie może ujawniać pochodzenia oferty. Umieszczenie na kopercie lub opakowaniu jakiegokolwiek bądź znaku rozpoznawczego jest niedopuszczalne.

2. W razie przesyłania oferty pocztą należy na kopercie z ofertą umieścić napis określony w punkcie 1. i włożyć go do drugiej koperty, z adresem wskazanym w wezwaniu do składania ofert. Na kopercie nie należy umieszczać ani imienia i nazwiska, ani adresu nadawcy.

W a d i u m.

§ 5. Wysokość wymaganego wadium podana jest w wezwaniu do składania ofert. Wadium w wysokości, podanej w wezwaniu do składania ofert powinno być złożone w gotówce, albo w walorach określonych zarządzeniem Ministra Skarbu.

Oferenci, którzy zamiast złożenia wadium będą powoływać się na swoje należności od zleceniodawcy albo Skarbu Państwa, powinni w ofercie wyraźnie upoważnić zleceniodawcę do zatrzymania lub przyznania odpowiedniej sumy z tych należności jako wadium oraz dołączyć do oferty zaświadczenie odnośnej instytucji, stwierdzającej wysokość uznanej już należności oferenta i zatrzymania z tej należności właściwej kwoty jako wadium przetargowego do czasu zwolnienia wadium przez instytucję rozpisującą przetarg. Wadium nie podlega oprocentowaniu.

§ 6. Jeżeli oferent nie utrzyma się na przetargu, wadium będzie mu zwrócone w ciągu siedmiu dni po zakończeniu rozprawy przetargowej. Wadium oferenta, który utrzyma się na przetargu, zostanie zwolnione po podpisaniu umowy i złożeniu przewidzianego w umowie zabezpieczenia należytego jej wykonania.

R y g o r y.

§ 7. Cofnięcie oferty przez oferenta w czasie rozprawy przetargowej, niestawienie się do podpisania umowy lub niepotwierdzenie zlecenia wykonania robót w oznaczonym terminie, albo uchylenie się od złożenia zabezpieczenia robót w oznaczonym terminie, albo uchylenie się od złożenia zabezpieczenia należytego wykonania roboty spowoduje przejście wadium bez potrzeby uzyskania wyroku sądowego na rzecz zleceniodawcy.

Ponadto oferty złożone po wyznaczonym terminie, jak również oferty nie odpowiadające jednemu z warunków wyżej podanych, nie będą rozpatrywane.

Wybór oferty.

§ 8. Zleceniodawca może zastrzec sobie prawo wyboru oferty bez względu na cenę, a także prawo uznania, że przetarg nie dał wyniku dodatniego.

Zabezpieczenie wykonania umowy.

§ 9. Oferent, z którym zostanie zawarta umowa, obowiązany będzie do złożenia zabezpieczenia wykonania umowy. Zabezpieczenie to składać się będzie:

1. z kaucji zasadniczej,
2. z kaucji dodatkowej (gwarancyjnej).

Kaucję zasadniczą powinien oferent złożyć przed podpisaniem umowy w wysokości określonej przez zleceniodawcę. Kaucja ta może być złożona w tej samej postaci, jak i wadium.

Kaucja dodatkowa (gwarancyjna) wynosi miesięcznie minimum 5 % rzeczywistego kosztu robót i będzie zatrzymana od każdego rachunku.

Załącznik 5.

Wzór protokołu przetargowego na roboty.

PROTOKÓŁ PRZETARGU

nieograniczonego — ograniczonego 1)

na wykonanie .... 3)
dla .... w ....2)
w dniu .... o godzinie ....
zebrała się Komisja Przetargowa ustanowiona zarządzeniem ....
.... z dnia .... Nr ..../4
w lokalu .... w składzie ....
Przewodniczący: ....
Członkowie: ....
....
....
w obecności przedstawiciela Kontroli Państwowej ....
....
Przedstawiciel Kontroli Państwowej zawiadomiony o mającym się odbyć przetargu pismem z dnia .... Nr .... nie przybył. 1)

Komisja rozpatrywała oferty złożone na skutek załączonych w odpisie zaproszeń z dnia ....194.... r. Nr..wystosowanych do firm ....
....
Ogłoszenia w pismach: ....
....

Komisja stwierdza:

1. prawidłowość ogłoszenia przetargu ....
....
2. nienaruszenie skrzynki z ofertami ....
....
3. nienaruszenie ofert ....

Ponadto Komisja stwierdza, że wpłynęła jedna oferta nadesłana przez pocztę (albo) wpłynęło .... ofert nadesłanych pocztą (albo) nie wpłynęła żadna oferta nadesłana przez pocztę. Nadesłane oferty są w kopertach nienaruszonych (albo) z nadesłanych ofert zostały naruszone, a mianowicie: ....
....

Do przetargu zgłoszono łącznie .... ofert.
Komisja po otwarciu ofert stwierdziła, że oferty złożyły następujące firmy:

Nr	Firma	Złożono wadium		Suma kosztorysu ofertowego	Uwagi
		suma	w postaci		

Wycofane zostały następujące oferty: ....
....
....
w następujących ofertach stwierdzono uchybienia:

Nr	Firma	Uchybienia

Opierając się na powyższym Komisja uznaje za nieważne oferty firm: ....

....

....

.... 6)

Na tym protokół zakończono.

Załączniki: 1. odpisy zaproszeń — ogłoszeń 1)
2. materiał ofertowy
.... 7)

Razem załączników ....

Przewodniczący Komisji .... 8)
Członkowie .... 7)
.... 8)
Przedstawiciel Kontroli .... 8)

Wskazówki do wypełniania formularza:

1) Niepotrzebne skreślić.
2) Ściśle określić nazwę i siedzibę urzędu.
3) Określić robotę lub dostawę, która ma być wykonana.
4) Określić nazwę instytucji lub urzędu.
5) Należy podać imię, nazwisko i stanowisko.
6) Wymienić oferty, uznane za nieważne z podaniem powodów. W razie gdy uchybień nie stwierdzono, należy dwa ostatnie ustępy przekreślić. Jeżeli uchybienia uznano za nieistotne, należy przekreślić ustęp ostatni i w zamian umieścić zdanie: „stwierdzone uchybienia uznano za nieistotne”. W razie złożenia oświadczeń przez oferentów obecnych przy przetargu, należy je tu umieścić.
7) Podać inne załączniki, jeżeli istnieją.
8) Podpisy przewodniczącego, członków komisji i przedstawicieli kontroli.
9) W razie ustalenia nieprawidłowości w ogłoszeniu przetargu, naruszenia skrzynki z ofertami lub naruszenia ofert, należy okoliczności te odpowiednio omówić.

Załącznik 6.

Wzór umowy na wykonanie robót budowlanych.

U M O W A

W dniu ....194.... r. w.. 1)
pomiędzy .... 2)
reprezentowanym(ą) przez .... 3)
działającego(ą) na podstawie ....
.... 4)
i zwany(ą) niżej w umowie „Zleceniodawca” z jednej strony, a ....
.... 5)
zwanym(ą) niżej „Przedsiębiorcą”, zarejestrowanym(ą) w Sądzie Okręgowym w..................
.... 6)
i reprezentowanym(ą) przez .... 7)
uprawnionego(ych) na podstawie tegoż rejestru, albo na podstawie pełnomocnictwa, wystawionego przez .... 8)
do zawarcia umów i odbierającego(ą) ....
prawne miejsce zamieszkania dla skutków niniejszej umowy w ....
przy ul. .... pod Nr..................została zawarta umowa treści następującej:

§ 1

Na podstawie oferty i kosztorysu przetargowego „Przedsiębiorcy” z dnia ....
194.... r., złożonych .... 9)
na przetarg w dniu..............................194.... r. „Zleceniodawca” powierza, a „Przedsiębiorca” przyjmuje na siebie wykonanie ....
.... 10)
po cenach jednostkowych wymienionego wyżej kosztorysu. Ogólny koszt robót określa się na .... złotych.

§ 2

Integralną częścią umowy są załączone do niej:

1. warunki ogólne, obowiązujące przy wykonaniu robót budowlanych,
2. warunki techniczne,
3. warunki specjalne, 8)
4. kosztorys i oferta przedsiębiorcy,
5. projekty, plany, rysunki, opisy techniczne, wykazy, obliczenia, 8)
6. .... 11)

W razie różnicy pomiędzy wymienionymizałącznikami a treścią niniejszej umowy obowiązuje ta ostatnia.

§ 3

Objęte niniejszą umową roboty „Przedsiębiorca" obowiązuje się rozpocząć w terminie — w terminach: 8) ....
oraz 8) wykonać w terminie — w terminach 8) ....
.... 12)
pod rygorami przewidzianymi w ogólnych warunkach wykonania robót, wymienionych w § 2 pkt. 1).

§ 4

Tytułem zabezpieczenia należytego wykonania robót i dotrzymania wszelkich innych warunków umowy przedsiębiorca składa przy podpisaniu niniejszej umowy kaucję w wysokości ....zł w gotówce.

Ponadto tytułem dodatkowej kaucji gwarancyjnej potrącane będzie z każdego opłacanego przejściowego rachunku przedsiębiorcy za wykonane roboty ....%. Kaucje powyższe stanowić będą zabezpieczenie na rzecz „Zleceniodawcy" wszelkich należności, szkód i strat, jakieby powstały wskutek niedotrzymania przez „Przedsiębiorcę" jakiegokolwiek bądź z warunków umowy. Kaucje gotówkowe nie podlegają oprocentowaniu. Kaucje będą zwolnione po potrąceniu przez „Zleceniodawcę" ewentualnego odszkodowania umownego za opóźnienie robót oraz wszelkich należności, wynikających z umowy:

1. Kaucja zasadnicza, złożona przy podpisaniu umowy — po zatwierdzeniu rachunku ostatniego;
2. Kaucja dodatkowa gwarancyjna — po upływie jednego miesiąca od daty przyjęcia całości robót po dokonaniu ostatecznego ich odbioru.

§ 5

Wypłata należności będzie dokonywana na rachunek bieżący „Przedsiębiorcy" na (instytucję finansową) Nr................ (nazwa rachunku) w sposób przewidziany w warunkach ogólnych, obowiązujących przy wykonaniu robót, wymienionych w § 2 pkt. 1), w terminie siedmiu dni od daty złożenia rachunku.

§ 6

W razie niedotrzymania przez „Przedsiębiorcę" terminu wykonania robót, podanego w § 3 niniejszej umowy, „Przedsiębiorca" obowiązany będzie zapłacić odszkodowanie umowne w wysokości 1 % dziennie od sumy..........................zł 13) robót nie wykonanych.

Ponadto „Zleceniodawcy" przysługuje prawo domagania się od „Przedsiębiorcy" odszkodowania, przewyższającego odszkodowanie umowne na podstawie art. 84 § 2 Kodeksu Zobowiązań.

§ 7

Przedmioty i urządzenia nie przyjęte ostatecznie przez „Zleceniodawcę", dostawca lub „Przedsiębiorca" obowiązany jest zabrać, względnie usunąć na własny koszt w terminie 14 dni od dnia zawiadomienia o nieprzyjęciu dostawy lub roboty. Po upływie tego terminu przysługuje „Zleceniodawcy" prawo oddania przedmiotów dostarczonych na przechowanie osób trzecich, zgodnie z obowiązującymi przepisami na koszt i ryzyko dostawcy, względnie „Przedsiębiorcy".

§ 8

Wszelkie opłaty stemplowe, podatki i inne należności skarbowe, komunalne i socjalne ponosi w całości „Przedsiębiorca" bez prawa regresu z tego tytułu do „Zleceniodawcy".

§ 9

Dla rozstrzygnięcia ewentualnych sporów mogących wyniknąć z tytułu niniejszej umowy, strony poddają się orzecznictwu rzeczowo właściwych sądów w siedzibie terytorialnie właściwego Oddziału Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 10

Cedowanie umowy oraz wszelkich praw i obowiązków z niej wynikających nie może nastąpić bez uprzedniej pisemnej zgody „Zleceniodawcy".

§ 11

Wszystkie warunki niniejszej umowy obowiązują „Przedsiębiorcę" bez potrzeby osobnych wezwań i stawiania w zwłoce. Przedsiębiorca nie może powoływać się na warunki ustne lub jakiekolwiek bądź pomyłki.

§ 12

Umowa niniejsza zostaje spisana w jednym egzemplarzu przez obie strony podpisanym. Oryginał umowy pozostaje w aktach „Zleceniodawcy", a „Przedsiębiorca" otrzymuje uwierzytelniony odpis ....
.... 14)
.... 15)

Wskazówki do wypełnienia formularza:

1. Podać miejscowość.
2. Wymienić zleceniodawcę (Skarb Państwa, gmina, instytucja posiadająca osobowość prawną).

3. Wymienić urząd albo instytucję, zawierającą umowę i osobę, upoważnioną do podpisania umowy, z podaniem jej stanowiska, imienia i nazwiska, albo tylko osobę podpisującą umowę, również z podaniem jej stanowiska.

4. Podać, na jakiej podstawie dana osoba zastępuje urząd lub instytucję (pismo — statut instytucji itp.).

3. Podać pełną, dokładną nazwę firmy.

6. Nazwać miejscowość i podać numer i datę rejestru.

7. Podać stanowiska (właściciel, członek zarządu, dyrektor, prokurent itp.), imiona i nazwiska.

8. Niepotrzebne skreślić.

9. Wymienić urząd lub instytucję.

10. Dokładnie określić, jakie roboty i gdzie zostały powierzone do wykonania.

11. Wymienić inne załączniki do umowy, jeżeli takie istnieją.

12. Dokładnie ustalić termin wykonania całości robót, a w razie potrzeby również i terminy wykonania poszczególnych części robót.

13. Ustalić wysokość kar umownych za przekroczenie terminów.

14. Należy tu umieścić ewentualne omówienia i określenia.

15. Podpisy stron.

W przypadku, gdy przedsiębiorca za należyte wykonanie dostawy lub roboty udzielił rękojmi na czas określony, należy § 44 umowy uzupełnić warunkami wynikającymi z § 46 zarządzenia Ministra z dnia 4 czerwca 1947 r. (Nr I. Plan 9117/47). Nr R. 720/47.

Poz. 105.

OKÓLNIK Nr 195 Ministerstwa Skarbu z dn. 9. VI. 47. (Nr D. III. - 1870/7/47) w sprawie obrotu bezgotówkowego.

Z dniem 19 maja 1947 r. wszedł w życie dekret z dnia 3 lutego 1947 r. o obowiązku uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 61). Ze względu na znaczenie, jakie dla gospodarki narodowej mają obroty bezgotówkowe, Ministerstwo Skarbu oczekuje, że przede wszystkim władze i urzędy państwowe, opierając swą gospodarkę pieniężną na przepisach rachunkowo-kasowych dla władz i urzędów państwowych (załącznik Nr 1 do Dz. Urz. Min. Skarbu z dnia 30 marca 1935 r. Nr 9, poz. 178) będą w jak najszerszej mierze stosować obroty bezgotówkowe realizując wytyczne wspomnianego dekretu.

W związku z powyższym Ministerstwo Skarbu prosi o wydanie stosownych zarządzeń uwzględniających następujące zasady:

I.

Władze i urzędy państwowe zarządzają wypłaty:

1. W drodze bezgotówkowej:

wszelkie wypłaty na rzecz uczestników obrotu bezgotówkowego, wymienionych w art. 1 ust. 1 pkt. (—5) dekretu o obowiązku uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym, oraz na rzecz osób posiadających otwarte rachunki w instytucjach finansowych, bez względu na wysokość wypłaty.

2. W gotówce z tytułu:

a) wszelkiego rodzaju wynagrodzeń, płac, zarobków, nagród, zapomóg i innych świadczeń pieniężnych na rzecz pracowników, bez ograniczeń,

b) zaliczek wymienionych w § 22 ust. 1 lit. a) i b) przepisów rachunkowo-kasowych dla władz i urzędów państwowych w brzmieniu zarządzenia Ministertwa Skarbu z dnia 11 grudnia 1946 roku Nr D. III. 10844(7)46 w granicach ustalonych norm zaliczek,

c) należności na rzecz osób nie podlegających obowiązkowi uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym i nie posiadających otwartego rachunku w instytucji finansowej — bez ograniczeń.

Ministerstwo Skarbu nadmienia zarazem, że przedsiębiorstwa, zakłady i zajęcia obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych, podlegające obowiązkowi uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym na podstawie art. 1 pkt. 4 dekretu, oraz przedsiębiorstwa, zakłady i zajęcia obowiązane do prowadzenia uproszczonych ksiąg handlowych, a zwolnione od obowiązku uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym do dnia 30 września 1947 r. na podstawie zarządzenia Ministra Skarbu z dnia 28 maja 1947 r. (Monitor Polski Nr 88 z dnia 20 czerwca 1947 r. zostały ustalone w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 31 października 1946 r. o księgach handlowych uproszczonych i podatkowych (Dz U. R. P. Nr 65, poz. 365).

II.

Celem wprowadzenia w życie powyższych zasad władze i urzędy państwowe obowiązane są:

1. żądać od wszystkich uczestników obrotu bezgotówkowego podawania na dowodach, stanowiących podstawę asygnowania, numeru i nazwy posiadanego w instytucji finansowej rachunku, dokonywać wypłat z rachunków otwartych w izbach skarbowych (Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu):

a) czekami (zleceniami) przelewowymi na rachunki wierzycieli (odbiorców) w Narodowym Banku Polskim lub Pocztowej Kasie Oszczędności, w przypadku zaś posiadania przez wierzyciela (odbiorcę rachunku) w innej instytucji finansowej, na rachunek tej instytucji w Narodowym Banku Polskim lub Pocztowej Kasie Oszczędności; wła-

dza asygnująca obowiązana jest przy tym dokładnie wypełniać wszystkie odcinki dowodów przelewowych celem umożliwienia instytucji finansowej prawidłowego zarachowania przelanej sumy, odbiorcy zaś — zorientowania się co do tytułu wypłaty oraz nazwy władzy asygnującej,

b) czekami rozrachunkowymi (art. 39 prawa czekowego) w przypadku, gdy wierzyciel (odbiorca) wbrew obowiązkowi nie posiada rachunku w instytucji finansowej, lub gdy posiadając taki rachunek, zależy mu na szybkości;

3. zarządzając wypłaty z rachunków otwartych w kasach skarbowych:

a) podawać w treści asygnaty numer i nazwę rachunku, posiadanego przez wierzycieli (odbiorcę) w instytucji finansowej, jak również nazwę tej instytucji,

b) w treści asygnaty zlecić wypłatę „czekiem rozrachunkowym" w przypadkach, gdy wierzyciel (odbiorca) wbrew obowiązkowi nie posiada rachunku w instytucji finansowej, lub gdy posiadając taki rachunek zależy mu na szybkości;

4. z zaliczek podejmowanych na podstawie wspomnianego wyżej § 22 ust. 1 lit. b) pkt. 2 i 3 przepisów rachunkowo-kasowych dla władz i urzędów państwowych, mogą być dokonywane wyłącznie drobne wydatki nie przekraczające jednorazowo kwoty 20 000 zł.

W końcu Ministerstwo Skarbu nadmienia, że władze i urzędy państwowe rozpatrujące oferty na dostawy i roboty, składane przez osoby (firmy) nie podlegające obowiązkowi uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym, winny w pierwszym rzędzie przyjmować, oczywiście w równych warunkach, oferty tych osób (firmy), które posiadają rachunki w instytucjach finansowych.

Dyrektor Departamentu
(—) W. Ivanka

Warszawa, dnia 24 lipca 1947 r.
Nr I. 4804/47

Odpis powyższego okólnika Min. Oświaty przesyła do wiadomości z poleceniem przestrzegania w związku ze stosowaniem obrotów bezgotówkowych.

Dyrektor Departamentu
(—) E. Kuroczko

Poz. 106.

ZARZĄDZENIE

Ministra Administracji Publicznej i Ministra Ziem Odzyskanych

z dnia 13 czerwca 1947 r. (Nr I. Pers. 7620/47)

w sprawie zaliczenia okresu wojennego do wymiaru uposażenia nauczycieli, pracujących w szkolnictwie samorządu terytorialnego

W związku z postanowieniami art. 2 dekretu z dnia 19 listopada 1946 r. o dostosowaniu uposażenia w związkach samorządu terytorialnego do uposażenia pracowników państwowych (Dz. U. R. P. Nr 70, poz. 330) zarządza się, co następuje:

§ 1. Okręgowe Komisje Weryfikacyjne, działające przy Kuratoriach Okręgów Szkolnych, są upoważnione do zaliczania okresu wojennego nauczycielom zatrudnionym w szkolnictwie samorządu terytorialnego, na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Oświaty z dnia 26. 6. 1945 r. w sprawie zaliczenia okresu wojennego do wymiaru uposażenia nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 140) w odniesieniu do okresów wymienionych w §§ 4, 5 i 8 cytowanego wyżej rozporządzenia.

§ 2. Nauczyciele i kierownicy szkół składają do Okręgowych Komisji Weryfikacyjnych udokumentowane i zaopiniowane przez dyrekcję szkoły podania za pośrednictwem organu wykonawczego samorządu terytorialnego, utrzymującego daną szkołę.

§ 3. Należność za czynności przewodniczącego, członków i sekretarza Komisji Weryfikacyjnych pokrywa w całości właściwy terytorialnie Wydział Wojewódzki w wysokości 70 zł dla przewodniczącego i 50 zł dla członków i sekretarza za każdą definitywnie załatwioną sprawę na podstawie wykazu czynności, każdorazowo złożonego przez przewodniczącego Okręgowej Komisji Weryfikacyjnej.

§ 4. Postanowienia § 7 cytowanego wyżej rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 26. 6. 1945 r. mają odpowiednie zastosowanie z tym, że bieg terminów w tym przepisie określonych zaczyna się od dnia wejścia w życie niniejszego zarządzenia.

§ 5. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Administracji Publicznej.

Minister Oświaty:
Dr St. Skrzeszewski

Minister Administracji Publicznej:
E. Osóbka-Morawski

w z. Minister Ziem Odzyskanych:
St. Czajkowski

Poz. 107.

OKÓLNIK Nr 7

Prezesa Rady Ministrów

z dnia 14. II. 1948 r.

dotyczący normatywów zużycia materiałów piśmiennych i gospodarczych.

Stosowane do tej pory gospodarowanie materiałami, stanowiącymi przedmiot zaopatrzenia władz i urzędów administracji państwowej, bez żadnych normatywów jest wysoce nieekonomiczne i może narazić Skarb Państwa na straty, spowodowane nie tylko marnotrawstwem, ale i nieuczciwością.

Celem usprawnienia gospodarki materiałowej polecam stosować od dnia 1 marca 1948 r. załączone czasokresy i normy używalności i zużycia materiałów we władzach i urzędach administracji państwowej. Przy ich pomocy bezpośredni kierownik spraw gospodarczych, na którym leży w tym względzie pełna odpowiedzialność, elimi-

nować będzie wszelkie okazje do nieracjonalnego gospodarowania oraz roztoczy każdoczasową kontrolę zużycia.

Z uwagi jednak na różnorodność potrzeb w różnych gałęziach administracji będą musiały prawdopodobnie zajść pewne zmiany lub uzupełnienia w omawianym zestawieniu normatywów. W razie stwierdzenia takiej konieczności poszczególne ministerstwa opracują swą propozycję, uwzględniając wszystkie przedmioty używane w ich resortach i nadeślą je do uzgodnienia do Prezydium Rady Ministrów. Wszelkie w tym względzie poprawki i uzupełnienia dokonane będą przed przesłaniem do Ministerstwa Skarbu preliminarza budżetowego na rok 1949, tj. w okresie najpóźniej do dnia 1 lipca br.

W każdym razie od dnia 1 marca br. do momentu zaakceptowania projektu remontu obowiązywać będą normy opracowane przez Prezydium Rady Ministrów. W przypadku przekroczenia norm organa kontroli wewnętrznej winny żądać od kierownika jednostki gospodarczej przedstawienia uzasadnionego wyjaśnienia kierownika jednostki administracyjnej ministerstwa, nie stosującej limitu.

(—) *Józef Cyrankiewicz*
Prezes Rady Ministrów

1 załącznik.

MINISTERSTWO OŚWIATY
Nr I G-4650/48

Warszawa, dnia 7 maja 1948 r.

Zgodnie z zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Oświaty przesyła do wiadomości i stosowania odpis okólnika Nr 7 z dnia 14 lutego 1948 r. Nr O-II-b-3/2/48 r. dotyczącego normatywów zużycia materiałów piśmiennych i gospodarczych. Ewentualne wnioski o zmianę ustalonych limitów wraz z motywami należy zgłaszać Ministerstwu do dnia 10. 6. br.

Z-ca Dyrektora Departamentu
(—) *J. Czyżewicz*

Okólnik Nr 123

Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego
z dnia 15 maja 1948 r. (Nr O-11882/48)
w sprawie norm zużycia.

Do wiadomości i zastosowania się do podanych norm.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *mgr E. Seniów*
Naczelnik Wydziału

CZASOKRES I NORMY
UŻYWALNOŚCI I ZUŻYCIA MATERIAŁÓW I PRZEDMIOTÓW
we władzach i urzędach administracji państwowej

L. p.	Nazwa towaru	Dla kogo	Czasokres używalności i zużycia	Normy materiału
1	Kurtka mundurowa zimowa	dla pracown. obowiązanych do noszenia munduru	24 mies.	1.79 cm
2	,, ,, letnia	,,		1.79 cm
3	Spodnie zimowe	,,	24 ,,	1.70 cm
4	,, letnie	,,		1.70 cm
5	Czapka zimowa	,,	12 ,,	0,20 cm
6	,, letnia	,,	,, ,,	0,20 cm
7	Płaszcz sukienny	,,	36 ,,	2,73 cm
8	Kurtka drelichowa ochr.	robotników	12 ,,	540—590 cm
9	Spodnie drelichowa	,,	12 ,,	
10	Płaszcz roboczy (kitle)	,,	12 ,,	4,32 cm
11	Bielizna (2 kompl. i 2 krawaty)	pracown. specjalnej służby	6 ,,	
12	Skarpetki	,,	2 ,,	
13	Onuce	,,	4 ,,	
14	Kombinezony	a) szoferów	12 ,,	6,05 cm
		b) pom. szoferów	9 ,,	6,05 cm
		c) stolarza	12 ,,	6,05 cm
		d) malarza	12 ,,	6,05 cm
		e) ślusarza montera	12 ,,	6,05 cm
		f) dozorcy domu	18 ,,	6,05 cm
15	Kożuch z pokryciem	a) wartown. służby wewn.	6 lat	
		b) wartown. służby zewn.	6 ,,	
		c) szoferów	6 ,,	
16	Kożuch bez pokrycia	a) wartown. służby wewn.	4 lata	
		b) wartown. służby zewn.	4 ,,	
		c) szoferów	4 ,,	
17	Fartuch	a) kucharki	6 mies.	1.88 cm

L. p.	Nazwa towaru	Dla kogo	Czasokres używalności i zużycia	Norma materiału
		b) pom. kucharki	6 mies.	1.88 cm
		c) kelnerki	6 „	1.88 cm
18	Czapka kucharska	kucharza	6 „	0,54 cm
19	Chustka, czepek lub zawój	kucharki	6 „	0,38 cm
20	Fartuch gospodarczy	pracown. zatrudnionych w stołówkach przy obieraniu jarzyn	6 „	1,52 cm
21	Rękawice	a) szoferów	24 „	
		b) szoferów i służby zewn.	12 „	
22	Buty gumowe	szoferów	3 lata	
23	Trzewiki skórzane	szoferów i pracown. służby zewnętrznej	1 rok	
24	Buty długie skórzane	dla służby specjalnej	2 lata	
25	Buty filcowe	dla szoferów i wartownik.	2 „	
26	Szczotki do zamiatania z włosia	sprzątaczek	6 mies.	
27	Szczotkę ryżową do mycia podłóg	„	6 „	
28	Szczotka do muszli sedesowych	„	1 rok	
29	Ścierki do mycia okien	„	3 mies.	50 x 50
30	„ „ ścierania kurzu	„	3 „	50 x 50
31	„ „ wycierania naczyń	„	2 „	40 x 40
32	„ „ mycia podłóg i koryt.	„	1 „	1m x 1m
33	Ręczniki do pokoi gościnnych:	korzystających z pokoi gościnnych		
	a) ręcznik lniany		24 „	znormaliz.
	b) „ frotte		30 „	
34	Ręcznik lniany lub bawełniany dla rzemieślników	rzemieślników:		
		a) stolarza	12 „	„
		b) malarza	6 „	„
		c) ślusarza	6 mies.	znormaliz.
		d) szofera	6 „	„
35	Ręczniki lniane lub bawełniane do wycierania rąk	pracownika umysłowego	12 „	„
36	Pasta do podłóg	sprzątaczki celem utrzymania czystości	1 „	40 gr na 1 m²
37	Proszek do czyszczenia części mosiężnych lub okien		12 „	75 gr
38	Płyn do czyszczenia części mosiężnych		12 „	50 gr
39	Mydło:	„	1 „	1 kawałek
	a) do prania ścierek	„	2 „	150 gr mydła
	c) „ „ ręczników	„	30 ręczn.	„ „
	d) „ „ fartuchów	„	3 mies.	„ „
	Proszek do czyszczenia naczyń	stołówki	1 „	6 kg.
40	Mydło do prania bielizny pościelowej, przecieradła, poszwy na kołdrę powleczoną, na poduszki	praczki otrzymującej bieliznę z pokoju gościnnego		
	Mydło do prania obrusów	stołówki i pokoi gościnnych		250 gr mydła 250 „ prosz.
41	Mydło do mycia rąk	a) szofera	1 „	150 „ mydła
		b) stolarza	3 „	150 „ „
		c) malarza	3 „	150 „ „
		d) ślusarza	1 „	150 „ „
		e) kucharki	1 „	150 „ „
		f) pom. kucharki	1 „	150 „ „
		g) kelnerki	1 „	150 „ „
42	Mydło do mycia rąk	pracownika umysłowego	2 „	150 „ „
43	Prześcieradło	pokoi gościnnych	24 „	znormaliz.
44	Poszwa na kołdry i poduszki	„ „	24 „	

L. p.	Nazwa towaru	Dla kogo	Czasokres używalności i zużycia	Norma materiału
45	Zmywak druciany do szorowania kotłów	stołówek	2 tygodn.	2 ryzy
46	Papier do pisania (na 1 prac.)	pracownika umysłowego	1 rok	1/2 litra
47	Atrament	,, ,,	1 ,,	6 szt.
48	Ołówki zwykłe	pracowników	1 ,,	2 szt.
49	Ołówek kolorowy	pracownika umysłowego	1 ,,	
50	Ołówki chemiczne	,, ,,		1 ,,
51	Obsadki	,, ,,	2 lata	1 ,,
52	Linijki: a) drewniane	na pracown. używ. linijki	3 ,,	1 ,,
	b) stalowe	na pracown. używ. linijki	3 ,,	1 ,,
53	Guma ołówkowa	pracownika umysłowego	1 rok	3 ,,
	,, maszynowa	na maszynę	1 ,,	3 ,,
54	Stalówki	pracownika	1 mies.	1 pudełko
55	Spinacze	pracownika umysłowego	1 rok.	1 ark. zn.
56	Bibuła	,, ,,	1 mies.	9 rocznie
57	Taśmy do maszyn	na maszynę	2 mies. (orient.)	10 gr.
58	Klej biurowy	pracownika	1 mies.	
59	Teczki: a) skórzane	pracownika umysłowego i pracownika koresp.	6 lat	tecz. znorm. aktówka
	b) brezentowe		2 lata	znormal.
60	Obrusy białe adamaszkowe	a) stołówek	3 ,,	
		b) pokoi gościnnych	5 lat	
61	Obrusy kolorowe	pokoi gościnnych	5 ,,	uzależn. od
62	Zasłony okienne (rolety)		5 ,,	wielk. okna

Uzasadnienie

Ad pkt. 1 - 5 — Szerokość materiału 1,41 cm przy produkcji seryjnej mundurów i indywidualna norma na mundur 3 m. Dla pracowników o nadmiernej tuszy i wzroście dolicza się 5 % materiału przy indywidualnym szyciu munduru. Materiał sukno. Potrzebę guzików regulują przepisy.

Podszewka 1,39 cm. Materiał do rękawów 0,39 cm. Materiał sukno. Potrzebę guzików regulują przepisy.

Sztywnik 0,45 cm. Potnik 0,70 cm.

Ad pkt. 7 — Podszewki 2,39 cm, płótna sztywnego 0,70—0,88 cm.

Ad pkt. 17 — Tkanina szerokości 0,71 cm. Krótszy czasokres używalności uzasadnia się koniecznością zachowania warunków higienicznych. Fartuch koloru białego.

Ad pkt. 21a — Rękawice skórzane.

Ad pkt. 21b — Rękawice wełniane lub sukienne.

Ad pkt. 22 — Buty potrzebne są przy myciu pojazdów mechanicznych.

Ad pkt. 23 — Trzewiki typu wojskowego z jednorazowym podzelowaniem.

Ad pkt. 24 — Z jednorazowym podzelowaniem.

Ad pkt. 26 — Jako podstawę przyjęto na jedną sprzątaczkę.

Ad pkt. 27 — Jako podstawę przyjęto na jedną sprzątaczkę.

Ad pkt. 28 — Jako podstawę przyjęto na jedną sprzątaczkę.

Ad pkt. 29 — na sprzątaczkę.

Ad pkt. 30 — Materiał — worki jutowe.

Ad pkt. 36 — Przyjmuje się, że na pokój 5×6 metrów = 30 m kw. potrzeba na jedno wypastowanie podłogi w pokoju 100 gr pasty. Przeciętna frekwencja interesantów dziennie 30 osób.

Ad pkt. 37 — Za podstawę obliczenia przyjęto ilość proszku potrzebną na oczyszczenie jednego okna, przy co najmniej dwukrotnym czyszczeniu tegoż w przeciągu jednego miesiąca.

Ad pkt. 38 — Za podstawę przyjęto konieczność czyszczenia części mosiężnych przy jednym oknie w ciągu jednego roku.

Ad pkt. 39 — Przyjmuje się, że sprzątaczka przychodzi do pracy dwa razy dziennie. Przy praniu ręczników wzięto za podstawę 30 ręczników, a potrzebną ilość mydła 150 gr oraz 250 gr proszku do prania, co łącznie z jednym fartuchem podlegającym praniu raz w tygodniu wynosi 380 gr mydła + 250 gr proszku. 6 kg proszku do czyszczenia naczyń kuchennych — przy 300 stołownikach.

Ad pkt. 40 — Jest to konieczna ilość mydła i proszku, potrzebna do jednorazowego wyprania bielizny pościelowej. Norma jest ruchoma w okresie rocznym w zależności od częstotliwości korzystania z pokoju gościnnego (zmiany osób korzystających), 250 gr mydła i 250 gr proszku na wypranie 10 obrusów (obrus na 6 osób).

Ad pkt. 41 — Mały czasokres używalności uzasadnia się koniecznością zachowania higieny.

Ad pkt. 43 — Przyjęto, że jedna osoba korzysta z pokoju gościnnego siedem dni i zachodzi konieczność wyprania bielizny.

Ad pkt. 44 — Przyjęto, że jedna osoba korzysta z pokoju gościnnego przez przeciąg jednego miesiąca i wtedy zachodzi konieczność wyprania bielizny. Przy częstych zmianach bielizny (na skutek zmiany osób korzystających z pokoju gościnnego) czasokres używalności zmniejsza się odpowiednio.

Ad pkt. 46 — Wraz z drukami ułatwiającymi urzędowanie.

Ad pkt. 48 — Na wszystkich pracowników umysłowych i fizycznych.

Ad pkt. 49 — 10 % w stosunku do ilości pracowników umysłowych.

Ad pkt. 52b — Linijki stalowe uzupełnia się tylko wtedy, gdy na skutek zużycia przestały służyć swemu istotnemu celowi .

Ad pkt. 53 — Gumki wydaje się tylko tym pracownikom, którzy je używają: rachunkowcy, maszynistki itp.

Ad pkt. 54 — Przy wykonywaniu rozdziału stalówek należy uwzględniać charakter wykonywanej pracy.

Ad pkt. 60 p. a) — Przyjmuje się konieczność prania od 2 do 4 razy na miesiąc.

Ad pkt. 61 p. b) — Przyjmuje się konieczność prania od 1 do 2 razy na miesiąc.

Zasłony są poddane działaniu promieni słonecznych, kurzu i dymu tytoniowego.

Nr R. 759/49

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) mgr E. Sieniów
Naczelnik Wydziału

Poz. 108.

OKÓLNIK Nr 3
Ministerstwa Oświaty
z dn. 12. II. 1948 r. (VI W - 377/48)
o szkolnych kołach młodzieżowych T-wa Przyjaciół Żołnierza

Doceniając w pełni wychowawcze znaczenie działalności Tow. Przyjaciół Żołnierza, zmierzającej do zbliżenia i zapoznania ogółu społeczeństwa z pracą i ideologią Odrodzonego Wojska Polskiego i wychodząc z założenia, że młodzież szkolna nie powinna pozostawać z dala od tych zagadnień, Ministerstwo Oświaty zezwala na zakładanie i organizowanie „Młodzieżowych Kół Szkolnych T. P. Ż.” zgodnie z § 15 statutu tej organizacji zatwierdzonego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 6 z 1947 r.) ogłoszonym w Monitorze Polskim z 1947 r. Nr 51, poz. 361.

Zadaniem Młodzieżowych Kół Szkolnych TPŻ będzie zbliżenie młodzieży szkolnej do naszego odrodzonego demokratycznego i ludowego Wojska Polskiego, zachęcanie do uczestnictwa w jego pracy, świętach i bohaterskich rocznicach walk z niemieckim okupantem faszystowskim, a w rezultacie nawiązanie nici trwałej sympati i przyjaźni między naszą młodzieżą i Wojskiem Polskim.

Podstawą organizacji i działalności Kół jest załączona instrukcja.

Dyrektor Departamentu
(—) Dr Ż. Kormanowa

1 załącznik.

INSTRUKCJA
w sprawie zakładania i organizowania Szkolnych Kół Młodzieżowych Towarzystwa Przyjaciół Żołnierza

I. Szkolne Koła Młodzieżowe TPŻ mogą być organizowane w szkołach wszystkich typów i stopni podległych Ministerstwu Oświaty na podstawie zezwolenia Ministerstwa Oświaty.

II. Szkolne Koła Młodzieżowe TPŻ zakładają Oddziały Powiatowe lub Miejskie TPŻ w porozumieniu z miejscowymi władzami szkolnymi.

III. Szkolne Koła Młodzieżowe TPŻ mogą powstawać z inicjatywy Kierownictw i Dyrekcji Szkół lub — za ich zgodą — z inicjatywy organów TPŻ, albo młodzieży szkolnej.

IV. Plan pracy Szkolnego Koła Młodzieżowego TPŻ na cały rok szkolny uchwalony w pierwszych dniach września musi być zatwierdzony przez kierownika szkoły (zakładu).

V. Stałą opiekę nad pracą Szkolnych Kół Młodzieżowych TPŻ sprawują:

a) na terenie szkoły — jeden z nauczycieli-wychowawców,

b) na terenie powiatu — inspektor lub podinspektor szkolny,

c) na terenie okręgu szkolnego — jeden z wizytatorów, wyznaczony przez Kuratora Okręgu Szkolnego.

VI. Sposób zbierania składek członkowskich w Szkolnych Kołach Młodzieżowych TPŻ oraz ich wysokość ustali Zarząd Główny TPŻ w porozumieniu z Ministerstwem Oświaty.

Tow. Przyjaciół Żołnierza
Zarząd Główny
Warszawa, ul. Targowa 63

Warszawa, dnia 3 lutego 1948 r.

Do Ministerstwa Oświaty
Warszawa.

Nawiązując do zarządzenia Min. Oświaty z dnia 28 listopada 1947 r. za Nr VI W-3417/47 w sprawie „Gwiazdki dla Żołnierza”, Zarząd Główny Tow. Przyjaciół Żołnierza niniejszym wyraża Ministerstwu gorące podziękowanie za poparcie „Akcji Gwiazdkowej” TPŻ wśród młodzieży szkolnej.

Dzięki poparciu Władz Szkolnych młodzież bardzo licznie wzięła udział w powyższej akcji, organizując na terenach poszczególnych Okręgów zbiórki na zakup biblioteczek dla świetlic żołnierskich, odwiedzając chorych i rannych żołnierzy w szpitalach, obdarowując ich okolicznościowymi paczkami i upominkami.

W Okręgach, gdzie Młodzież, aczkolwiek jeszcze niezorganizowana w Szkolnych Kołach Młodzieżowych TPŻ, stanęła gremialnie na apel TPŻ,

Akcja Gwiazdkowa dała bardzo dobre wyniki. Liczne biblioteczki dla Oddziałów Wojskowych wręczone przez Młodzież są tego najlepszym dowodem.

Na wyróżnienie w przeprowadzeniu „Akcji Gwiazdkowej" zasługuje Młodzież z Okręgów: Łódzkiego (doręczono książek do bibliotek żołnierskich za 1 000 000 zł), Katowickiego, Krakowskiego, Poznańskiego i Warszawskiego.

W związku z powyższym Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaciół Żołnierza uprzejmie prosi Ministerstwo o łaskawe przesłanie podziękowań Ob. Ob. Kuratorom O. S., Inspektorom Szkolnym, Dyrekcjom i Kierownictwom Szkolnym za współpracę z Tow. Przyjaciół Żołnierza w „Akcji Gwiazdkowej", która wydała tak piękne wyniki.

Prezes Zarz. Gł. TPŻ
(—) *Stefan Matuszewski*

Sekretarz Generalny TPŻ
(—) *M. Gruda, ppłk.*

Ministerstwo Oświaty
do Nr VI W-3417/47

Warszawa, dnia 13 lutego 1948 r.

— do wiadomości w ślad za pismem Nr VI W-3417/47 z dnia 26 listopada 1947 r.

Dyrektor Departamentu
(—) *Dr Ż. Kormanowa*

Okólnik Nr 28

Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego
z dnia 21 lutego 1948 r. (Nr O-4432/48)

Powyższe pismo Ministerstwa Oświaty Kuratorium podaje do wiadomości z prośbą o wyrażenie podziękowania Ob. Ob. Inspektorom Szkolnym, Dyrekcjom i Kierownictwom Szkół oraz młodzieży szkolnej za udział w akcji „Gwiazki dla Żołnierza", która wydała tak piękne wyniki.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *mgr E. Seniów*
Naczelnik Wydziału

Okólnik Nr 29

Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego
z dnia 21 lutego 1948 r. (Nr O-4433/48)
o szkolnych kołach młodzieżowych Tow. Przyjaciół Żołnierza.

Kuratorium podaje do wiadomości i wykonania zarządzenie Ministerstwa Oświaty z dnia 12 lutego 1948 r. (Nr VI W-377/48) w sprawie organizowania szkolnych kół młodzieżowych Tow. Przyjaciół Żołnierza.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *Mgr E. Seniów*
Naczelnik Wydziału

Poz. 109.

OKÓLNIK Nr 5
Ministerstwa Oświaty
z dn. 23. lutego 1948 r. (V KD - 159/48)
w sprawie nazwy szkół średnich dla dorosłych

Ze względu na odmienny charakter szkoły średniej dla dorosłych Ministerstwo uważa na przyszłość za zbędne i niecelowe posługiwanie się w odniesieniu do tych szkół określeniem „koedukacyjna". Wobec tego zarówno przy formułowaniu wniosków o nadawanie uprawnień tym szkołom, jak i wykonaniu napisów, pieczęci itd. Ministerstwo upoważnia na przyszłość Kuratoria Okręgów Szkolnych oraz dyrekcje szkół do pominięcia tego określenia w nazwie szkoły.

Z-ca Dyrektora Departamentu:
Dr T. Pasierbiński

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Łódzkiego
Nr V. 5489/48

Łódź, dnia 27 lutego 1948 r.

— do wiadomości i stosowania.

w z. Naczelnika Wydziału
(—) *Mgr M. Bartoszek*

Poz. 110.

OKÓLNIK Nr 159.
Ministerstwa Skarbu
z dnia 14 kwietnia 1948 r.
w sprawie potrącania kosztów wyszkolenia uczniów rzemieślniczych (terminatorów)

Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że koszty utrzymania i wyszkolenia uczniów rzemieślniczych (terminatorów) stanowią u rzemieślników podatników podatku dochodowego zatrudniających tych uczniów, koszty uzyskania tych przychodów w rozumieniu art. 10 dekretu z dnia 8 stycznia 1946 r. o podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 25, poz. 99).

Jeżeli zatem podatnik wykazuje te koszty w prowadzonych księgach handlowych (uproszczonych), nie należy przy ustalaniu dochodu podatkowego na podstawie dochodu z ksiąg kwestionować tego potrącenia. W przypadkach natomiast, gdy ustalenie dochodu następuje na podstawie norm szacunkowych, biorąc pod uwagę, że normy dochodowości nie uwzględniają kosztów kształcenia uczniów, Min. Skarbu poleca od dochodu ustalonego na podstawie norm szacunkowych za rok, w którym nastąpiło wyzwolenie ucznia, potrącać jako koszty jego utrzymania i wyszkolenia po 5 000 zł za każdego wyzwolonego ucznia za każdy rok nauki, nie więcej jednak niż 15 000 złotych na ucznia. Jeżeli za lata poprzedzające rok, w którym nastąpiło wyzwolenie ucznia, ustalono podatnikowi dochód na podstawie ksiąg, w których wykazany już był koszt utrzymania i szkolenia danego ucznia, nie należy za te lata potrącać wymienionej kwoty, tj. po 5 000 zł za każdy rok na ucznia, w przypadkach zaś, gdy podatnikowi za rok, w którym nastąpiło wyzwolenie ucznia ustalono dochód na podstawie ksiąg, za poprzednie zaś lata, w których uczeń pobierał naukę, ustalono dochód na podstawie norm szacunkowych od dochodu ustalonego na podstawie ksiąg, również należy dokonać za te lata potrącenia po 5 000 zł za ucznia za każdy rok nauki, wyniki którego nie były objęte księgami.

Potrącenia powyższe mogą być stosowane tylko na wniosek podatnika zaświadczeniem terytorialnie właściwej Izby Rzemieślniczej stwierdza-

jącym czas nauki ucznia, istnienie zarejestrowanej umowy o naukę oraz fakt złożenia przez ucznia w danym roku egzaminu czeladniczego z wynikiem dodatnim.

Podsekretarz Stanu
(—) *Prof. Dr L. Kurowski*

(Znak Min. Sk. D. V. 429/3/48)

Ministerstwo Oświaty
Nr III-OK-3633/48

Warszawa, dnia 18 czerwca 1948.

— do wiadomości i wykorzystania. Ministerstwo zawiadamia równocześnie, że wymieniony okólnik został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu Nr 43, poz. 159.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Łódzkiego
Nr III-15991/48

— do wiadomości i wykorzystania.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *Mgr E. Seniów*

Poz. 111.

OKÓLNIK Nr 13
Ministerstwa Oświaty
z dnia 5 czerwca 1948 r. (III Pr-3374/48)
w sprawie organizacji roku szkolnego 1948/49 w szkolnictwie zawodowym

A. Wstęp

Na rok szkolny 1948/49 Ministerstwo stawia szkolnictwu zawodowemu do realizacji następujące zadania główne:

1. Podnoszenie poziomu organizacyjnego i naukowo-wychowawczego szkół zawodowych, zwiększenie opieki pedagogicznej i nadzoru nad szkołami zawodowymi oraz zwrócenie większej uwagi na badania i kontrolę wyników nauczania.

2. Prace nad rozbudową szkolnictwa zawodowego w myśl 3-letniego Planu Odbudowy Gospodarczej.

3. Doskonalenie form kształcenia zawodowego pracujących.

4. Dalsze zbliżenie szkolnictwa zawodowego do życia gospodarczego przez:

a) odpowiednie nastawienie w tematyce i realizacji programów nauczania oraz w akcji wychowawczej,

b) organizowanie praktyk w zakładach pracy dla uczniów i nauczycieli,

c) zorganizowane wprowadzenie absolwentów szkół do pracy zawodowej,

d) rozbudowę i uaktywnienie rad opiekuńczych przy szkołach zawodowych.

5. Ujęcie ewidencyjne akcji kursów zawodowych i nadzór pedagogiczny nad tą akcją.

6. Powiązanie akcji przysposobienia przemysłowego, przysposobienia rolniczo-wojskowego i przysposobienia zawodowego „Służby Polsce” z systemem kształcenia zawodowego.

7. Wszczęcie systematycznej akcji poradnictwa zawodowego.

8. Doskonalenie techniczno-naukowych warunków pracy szkół zawodowych (lokale, warsztaty i pracownie, pomoce naukowe, podręczniki, biblioteki, świetlice).

9. Wzmożenie opieki nad młodzieżą (rozbudowa internatów, dożywianie, stypendia, opieka zdrowotna).

10. Koordynacja szkolnictwa zawodowego wszystkich resortów i usprawnienie nadzoru pedagogicznego Ministerstwa Oświaty nad całym szkolnictwem zawodowym.

11. Rozbudowa systematycznych prac nad siecią szkół zawodowych.

12. Opracowanie i realizacja systemu kształcenia, dokształcania i określania kwalifikacyj zawodowych nauczycieli szkół zawodowych.

Szkoły zawodowe oraz władze administracji szkolnej obowiązane są odpowiednio do swego zakresu działania podejmować inicjatywę realizacji wymienionych zadań i dążyć do osiągnięcia w ciągu roku szkolnego 1948/49 rzetelnych postępów.

B. Organizacja roku szkolnego 1948/49

I. Rekrutacja uczniów do szkolnictwa zawodowego

Dla zapewnienia szkolnictwu zawodowemu dostatecznego dopływu uczniów należy na terenie całego Państwa przeprowadzić akcję uświadamiającą, informującą rodziców i młodzież o rozbudowie gospodarczej Polski na tle Planu Odbudowy Gospodarczej, o rodzajach zawodów i wyborze zawodu, o drogach kształcenia zawodowego, o rodzajach szkół zawodowych, o warunkach przyjmowania do tych szkół i korzyściach, jakie daje ukończenie szkoły zawodowej.

Pogadanki na wyżej wymienione tematy należy przeprowadzić na zebraniach rodzicielskich we wszystkich szkołach powszechnych oraz dla młodzieży w klasach ostatnich szkół gimnazjalnych.

Pogadanki należy urządzić przed zakończeniem roku szkolnego.

Prócz pogadanek w szkołach, Kuratoria i szkoły powinny prowadzić akcję uświadamiającą za pośrednictwem organizacji młodzieżowych, związków zawodowych, Związku Samopomocy Chłopskiej, prasy i radia.

Kuratoria Okręgów Szkolnych dostarczą szkołom powszechnym i gimnazjalnym wykazów szkół zawodowych zarówno średnich szkół zawodowych, jak i szkół zawodowych typu zasadniczego, istniejących na terenie Okręgu.

Szczególną uwagę należy zwrócić na skierowanie dziewcząt do szkół zawodowych różnych typów, jak np. szkoły włókiennicze, chemiczne, poligraficzne, fotograficzne, drogistowskie, gospodarcze, rolnicze i inne. Dziewczęta powinny zasadniczo kształcić się w szkołach zawodowych

wszystkich typów i stopni, a nie wyłącznie niemal, jak to jest dotąd, w szkołach krawieckich, handlowych i gospodarczych.

Należy propagować wśród młodzieży drogę kształcenia zawodowego przez praktyczną naukę zawodu w zakładach pracy i średnią szkołę zawodową. Droga ta jest z punktu widzenia kształcenia zawodowego wartościowa, otwiera możliwości dalszego kształcenia się na wyższych szczeblach szkolnych, a przy tym jest znacznie tańsza.

II. Organizacja poszczególnych form kształcenia zawodowego w roku szkolnym 1948/49

a) Publiczne średnie szkoły zawodowe (dawniej dokształcające)

1. Dekret z dnia 3 lutego 1947 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 29 marca 1937 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół dokształcających zawodowych (Dz. U. R. P. nr 14, poz. 52) zmienił nazwę — publiczna szkoła dokształcająca zawodowa — na publiczna średnia szkoła zawodowa. Młodzież zatem, obowiązana w myśl prawa przemysłowego i przepisów w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet do uczęszczania do publicznych dokształcających szkół zawodowych, powinna uczęszczać do publicznych średnich szkół zawodowych.

2. Młodzież, która spełni obowiązek szkolny w zakresie szkoły podstawowej, a nie wstąpi do żadnej szkoły i nie jest objęta akcją zorganizowanego przysposobienia zawodowego, powinna zapisać się do publicznej średniej szkoły zawodowej.

3. Zapisy do publicznych średnich szkół zawodowych należy przeprowadzić przed wakacjami. Po wakacjach mogą się odbyć zapisy dodatkowe.

4. Młodzież, która spełni obowiązek szkolny w zakresie szkoły podstawowej, powinna być we właściwym czasie poinformowana dokładnie o terminach zapisów i rodzajach szkół, aby mogła zgłosić się do publicznej średniej szkoły zawodowej obranego zawodu albo do szkoły ogólnozawodowej (zbiorczej).

5. Do publicznych średnich szkół zawodowych przyjmuje się kandydatów, mających ukończonych 7 klas szkoły podstawowej.

6. Dla kandydatów o niższym przygotowaniu, którzy nie przekroczyli 16 lat życia, można tworzyć jednoroczną klasę wstępną uzupełniającą przygotowanie uczniów w zakresie szkoły podstawowej. Liczba uczniów w klasie musi wynosić co najmniej 25.

W razie zgłoszenia się mniejszej liczby kandydatów w wieku poniżej lat 16, zatrudnionych zawodowo, albo w razie zgłoszenia się kandydatów z przekroczonym 16 rokiem życia, nie mających ukończonych 7 klas szkoły podstawowej, kandydatów tych należy przyjąć do klasy pierwszej średniej szkoły zawodowej z warunkiem złożenia egzaminu z zakresu 7 klas szkoły powszechnej do końca roku szkolnego 1948/49.

Należy zatroszczyć się o zorganizowanie dla tej młodzieży pomocy w przygotowaniu się do złożenia wspomnianego egzaminu.

7. Jeżeli w szkole zbierze się grupa kandydatów (co najmniej 25), którzy ukończyli 17 lat życia, zaawansowanych w pracy zawodowej, można tworzyć dla nich specjalne ciągi skrócone. Program tych ciągów, przy zachowaniu 18 godzin nauki tygodniowo, opracowuje dyrekcja szkoły, a zatwierdza Kuratorium Okręgu Szkolnego.

8. Publiczne średnie szkoły zawodowe obowiązane są przyjąć wszystkich zgłaszających się kandydatów, którzy odpowiadają warunkom wymienionym w niniejszym zarządzeniu.

Dyrekcje szkół obowiązane są badać, czy wszyscy zatrudnieni młodociani uczęszczają do publicznej średniej szkoły zawodowej (kontakt z inspektorem pracy i urzędem zatrudnienia, samorządem gospodarczym, zjednoczeniami i zrzeszeniami przemysłowymi).

W razie braku miejsc w publicznych średnich szkołach zawodowych młodzież nie pracująca winna być zwolniona od obowiązku uczęszczania do publicznej średniej szkoły zawodowej .

9. Publiczne średnie szkoły zawodowe powinny być organizowane dla określonych zawodów lub grup zawodowych, a dopiero w razie niemożliwości utworzenia szkół specjalizujących, można tworzyć szkoły lub klasy ogólnozawodowe. Szkoły średnie zawodowe są w zasadzie koedukacyjne.

10. W publicznych średnich szkołach zawodowych liczba godzin nauki dla każdej klasy musi wynosić 18 godzin tygodniowo. Szkoły nie mogą prowadzić nauki w niższym wymiarze godzin. Nie wolno stosować wymiaru godzin wyższego, niż to przewidują obowiązujące siatki godzin.

11. Nauka w publicznych średnich szkołach zawodowych powinna odbywać się w godzinach dziennych, w szczególnych wypadkach Kuratorium może udzielić szkole na przeciąg jednego roku zezwolenia na przeprowadzenie nauki w godzinach wieczorowych.

b) Gimnazja zawodowe

1. Gimnazja zawodowe, przeznaczone dla młodocianych, podlegają z początkiem roku szkolnego 1948/49 reorganizacji na licea zawodowe nowego ustroju.

Rodzaje i szczegółowa organizacja nowych liceów zawodowych zostanie podana Kuratorium oddzielnie, po opracowaniu nowego ustroju.

2. Gimnazja zawodowe dla dorosłych zachowują w roku szkolnym 1948/49 dotychczasową organizację i mogą otwierać klasy pierwsze.

3. Wymienione w punkcie 1 gimnazja zawodowe 3-letnie i 4-letnie, reorganizowane na licea zawodowe nowego ustroju, nie otwierają w roku szkolnym 1948/49 klas pierwszych, prowadzą natomiast dotychczasowe klasy wyższe (kl. II—III lub II—IV).

4. W miejscowościach, w których zorganizowano w latach ubiegłych lub w roku szkolnym 1947/48 równoległe publiczne średnie szkoły za-

wodowe z własnymi warsztatami (np. krawieckie) i gimnazja zawodowe tej samej branży, Kuratoria zbadają istotną potrzebę istnienia obok siebie szkół tej samej branży i stopnia, spełniających te same zadania i zlikwidują szkołę zbędną drogą komasacji.

c) Licea zawodowe 2- i 3-letnie o podbudowie gimnazjum ogólnokształcącego starego ustroju (mała matura)

1. W roku szkolnym 1948/49 należy nadal uruchamiać klasy pierwsze liceów, których organizacja opiera się na ustawie ustrojowej z roku 1932 i dotychczasowych statutach liceów.

2. W roku 1948/49 zezwala się na przyjmowanie młodzieży starszej niż przewidują statuty liceów.

3. Przy liceach zawodowych dawnego ustroju mogą być tworzone klasy wstępne (jednoroczne) dla młodzieży, która nie ma odpowiedniego przygotowania, a ma powyżej 17 lat. Zadaniem tych klas jest uzupełnienie ogólnego przygotowania młodzieży. Kandydaci do klas wstępnych powinni złożyć egzamin sprawdzający z języka polskiego, matematyki i fizyki. Egzaminy te w szkołach niepaństwowych powinny odbywać się pod kontrolą delegata Kuratorium.

4. Do liceów dawnego ustroju mogą być przyjmowani absolwenci średnych szkół zawodowych na podstawie egzaminu sprawdzającego z języka polskiego i matematyki oraz dowodu stwierdzającego ukończenie praktycznej nauki zawodu lub odbycie co najmniej dwuletniej praktyki zawodu. W razie wątpliwości może być przeprowadzony egzamin sprawdzający z zakresu wiadomości nabytych w czasie praktyki.

Dla kandydatów wykazujących brak wiadomości z języka obcego, nauczanego w liceum, należy organizować w klasie pierwszej specjalne grupy językowe dla uzupełnienia materiału naukowego.

Absolwenci średnich szkół zawodowych, którzy nie odbyli praktycznej nauki zawodu (w zakładach pracy lub we własnych warsztatach szkolnych), ani nie odbyli wymaganej praktyki zawodowej, mogą być przyjmowani do klas wstępnych liceów zawodowych.

d) Licea zawodowe nowego ustroju oparte na siedmiu klasach szkoły podstawowej

1. W miejsce I klasy gimnazjów zawodowych z 3- lub 4-letnim okresem nauczania należy otworzyć kl. I liceów nowego ustroju dla tych samych zawodów.

Zasady organizacji liceów zawodowych różnych typów nowego ustroju zostaną podane oddzielnie.

2. Ministerstwo Oświaty przystąpiło do opracowania planów godzin i programów nauki nowych liceów, które zostaną nadesłane Kuratoriom O. S., o ile możności przed rozpoczęciem roku szkolnego.

Do czasu nadesłania programów należy czasowo opierać się na stosowanych dotąd programach gimnazjów zawodowych o podbudowie 7 kl. szkoły podstawowej.

3. Przyjęcia do liceów zawodowych nowego ustroju odbywają się na podstawie egzaminu sprawdzającego z języka polskiego i matematyki.

W przypadku, gdy liczba kandydatów zakwalifikowanych do przyjęcia przekracza liczbę wolnych miejsc, należy dać pierwszeństwo kandydatom, którzy wykazali lepsze przygotowanie.

4. Przy liceach zawodowych nowego ustroju nie należy organizować klas wstępnych.

e) Licea zawodowe otwarte w roku szk. 1947/48 na podstawie 8 kl. szkoły podstawowej

1. Licea zawodowe z 4-letnim okresem nauczania, otwarte w roku szkolnym 1947/48 na podstawie 8 klas szkoły podstawowej, przekształcają się na licea nowego ustroju tych samych zawodów.

2. Uczniowie kl. I tych liceów, którzy uzyskają promocję do kl. II, automatycznie przechodzą do kl. II liceów nowego ustroju.

f) Szkoły niższe

Istniejące dotąd w niektórych miejscowościach szkoły niższe zachowują swoją organizację. W roku szkolnym 1948/49 należy zbadać szczegółowo stan tych szkół i zaproponować ich reorganizację na średnie szkoły zawodowe, licea lub szkoły przysposobienia zawodowego.

g) Szkoły przysposobienia zawodowego

1. W roku szkolnym 1948/49 mogą być tworzone szkoły przysposbienia zawodowego według dotychczasowych zasad organizacyjnych.

2. Jednocześnie szkoły przysposobienia zawodowego mogą być tworzone przy publicznych średnich szkołach zawodowych dla młodzieży nie pracującej, która nie posiada jeszcze warunków przyjęcia do pracy (wiek).

3. Absolwenci jednorocznych szkół przysposobienia zawodowego I stopnia można przyjmować do II klasy średnich szkół zawodowych o tym samym kierunku programowym, a przy różnych kierunkach, po złożeniu egzaminu z różnicy programów.

h) Szkoły (klasy) zawodowe dla dorosłych

Dla osób dorosłych można organizować średnie szkoły zawodowe, gimnzaja zawodowe i licea dawnego ustroju, albo klasy dla dorosłych w szkołach zawodowych dla młodocianych dawnego ustroju.

Do średnich szkół (klas) zawodowych dla dorosłych oraz gimnazjów zawodowych dla dorosłych można przyjmować kandydatów z ukończonym 18 rokiem życia, a do liceów zawodowych kandydatów z ukończonym 20 rokiem życia.

Do średnich szkół (klas) zawodowych przyjmuje się zatrudnionych oraz osoby, które odbyły praktyczną naukę zawodu lub co najmniej dwuletnią praktykę zawodową. Nauka dla tych kan-

dydatów trwa od $1^{1}/_{2}$ do 2 lat przy 18 godzinach lekcyjnych.

Praktyki zawodowej nie wymaga się od kandydatów, którzy rozpoczęli naukę zawodu po ukończeniu lat 18 i odbywają ją w skróconym czasie zgodnie z rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 października 1947 r. o wyjątkowym skróceniu czasu nauki (terminu) pracy (praktyki) czeladniczej w przemysłach rzemieślniczych (Dz. U. R. P. nr 65, poz. 380).

Ukończenie średniej szkoły zawodowej dla dorosłych daje absolwentom uprawnienia przewidziane dla kończących publiczną średnią szkołę zawodową.

Nauka dla dorosłych na stopniu gimnazjalnym trwa:

a) dla osób nie zatrudnionych dwa lata przy pełnym wymiarze godzin nauki tygodniowo przewidzianym dla młodocianych,

b) dla osób zatrudnionych trzy lata, przy wymiarze 20 godzin tygodniowo.

Nauka dla dorosłych na stopniu licealnym według dawnego ustroju trwa:

a) dla osób nie zatrudnionych od $1^{1}/_{2}$ do $2^{1}/_{2}$ lat przy pełnym wymiarze godzin,

b) dla osób zatrudnionych od 2 do 3 lat przy wymiarze 20 godzin tygodniowo.

Nauka w szkołach (klasach) zawodowych dla dorosłych odbywa się na podstawie programów wydanych przez Ministerstwo Oświaty. W przypadku otwierania szkoły (klasy) zawodowej dla dorosłych, dla której Ministerstwo nie wydało programów, należy do wniosku o otwarcie szkoły dołączyć projekt programu, który podlega zatwierdzeniu Ministerstwa Oświaty.

Nie wolno w liceach (klasach) zawodowych dla dorosłych zatrudnionych prowadzić nauki w wymiarze godzin przewidzianym dla młodocianych ze względu na zbyt duże przeciążenie uczniów nauką.

Otwarcie państwowej szkoły (klasy) zawodowej dla dorosłych podobnie jak i szkół młodocianych, wymaga zgody Ministerstwa Oświaty.

i) Egzaminy dla eksternów

Egzaminy dla eksternów w zakresie średnich szkół zawodowych, gimnazjów i liceów zawodowych mogą nadal odbywać się na podstawie obowiązujących przepisów. Egzaminy mgą być organizowane tylko przy odpowiednich szkołach państwowych lub publicznych, a w braku tych szkół, przy szkołach niepaństwowych z uprawnieniami szkół państwowych.

j) Kursy zawodowe

W okresie głębokich i na szerszą skalę dokonywanych przemian gospodarczych, konieczności uzupełnienia kadr zawodowych oraz rozbudowy przewidzianej w Planie Odbudowy Gospodarczej, dużego znaczenia nabierają formy skróconego i pozaszkolnego kształcenia zawodowego.

Kursy zawodowe mogą być organizowane przez szkoły zawodowe, przez organizacje społeczne lub gospodarcze, przez zakłady pracy, albo przez osoby prywatne. Kursy państwowe mogą być tworzone jedynie na podstawie decyzji Ministerstwa, na podstawie zatwierdzonego budżetu i programu. Programy kursów niepaństwowych zatwierdza Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Kuratoria powinny zatroszczyć się:

a) o należytą ewidencję kursów zawodowych,

b) o nadzór nad kursami i to zarówno nad ich stroną naukową jak i wychowawczą,

c) o koordynację akcji kursowej prowadzonej przez różne czynniki.

Doceniając celowość szerokiej rozbudowy akcji kursowej, Kuratoria powinny stanowczo przeciwdziałać niesolidnej inicjatywie, nie zapewniającej uczestnikom kursów odpowiednich warunków i wyników pracy.

Na poparcie zasługuje organizowanie kursów wędrownych, sięgających do mniejszych ośrodków miejskich i na wieś, celem podniesienia poziomu zawodowego ludności w tych ośrodkach.

W o b e c d u ż e j r o z b u d o w y k s z t a ł c e n i a k u r s o w e g o n i e z b ę d n e j e s t p o w i e r z e n i e n a d z o r u n a d k u r s a m i s p e c j a l n e m u w i z y t a t o r o w i.

Kuratoria założą ewidencję kursów zawodowych swego okręgu i zorganizują nadzór nad kursami w myśl okólnika nr 2 z dnia 21 stycznia 1948 r. (Dz. Urz. Min. Oświaty nr 1, poz. 5).

M i n i s t e r s t w o o c z e k u j e m o ż l i w i e p e ł n e j r e a l i z a c j i w r. s z k. 1948/49 p r z e p i s ó w z a w a r t y c h w t y m o k ó l n i k u.

III. Zakładanie i prowadzenie niepaństwowych szkół zawodowych.

1. Wydawanie orzeczeń na zakładanie niepaństwowych szkół zawodowych, w myśl ustawy z dnia 11 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. nr 33, poz. 343), należy do Kuratoriów O. S., z uwagi jednak na potrzebę koordynacji ogólnej sieci szkół zawodowych projekty tworzenia niepaństwowych szkół zawodowych należy przed wydaniem orzeczeń podawać do wiadomości Min. Oświaty.

2. Opracowywanie przesyłanych do Ministerstwa wniosków o nadanie niepaństwowym szkołom zawodowym uprawnień szkół państwowych lub publicznych powinno być oparte na gruntownym zbadaniu warunków, od których w myśl rozporządzeń z dnia 24. 5. 1937 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 6, poz. 170), z dnia 21. 11. 1938 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 13, poz. 384) i z dnia 23 maja 1946 r. (Dz. Urz. Min. Oświaty nr 5, poz. 135) — zależy nadanie szkole uprawnień. Dotychczas składane w tych sprawach wnioski wskazują na pobieżność ich opracowania, liberalizm w ocenie warunków szkoły i niedostateczne zwracanie uwagi, czy szkoła istotnie spełnia rolę społeczno-gospodarczą, czy też służy raczej jako warsztat pracy zarobkowej nauczycieli lub dochodu dla przedsiębiorcy szkolnego. Wnioski o nadanie uprawnień powinny opierać się na wynikach szczegółowej wizytacji, przy czym wnioski, odpowiadające warunkom określonym w wy-

żej wymienionych przepisach, powinny być przedkładane Ministerstwu najdalej do końca pierwszego półrocza szkolnego. Oprócz informacji o szkołach należy przesyłać Ministerstwu informacje o właścicielu szkoły, które mogłyby być przydatne przy ocenie wniosków.

IV. Rozbudowa szkolnictwa zawodowego w roku szkolnym 1948/49 a gospodarka kredytami.

1. Rozbudowa szkolnictwa zawodowego może być realizowana tylko po przeprowadzeniu przez Kuratoria obliczenia, czy zwiększenie liczby szkół będzie miało pokrycie w kredytach. Co do wysokości tych kredytów na dalsze kwartały Kuratoria powinny brać zasadniczo za podstawę wysokość sum przyznawanych dotychczas kwartalnie na wydatki personalne, przyznane etaty i kredyty na wydatki rzeczowe oraz sumy kredytu inwestycyjnego.

Ministerstwo czyni starania o zwiększenie kredytów za okres od 1. 9. do 30. 12. 1948 r. i po ich uzyskaniu powiadomi natychmiast Kuratoria, które wówczas będą mogły odpowiednio rozszerzyć swoje plany organizacyjne.

2. Kuratoria otrzymają osobno wykazy projektowanych do otwarcia w roku 1948/49 szkół, których założenie Ministerstwo akceptuje. Szkół nie uwzględnionych w tych wykazach nie należy zakładać bez uprzedniego uzgodnienia z Ministerstwem. Zastrzeżenie to nie dotyczy obowiązkowych publicznych średnich szkół zawodowych. Nowe szkoły tego typu należy zakładać w przypadkach, gdy do kl. I na rok szkolny 1948/49 zgłosi się co najmniej 25 młodocianych zatrudnionych.

W braku kredytów na otwarcie szkół państwowych otwarcie tych szkół musi ulec odroczeniu do następnego roku szkolnego 1949/50. W pilnych przypadkach otwarcie nowej szkoły państwowej będzie mogło nastąpić również w terminach 1. 1. 1949 r., od którego to dnia można liczyć na zwiększenie kredytów w nowym budżecie. Na termin 1. 1. 1949 r. można odroczyć zwłaszcza, w razie braku kredytów, otwieranie nowych obowiązkowych klas i szkół średnich zawodowych dla młodzieży, dla której odroczenie nauki na termin od 1. 9. 1949 r. oznaczałoby zbyt dużą stratę czasu w nauce zawodu.

W roku 1948/49 Kuratoria będą nadal badać potrzebę zakładania lub reorganizacji szkół zawodowych w następnych latach i przedstawiać odpowiednie wnioski Ministerstwu. Wnioski takie na rok szkolny 1949/50 powinny wpłynąć do Ministerstwa do dnia 15 marca 1949 r.

3. Kuratoria mogą uzyskać we własnym zakresie dodatkowe rezerwy pieniężne na pokrycie wydatków związanych z tworzeniem nowych klas i szkół zawodowych na drodze rewizji dotychczasowej gospodarki kredytami i wygospodarowania oszczędności w etatach i godzinach.

To wygospodarowanie dodatkowych rezerw na odcinku szkolnictwa zawodowego może być dokonane np.:

a) Przez ściślejsze planowanie wydatków i pełne wykorzystanie kredytów budżetowych roku 1948; doświadczenia z lat ubiegłych wykazały, że co rok z końcem grudnia pozostają nie wykorzystane znaczne kredyty, a jednocześnie potrzeby szkół nie znajdują pokrycia wskutek błędów w gospodarowaniu kredytami.

b) Przez taką rewizję organizacji szkół, liczebności młodzieży w klasach, podziału klas na grupy, aby w konsekwencji przeciętna liczba uczniów przypadająca na jednego, w pełni zatrudnionego nauczyciela uległa podwyższeniu.

Ponieważ obciążenie nauczyciela uczniami jest w szkolnictwie zawodowym stosunkowo małe, uzyskanie rezerw przez podwyższenie tego obciążenia w granicach umożliwiających realizację programu nauki jest możliwe. W tym celu należy:

aa) dokonać obliczenia tego obciążenia w poszczególnych szkołach i zbadać możliwości jego zwiększenia w granicach dopuszczalnych z punktu widzenia dydaktycznego;

bb) skasować dodatkowe godziny lekcyjne i przedmioty nie przewidziane obowiązującymi programami nauki;

cc) przestrzegać, aby do pierwszych klas średnich szkół zawodowych przyjmowano co najmniej 25 uczniów oraz dążyć do podniesienia liczby uczniów w pierwszych klasach szkół zawodowych typu zasadniczego do 45 uczniów; odstępstwa od tych norm dopuszczalne są tylko ze względów lokalowych lub innych ważnych przyczyn organizacyjnych i wymagają należytego uzasadnienia wobec Kuratorium O. S.; zbadać prawidłowość podziału klas na grupy ćwiczeń (podział ten może nastąpić tylko wówczas, gdy nauka szkolna wymaga metody ćwiczeniowej, szkoła posiada urządzoną pracownię), przy czym, co do liczebności grup, należy tworzyć grupy maksymalne, na jakie pozwalają względy dydaktyczne;

dd) skontrolować liczebność klas starszych i, jeżeli klasy te są mało zaludnione, a istnieje możliwość komasowania oddziałów równoległych w tej samej klasie lub klas (oddziałów) równoległych w szkołach tego samego rodzaju, branży i stopnia w jednej miejscowości lub sąsiednich miejscowościach, ale w zasięgu bliskiego i łatwego dostępu, komasację taką należy przeprowadzić; ze względu na to, że w niektórych średnich szkołach zawodowych klasy starsze są bardzo nieliczne i stan uczniów wynosi 50 %, a nawet i mniej stanu wymaganego, należy w drodze wyjątku w roku szk. 1948/49, gdy komasacja oddziałów w sposób przewidziany w części pierwszej tego ustępu okaże się niemożliwa, łączyć na wspólną naukę klasy drugie i trzecie, organizując naukę łączną; przypadki takie należy zgłosić do Ministerstwa zaraz z początkiem roku szkolnego z informacją, jakie zastosowano środki mające na celu złagodzenie ujemnego wpływu takiego łączenia na ostateczne wyniki nauki;

ee) komasować szkoły o małej liczbie uczniów, jeżeli szkoły takie istnieją w bliskim sąsiedztwie, a służą tym samym celom (np. średnie szkoły zawodowe z własnymi warsztatami i gimnazja zawodowe tej samej branży; szkoła handlowa męska i żeńska tego samego stopnia itd.).

Kuratoria powinny zwrócić uwagę na przyjmowanie w niektórych przypadkach do średnich szkół handlowych (dokształcających) zbyt dużej liczby młodzieży nie pracującej, dla której nie ma możliwości zorganizowania praktycznej nauki zawodu; należy stosować zasadę, że do średnich szkół handlowych (dokształcających) przyjmuje się młodzież istotnie pracującą (kontrola zaświadczeń pracy), a młodzież chwilowo nie pracującą w takich granicach, w jakich możliwe będzie w ciągu roku szkolnego, staraniem rodziców, młodzieży i szkoły, umieszczenie młodzieży na nauce w odpowiednich zakładach pracy.

c) Rewizję przydziałów etatów i godzin (nadliczbowych, kontraktowych) na cele inne niż bezpośrednie wykonanie programu nauki w ramach obowiązujących siatek godzin i cofnięcie przydziałów niewłaściwych, rewizje przydziału etatów szkołom i instytucjom niepaństwowym i zgłoszenia wniosków co do ewentualnego cofnięcia tego przydziału.

d) Wykorzystanie etatów i kredytów zaoszczędzonych w niektórych Okręgach wskutek przekazania innym ministerstwom szkół rolniczych i niektórych przemysłowych, liczbę etatów i wysokość kredytów zaoszczędzonych z tego tytułu należy zgłosić do Ministerstwa do dnia 30. 6. 1948 r.

e) Rewizję zasad przynawania dodatku dla wybitnych specjalistów w kierunku zmniejszenia rozpiętości płac pomiędzy nauczycielami płatnymi za godziny, a płatnymi z pełnych etatów i uwzględnianie tych zasad przy składaniu wniosków w tych sprawach.

Wskazane przykłady nie wyczerpują wszystkich możliwości oszczędnościowych i Kuratoria, po dokładnej analizie, niewątpliwie znajdą ich więcej.

4. W związku z gospodarką kredytami Ministerstwo zauważa ponadto, że analiza wydatków na płace nauczycieli szkół zawodowych wykazuje, że wydatki na wynagrodzenie nauczycieli zatrudnionych w częściowym wymiarze godzin są większe od wydatków łącznych na wynagrodzenie nauczycieli mianowanych i kontraktowych zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin. Wobec tego, że kredyty na wynagrodzenie nauczycieli kontraktowych płatnych od godzin są szczupłe, należy poddać rewizji dotychczasowy stan rzeczy i dążyć do oparcia nauczania w szkolnictwie zawodowym na nauczycielach zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin, co da pewne oszczędności budżetowe.

Ministerstwo wskazuje na konieczność szczególnej dbałości o racjonalną gospodarkę kredytami w szkolnictwie zawodowym, ze względu bowiem na wielką różnorodność organizacyjną tych szkół Ministerstwo, nie mając wystarczających danych organizacyjnych, natrafia na trudności w kontroli centralnej.

C. Nauczanie i wychowanie

I. Realizacja programów nauki

(Niektóre wskazówki na tle często spotykanych braków)

1. Nauczanie w szkołach zawodowych wszystkich grup i stopni ustroju przedwojennego musi odbywać się na podstawie znajdujących się w posiadaniu szkół programów. Programy te w miarę potrzeby powinny być przez szkoły aktualizowane i dostosowywane do współczesnej rzeczywistości.

Nauczanie w liceach zawodowych nowego ustroju, do czasu dostarczenia szkołom przez Ministerstwo nowych programów, należy oprzeć na zaktualizowanych programach 3-letnich gimnazjów zawodowych (kl. I).

2. W przypadkach, w których zachodzi konieczność wprowadzenia zmian w programach, podyktowana potrzebą przystosowania programów do zmienionych warunków gospodarczych lub do aktualnego doboru młodzieży, dyrekcje szkół winny wystąpić do Kuratoriów O. S. z uzasadnionym wnioskiem, który Kuratoria przesyłają z własną opinią do decyzji Ministerstwa.

Każda szkoła zawodowa obowiązana jest śledzić rozwój właściwego dla niej działu życia gospodarczego i występować w razie potrzeby do władz szkolnych z inicjatywą co do przystosowania programu szkoły do tego rozwoju.

3. Wobec często spotykanych braków w zakresie kantroli wykonania programów nauki Ministerstwo przypomina, że program nauczania każdego przedmiotu powinien być wpisany do dziennika lekcyjnego własnoręcznie przez nauczyciela danego przedmiotu z zaprojektowaniem podziału materiału na poszczególne okresy i miesiące nauczania.

Odbyte lekcje powinny być wpisywane do dziennika czarnym atramentem, możliwie szczegółowo w miarę toku nauki.

Niedopuszczalne jest wpisywanie odbytych lekcji sumarycznie co pewien okres czasu, używanie do wpisywania ołówka lub kolorowego atramentu, stosowanie skrótów beztreściwych dla określenia przedmiotu lekcji.

4. W roku szkolnym 1948/49 należy rozpocząć naukę pod hasłem ostatecznej likwidacji werbalizmu.

W nauce poszczególnych przedmiotów należy uwzględniać pokazy, ćwiczenia, stosować tablice poglądowe, wykresy, wyświetlania obrazów, używać map, norm, wzorów, schematów i dokumentów organizacyjnych z praktyki itp. Do każdego przedmiotu należy planowo i systematycznie gromadzić materiały ćwiczeniowe i poglądowe, przechowywać je starannie i stale celowo wykorzystywać w nauczaniu.

Wykonywanie szkiców podczas wykładów, dyktowanie objaśnień należy zredukować do niezbędnego minimum. Rysunki i szkice więcej skom-

plikowane, wykonanie których wymaga dużo czasu, należy w miarę możności przygotować na powielaczu lub innym sposobem i rozdać uczniom. Zbiór takich rysunków i szkiców wraz z krótką treścią objaśniającą będzie stanowić cenny materiał uzupełniający pomoce naukowe, dając jednocześnie uczniom możność powtórzenia przerobionego materiału w domu.

Należy zwiększyć starania o zorganizowanie i rozbudowę pracowni, gabinetów, warsztatów szkolnych i zaopatrzenie bibliotek szkolnych.

Ministerstwo zwraca uwagę, że kredyty budżetowe oraz kredyty inwestycyjne, przydzielane szkołom państwowym, dają praktyczną możność ciągłej poprawy techniczno-naukowych warunków pracy szkół.

Szkoły niepaństwowe powinny część swego budżetu przeznaczać na pracownie, warsztaty i pomoce naukowe.

5. Inicjatywa i starania niektórych dyrektorów i nauczycieli oraz planowość zakupów dokonanych przez niektóre Kuratoria O. S. posunęły akcję wyposażenia szkół znacznie naprzód.

Aby akcji tej nadać więcej planowości, Kuratoria O. S. winny opracować oddzielnie dla każdego działu szkolnictwa zawodowego krótkookresowe plany zaopatrzenia szkół w pomoce naukowe, pracownie i warsztaty.

Przy opracowywaniu takiego planu wizytatorzy poszczególnych działów szkolnictwa zawodowego powinni zapewnić sobie współpracę dyrektorów i nauczycieli specjalistów w zakresie poszczególnych przedmiotów.

Posiadanie racjonalnego planu zaopatrzenia szkół da Kuratorium możność wyzyskania do maksimum przydzielanych na ten cel kredytów.

6. Ministerstwo prowadzi prace nad ustaleniem typowego wyposażenia szkół (warsztaty, pracownie, laboratoria) i wyniki tych prac ułatwią z biegiem czasu Kuratorium planowe zaopatrywanie i wyposażenie szkół zawodowych.

Osobno należy zwrócić uwagę na zaopatrzenie szkół w biblioteki, a młodzieży w obowiązujące podręczniki. Szkoły obowiązane są śledzić rynek wydawniczy i posiadać wykazy wydawanych i ważnych dla szkoły książek i podręczników, co ułatwi racjonalny dobór nabywanych wydawnictw.

7. Nauczanie praktyczne zawodu w szkołach przemysłowych należy oprzeć na metodzie produkcyjnej.

Stosowanie metody ćwiczeniowej, często nazywanej w szkołach metodą czynnościową, jest dopuszczalne tylko w pierwszym półroczu pierwszego roku nauczania i powinno mieć na celu zapoznanie ucznia z narzędziami obróbki ręcznej, celem i sposobem ich użycia, postawą przy pracy, zasadami i prawidłowością wykonywanych ruchów.

Pogłębianie tych wiadomości i nabycie niezbędnej wprawy i biegłości następuje w ciągu całego czasu pobytu w szkole.

Proces ten dokonuje się w sposób niespostrzegalny dla samego ucznia w pracy wytwórczej, żywej, budzącej zainteresowanie i stawiającej przed uczniem co chwila nowe zagadnienia, które przyzwyczaja się rozwiązywać samodzielnie pod czujną i troskliwą opieką swego nauczyciela zawodu.

Uczeń wyszkolony w produkcji daje większą gwarancję praktycznego opanowania zawodu i tym samym przydatności w życiu gospodarczym.

Przy dobieraniu produkcji i ustalaniu jej planu na rok szkolny należy pamiętać o tym, że sama produkcja nie jest celem szkoły, a tylko jednym z ważniejszych środków praktycznego nauczania zawodu. Dobór produkcji co do rodzaju i ilości przedmiotów musi być tak dokonany, aby gwarantował uczniom możliwie wszechstronne wyszkolenie warsztatowe, odpowiadał wyposażeniu technicznemu warsztatów i jego możliwościom produkcyjnym. Niedopuszczalne jest zatrudnianie uczniów dla celów produkcyjnych warsztatów szkolnych poza normalnym planem nauki.

Stosowanie metody produkcyjnej, jako metody nauczania, powinno w miarę możności być uwzględniane w szkołach przemysłowych wszystkich rodzajów.

8. Co dotyczy szkół handlowych, to dotychczas przeprowadzone badania zatrudnienia absolwentów wykazują, że tylko niewielki procent absolwentów szkół handlowych pracuje w przedsiębiorstwach prywatnych, natomiast około 55 % w zakładach gospodarki uspołecznionej, co stwarza konieczność nastawienia nauki praktycznej i teoretycznej w szkołach handlowych w kierunku przygotowania do pracy w tej gospodarce.

Ministerstwo przygotowuje reorganizację i nowe programy szkół handlowych, zanim to jednak nastąpi, szkoły handlowe przez odpowiedni dobór tematów, przykładów i ćwiczeń, przez organizację wycieczek szkolnych, praktyk uczniowskich i nauczycielskich powinny w jak najszerszej mierze przystosowywać kształcenie do potrzeb gospodarki uspołecznionej.

9. Przy nauczaniu w średnich szkołach zawodowych należy pamiętać, że uczniowie zatrudnieni, uczęszczający do średnich szkół zawodowych, są na ogół przeciążeni pracą i nie rozporządzają wolnym czasem na odrabianie w domu zadanych lekcji, nauczyciel zatem powinien w ten sposób prowadzić lekcje, aby przerobiony materiał mógł być od razu w szkole opanowany i utrwalony przez ucznia. Nauczanie zawodowe w tych szkołach, przez dobór przykładów ilustrujących omawiane zagadnienia, tematów zadań, wypracowań, należy wiązać z pracą zawodową ucznia, gdyż ułatwi mu to zrozumienie i przyswojenie podawanych wiadomości.

10. Większą uwagę należy zwrócić na sposób kontroli wyników nauczania. Niedopuszczalne jest odpytywanie uczniów tylko przy końcu okresu klasyfikacyjnego lub klasyfikowanie na podstawie jednego wypracowania szkolnego. Odpytywanie uczniów, dyskusje na tematy związane z przerabianym materiałem programowym muszą być stosowane stale i w sposób ciągły jako środek

nauczania, a nie wyłącznie kontroli, i łącznie z wynikami wypracowań i ćwiczeń powinny dostarczyć nauczycielowi dostatecznych podstaw do sklasyfikowania uczniów i wystawienia ocen okresowych.

11. We wszystkich szkołach zawodowych muszą być zwiększone starania o bardziej systematyczne realizowanie programów nauki, o doskonalenie metod nauczania, o stworzenie warunków ułatwiających młodzieży uczenie się, o podnoszenie poziomu i wyników nauki. Należy rozwijać w tym zakresie współpracę nauczycieli na terenie szkoły, współpracę szkół i propagowanie osiąganych pozytywnych rezultatów.

II. Rola warsztatów i pracowni szkolnych w wychowaniu młodzieży

Przeprowadzone wizytacje stwierdziły, że prace w warsztatach i pracowniach szkół zawodowych nie są uwzględniane w planach pracy wychowawczej i że plany te nie obejmują całokształtu życia szkolnego, nie tworzą całości i realizowane są fragmentarycznie.

Plan pracy wychowawczej, uzupełniony pracą na terenie organizacji młodzieżowych oraz akcją prowadzoną na terenie warsztatów i pracowni szkolnych, musi tworzyć jedną zharmonizowaną całość.

Personel warsztatowy, przekraczający w wielu przypadkach liczbę nauczycieli nauczania teoretycznego. nie bierze dostatecznego udziału w pracy wychowawczej i uważa, że obowiązek jego kończy się na nauce praktycznej zawodu i udziale w produkcji.

Ten stan rzeczy, sięgający tradycją czasów przedwojennych, musi ulec zmianie.

Praca w warsztatach i pracowniach szkolnych musi stać się jednym ze środków ukształtowania współczesnego człowieka pracy, a personel warsztatowy (nauczyciele zawodu i asystenci) muszą być wciągnięci do pracy wychowawczej i traktować ją jako swój zaszczytny obowiązek nauczycielski.

W przypadkach, w których ze względu na brak obsady na niektórych stanowiskach w szkołach czy też z innych powodów, opracowanie planów pracy wychowawczej napotykać będzie na trudności, Kuratoria obowiązane są przyjść szkołom z pomocą przez danie szczegółowych wytycznych do planów i wskazanie środków realizacji.

Podczas zajęć w warsztatach i pracowniach należy zwrócić specjalną uwagę na wyrabianie w uczniach:

1. zamiłowania do porządku, czystości i systematyczności,
2. wytrwałości w pokonywaniu trudności,
3. dokładności w pracy,
4. ścisłego przestrzegania terminów,
5. poczucia odpowiedzialności,
6. umiejętności organizowania pracy w zespołach i grupach i wyrabianie zmysłu organizacyjnego,
7. dążenia do rywalizacji w pracy i zrozumienia istoty współzawodnictwa.

Wyrobienie powyższych cech charakteru i dyspozycji psychicznych, tak potrzebnych współczesnemu człowiekowi pracy, osiągnie się przez:

a) Utrzymanie warsztatów i pracowni w należytym porządku i czystości oraz konserwowanie stanowisk roboczych, urządzeń technicznych i maszyn.

Do prac tych należy kolejno powoływać wszystkich uczniów (rozkład zajęć i dyżurów warsztatowych).

b) Przez samą pracę warsztatową, która wyrabia w uczniach wytrwałość w pokonywaniu trudności i zdolność do trwałego wysiłku.

Praca w warsztacie i w pracowni musi być tak zorganizowana, aby uczeń wyraźnie widział jej cel oraz plan i środki działania.

Dla wszystkich poważniejszych prac warsztatowych musi być opracowany plan obróbki, którego celowość i uzasadnienie należy omawiać z uczniami w krótkich pogadankach instrukcyjnych.

Obowiązek ten spoczywa na nauczycielach nauki praktycznej zawodu i musi być kontrolowany przez kierownika warsztatów.

Plan obróbki, przez ustalenie kolejności operacyj i zabiegów technologicznych, ma na celu skrócenie czasu obróbki i doprowadzenie jej do wyniku końcowego przy możliwie najmniejszym użyciu energii mechanicznej i pracy ludzkiej.

c) Czynny udział uczniów klas starszych w pracach biura warsztatowego i współpracy przy projektowaniu, wykonywaniu rysunków i szkiców roboczych, opracowywaniu planów obróbki oraz sprawdzaniu i kalkulacji robót wykonywanych.

Należy dążyć do tego, aby uczniowie, w miarę nabywania potrzebnych wiadomości i doświadczenia uzyskiwali w pracy maksimum swobody i samodzielności, daje to bowiem pracującemu moralne zadowolenie, możność wyżycia się i ujawnienia własnej inicjatywy, wyrabia zmysł organizacyjny i poczucie odpowiedzialności.

Program pracy warsztatowej w klasach starszych musi uwzględniać w szerokim stopniu pracę w zespołach i grupach.

Ocena pracy ucznia pracującego w zespole nie może odchylać się w znacznym stopniu od oceny pracy całego zespołu (solidarność zespołu).

Przy przydziale kilku grupom prac podobnych czy też identycznych, należy inicjować współzawodnictwo pracy pomiędzy zespołami lub grupami, jeżeli te ostatnie posiadają warunki fizyczne, wyposażenie w narzędzia i przygotowanie bardzo zbliżone.

Współzawodnictwo w pracy na terenie szkoły nie może mieć na celu względów ekonomicznych, należy mu nadać charakter współzawodnictwa jakościowego, co przyczyni się do podniesienia jakości produkcji, a tym samym i do podniesienia poziomu nauki praktycznej zawodu.

Należy zwrócić specjalną uwagę na sprawę ocen pracy warsztatowej oraz sprawę wyznaczania uczniom czasu roboczego.

Przy ustalaniu ocen należy brać pod uwagę wiek ucznia, jego rozwój fizyczny, bardzo często

trudne warunki dojazdu do szkoły itp.

Zbyt rygorystyczne, a tym bardziej nadmierne i nie uzasadnione wymagania zniechęcają uczniów do pracy i stwarzają nieufność i niechęć wzajemną pomiędzy uczniami a nauczycielami zawodu.

Dobrze pomyślana organizacja warsztatów, sprężyste funkcjonowanie biura warsztatowego, życzliwy i ojcowski stosunek nauczycieli zawodu do młodzieży i sprawiedliwa ocena pracy, usuną z życia warsztatowego objawy przymusu i traktowania zajęć jako zła koniecznego, stwarzając atmosferę entuzjazmu, wzajemnego zaufania i wiary w celowość wysiłków.

Bezpośredni udział uczniów w pracach biura warsztatowego, w projektowaniu i planowaniu obróbki, sprawdzaniu robót i w pracach zespołów wyrobi w młodzieży zdolność podejmowania decyzji, samodzielność myślenia, poczucie odpowiedzialności oraz zmysł organizacyjny w pracach zespołowych, to jest te wszystkie cechy, które obok wiedzy zawodowej stanowią największą wartość współczesnego człowieka.

III. Kształcenie i doskonalenie kadr nauczycielskich

1. W r. szk. 1948/49 przewiduje Ministerstwo wzmożenie akcji na odcinku doskonalenia kadr nauczycielskich szkół zawodowych. W związku z tym niezbędne jest opracowanie przez Kuratoria O. S. dokładnych danych o stanie kwalifikacyj nauczycieli Okręgu i ustalenie okresowo-odcinkowych planów uzupełnienia tych kwalifikacyj, ażeby uniknąć przypadkowego, a więc mało celowego doboru nauczycieli dla różnych form ich doskonalenia.

2. Dotychczasowa organizacja ośrodków dydaktyczno-naukowych jest zbyt jednostronna. Ośrodki dydaktyczno-naukowe powinny być tworzone dla podstawowych przedmiotów wszystkich działów szkolnictwa. Szczególny nacisk w roku 1948/49 należy położyć na objęcie akcją szkół średnich zawodowych, zwłaszcza w mniejszych ośrodkach, których poziom organizacyjny i naukowy wykazuje największe braki.

Działalność kierowników ośrodków dydaktyczno-naukowych nie może ograniczać się tylko do sporadycznych konferencji, lecz powinna wyrażać się również w instruowaniu zainteresowanych nauczycieli w zakresie realizacji programu nauki w ośrodku i poza ośrodkiem, w informowaniu o ukazującej się literaturze i innych pomocach naukowych, organizowanie w braku podręczników opracowywania zastępczych skryptów itp.

Kierownik ośrodka powinien orientować się w stanie nauczania swego przedmiotu w zasięgu terenowym ośrodka i dążyć do podniesienia tego nauczania na właściwy poziom.

Realizacja okólnika o organizacji roku szkolnego 1947/48

Ministerstwo zauważa, że szereg zaleceń dotyczących organizacji i gospodarki szkół zawartych w okólniku o organizacji szkolnictwa zawodowego w roku szkolnym 1947/48, zostało wykonanych tylko częściowo. Zalecenia, które nie zostały zmienione okólnikiem o organizacji roku szkolnego 1948/49, są nadal aktualne i powinny być realizowane w roku szkolnym 1948/49.

Minister Oświaty:
(— Dr St. Skrzeszewski

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Łódzkiego
Nr III-14336/48

Łódź, dnia 10 czerwca 1948 r.

— powyższe podaję Dyrekcjom szkół zawodowych wszystkich typów w Okręgu do wiadomości i przestrzegania podanych wytycznych przy organizowaniu roku szkolnego 1948/49.

Naczelnik Wydziału
(—) inż. J. Alichniewicz

Poz. 112.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Łódzkiego
Nr IV-12408/48

W sprawie organizacji roku szkolnego 1948/49 w Zakładach Kształcenia Nauczycieli.

Łódź, dnia 22 maja 1948 r.

Do Inspektorów Szkolnych i ZKN
w Okręgu.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego, Wydział IV KN podaje ministerialną Instrukcję z dnia 11 maja 1948 r. (Nr II. KN-2349/48) o organizacji roku szkolnego 1948/49 w zakresie kształcenia nauczycieli szkół podstawowych do szczegółowego zapoznania się.

Wskazówki dotyczące współpracy Inspektoratów Szkolnych z Dyrekcjami Kształcenia Nauczycieli będą podane oddzielnie.

1 zał. Naczelnik Wydziału
(—) mgr Ark. Mirkowicz

Ministerstwo Oświaty

INSTRUKCJA
z dnia 11 maja 1948 r. (Nr. II. K. N.-2349/48)
o organizacji roku szkolnego 1948/49 w zakresie kształcenia nauczycieli szkół podstawowych.

Wobec zakończenia okresu budowy podstaw organizacyjnych KN i osiągnięcia przez te szkoły pełnego rozwoju ilościowego, naczelnym zadaniem w zakresie kształcenia nauczycieli szkół podstawowych w roku szkolnym 1948/49 staje się podniesienie jakości pracy zakładów KN na wszystkich odcinkach.

W związku z tym Ministerstwo ustala następujące wytyczne dla organizowania pracy w roku szkolnym 1948/49.

I. Sprawy organizacyjne.

A. *Licea Pedagogiczne*

§ 1. Zasadniczą formą kształcenia nauczycieli szkół podstawowych są 4-letnie licea pedago-

giczne oparte na siedmiu klasach szkoły podstawowej.

Do kl. I liceum pedagogicznego należy przyjmować młodzież w wieku od 14 do 18 lat życia, która ukończyła 7 klas szkoły podstawowej;

do kl. II liceum pedagogicznego — młodzież w wieku od 15 do 19 lat życia z ukończoną ósmą klasą szkoły podstawowej albo klasą wyrównawczą gimnazjum ogólnokształcącego o programie kl. VIII szkoły podstawowej;

do kl. III liceum pedagogicznego — młodzież w wieku od 16 do 20 lat życia z ukończonym gimnazjum ogólnokształcącym lub zawodowym na podstawie odpowiedniego świadectwa Komisji weryfikacyjno-kwalifikacyjnych;

do kl. IV liceum pedagogicznego z reguły nie należy przyjmować nowych uczniów.

§ 2. Wprowadzone instrukcją z dnia 19 maja 1947 r. Nr II KN-2540/47 klasy wstępne o programie klasy VII szkoły podstawowej należy organizować przy każdym liceum pedagogicznym, aby w ten sposób rozszerzyć maksymalnie bazę rekrutacyjną zakładów KN. Dotychczasowe przepisy o przyjmowaniu uczniów do klasy wstępnej pozostają bez zmiany.

§ 3. Celem zapobiegnięcia ewentualnej nadprodukcji nauczycieli i zahamowania nadmiernej rozbudowy zakładów KN będzie można otwierać w roku szkolnym 1948/49 tylko jeden oddział kl. I liceum pedagogicznego. Jednak w niektórych zakładach o wielkim zasięgu rekrutacyjnym i dobrych warunkach lokalowych będą mogły być utworzone oddziały równoległe za zgodą Ministerstwa Oświaty. Umotywowane wnioski w tej sprawie winny Kuratoria Okręgów Szkolnych nadesłać do dnia 1 lipca br.

Ponadto Dyrekcje z powyższych względów winny zmierzać do redukcji nadmiernej liczby oddziałów równoległych, istniejących w bieżącym roku szkolnym w zakładach KN drogą ścisłej selekcji uczniów przyjętych warunkowo zgodnie z postanowieniem § 4 Instrukcji z dnia 19 maja 1947 r. o organizacji roku szkolnego 1947/48 w zakresie kształcenia nauczycieli szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. Oświaty r. 1947 Nr 6, poz. 132).

§ 4. Rekrutacja kandydatów do liceów pedagogicznych winna być kierowana, planowa, a nie przypadkowa, tzn., że nie należy poprzestawać na dopływie do zakładów KN kandydatów zgłaszających się samorzutnie, ale wyszukiwać wśród młodzieży przy pomocy inspektorów szkolnych, dyrektorów, kierowników i nauczycieli szkół średnich i podstawowych oraz czynników społecznych jednostki najbardziej wartościowe i nadające się do zawodu nauczycielskiego.

Z tego względu pod żadnym pozorem nie wolno skierowywać wzgl. przyjmować do zakładów KN młodzieży wyselekcjonowanej z gimnazjów w sensie ujemnym, nad czym winni specjalnie czuwać dyrektorzy zakładów KN

Wszyscy kandydaci do zakładów KN winni być poddani ścisłej selekcji wstępnej, polegającej na wyeliminowaniu jednostek nie nadających się do zawodu nauczycielskiego z powodu złego stanu zdrowia, ułomności fizycznej, zupełnego braku słuchu muzycznego, słabych zdolności umysłowych i innych wad i niedomagań, stwierdzonych bądź przez szkołę, z której kandydat wychodzi, bądź to na podstawie specjalnych badań przeprowadzonych przez lekarza szkolnego i grono nauczycielskie zakładów KN.

Dobór odpowiednich form i metod selekcji wstępnej pozostawia się uznaniu Rad Pedagogicznych zakładów KN. W każdym wypadku podstawą selekcji wstępnej winna być szczegółowa opinia szkoły, z której kandydat przychodzi, oraz wstępne kolokwium orientacyjne.

Na podstawie tych badań należy dokonać warunkowego przyjęcia kandydatów, przy czym pierwszeństwo winna mieć młodzież robotnicza i chłopska mało- i średniorolna, jak również pochodząca z inteligencji pracującej, szczególnie zaś dzieci nauczycieli.

O definitywnym przyjęciu do liceum pedagogicznego zakwalifikowanych w ten sposób uczniów zadecyduje Rada Pedagogiczna szkoły na podstawie całorocznej ich obserwacji. W tym celu należy dla każdego kandydata przyjętego warunkowo do liceum pedagogicznego założyć kartę indywidualną, w której oprócz danych personalnych notować należy konkretne spostrzeżenia o przydatności kandydata do zawodu nauczycielskiego. Spostrzeżenia te wraz z oceną jego pracy całorocznej stanowić będą podstawę do wspomnianej wyżej decyzji Rady Pedagogicznej, przy czym nie powinny rozstrzygać wyłącznie postępy ucznia w nauce, ale także w równej mierze jego właściwości psychiczne i fizyczne, istotne dla nauczyciela-wychowawcy (uspołecznienie, charakter moralny, walory umysłowe, poziom ideologiczny, zdrowie itp.).

§ 5. Odchylenia od granic wieku kandydatów do liceum pedagogicznego podanych w niniejszej instrukcji, są dopuszczalne w indywidualnych — należycie uzasadnionych — przypadkach, za zgodą Kuratora, z zastrzeżeniem, że do kl. III liceum nie mogą być przyjęci kandydaci powyżej 23 lat życia.

§ 6. Do liceum pedagogicznego przyjmować należy tylko takich kandydatów, którzy deklarują chęć pójścia do zawodu nauczycielskiego.

Młodzież pobierająca stypendia lub korzystająca z internatu winna podpisywać deklaracje, obowiązujące do pójścia do zawodu nauczycielskiego. Deklaracje te winny być sporządzone ściśle według wzorów ustalonych w okólniku Nr 4 z dnia 16 lutego 1948 r. Nr II. KN-25890/47.

§ 7. Sieć liceów pedagogicznych ulegnie w roku szkolnym 1948/49 pewnym zmianom. Sprawa ta zostanie uregulowana osobnym zarządzeniem Ministra Oświaty.

§ 8. Postanowienia § 8 Instrukcji z dnia 19 maja 1947 r. Nr II KN-2540/47 dotyczące liceów pedagogicznych dla dorosłych pozostają nadal w mocy, z tym, że szkoły te winny mieć charakter kursów.

Propozycje w sprawie uruchomienia takich kursów w roku szkolnym 1948/49 winny Kuratoria O. S. przedłożyć Ministerstwu Oświaty do dnia 15 lipca br.

Do wniosków tych należy załączyć: 1. sprawozdanie roczne kierowników istniejących obecnie kursów licealnych dla dorosłych za r. 1947/48 i 2. sprawozdanie Kuratorium O. S. z dotychczasowych doświadczeń i spostrzeżeń odnośnie tych kursów.

§ 9. Istniejące jeszcze przy niektórych liceach pedagogicznych klasy gimnazjum ogólnokształcącego należy w roku szkolnym 1948/49 zlikwidować.

§ 10. W sprawie szkół ćwiczeń przy liceach pedagogicznych obowiązywać będą nadal wytyczne ustalone w § 9 Instrukcji z dnia 19 maja 1947 r. Nr II KN-2540/47 z tym, że nie należy otwierać kl. VIII.

Publiczna szkoła powszechna spełniająca funkcje szkoły ćwiczeń może być upaństwowiona tylko na podstawie zarządzenia Ministerstwa. Warunkiem upaństwowienia jest: posiadanie w budynku zakładu KN odpowiedniego pomieszczenia dla tej szkoły, należyta obsada personalna i wolne etaty w Wydziale KN.

W roku szkolnym 1948/49 należy ostatecznie usunąć pozostałości selekcyjnego charakteru niektórych szkół ćwiczeń i organizować te szkoły na zasadach organizacyjnych publicznych szkół podstawowych.

B. *Państwowe Kursy Nauczycielskie*

§ 11. W roku szkolnym 1948/49 będzie można zorganizować najwyżej jeden Państwowy Kurc Nauczycielski w każdym Okręgu Szkolnym na zasadzie zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 17 maja 1946 r. (Dz. Urz. Min. Oświaty r. 1946 Nr 5, poz. 140).

Odnośnie selekcji kandydatów na powyższe kursy obowiązują w zasadzie postanowienia zawarte powyżej w § 4.

C. *Wstępne Kursy Pedagogiczne*

§ 12. Wstępnych Kursów Pedagogicznych nie należy organizować w roku szkolnym 1948/49.

D. *Kursy Przygotowawcze*

§ 13. Kursy przygotowawcze ulegną likwidacji z końcem roku szkolnego 1947/48. Absolwentów tych kursów należy przydzielić do liceów pedagogicznych normalnych lub dla dorosłych względnie dać im możność przejścia do szkół innego typu. Dwuletnie Kursy Przygotowawcze rozpoczęte w roku szkolnym 1947/48 należy z dniem 1 września 1948 r. przekazać Wydziałom O. i K. D. w Kuratoriach. Tam, gdzie względy budżetowe nie pozwalają na takie rozwiązanie sprawy, należy kursistów włączyć do liceów pedagogicznych dla dorosłych lub do normalnych liceów pedagogicznych bez względu na wiek lub zezwolić na przejście do szkoły innego typu.

O sposobie przeprowadzenia likwidacji Kursów Przygotowawczych należy złożyć Ministerstwu sprawozdanie do dnia 15 lipca 1948 r.

II. Kształcenie czynnych niekwalifikowanych nauczycieli szkół podstawowych.

§ 14. Komisje Rejonowe przy Zakładach KN winny dążyć do objęcia możliwie wszystkich czynnych niekwalifikowanych nauczycieli. Pracę należy systematycznie doskonalić i pogłębiać stosując się ściśle do postanowień okólnika Ministerstwa z dnia 16 czerwca 1947 r. w sprawie kształcenia czynnych niekwalifikowanych nauczycieli szkół podstawowych (Dz. Urz. Min. Oświaty r. 1947 Nr 8, poz. 193).

Nauczycielom niekwalifikowanym pracującym pod kierownictwem Komisji Rejonowych należy iść jak najbardziej na rękę przy zdobywaniu kwalifikacji zawodowych zgodnie z instrukcją Min. Oświaty z dnia 29 stycznia 1947 r. w sprawie egzaminów dla czynnych niekwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. Urz. Min.Ośw. r. 1947 Nr 1, poz. 8), jednak pod żadnym warunkiem nie wolno obniżać skali wymagań. Nauczyciele, którzy zdobyli kwalifikacje zawodowe drogą kierowanego samokształcenia winni stać na tym samym poziomie wykształcenia ogólnego i zawodowego, co nauczyciele, którzy kształcili się drogą normalną w zakładach KN.

Wydziały KN winny zwrócić baczniejszą uwagę na organizację wakacyjnych i zimowych kursów. Niektóre z tych kursów na skutek niewłaściwego przygotowania, braku planu i stosowania nieodpowiednich metod pracy (praca jak w normalnym liceum pedagogicznym a nie jak z dorosłymi), nie spełniają swego zadania.

Należy utrzymywać ścisły kontakt z Wydziałem O. i K. D. celem zapewnienia współpracy z podinspektorami O. i K. D. w sprawach kształcenia nauczycieli niekwalifikowanych i należytego wyzyskania dla tego celu kursów i szkół dla dorosłych .

III. Sprawy programowe.

§ 15. Ministerstwo przewiduje wprowadzenie od dnia 1 września br. nowego programu nauki w liceach pedagogicznych. O ile do tego terminu program ten nie zostanie ogłoszony, obowiązywać będzie nadal dotychczasowy program.

IV. Sprawy dydaktyczne.

§ 16. W zakładach KN należy stworzyć takie warunki pracy, aby młodzież mogła osiągnąć możliwie jak najlepsze wyniki. W tym celu należy w roku szkolnym 1948/49 zwrócić szczególniejszą uwagę:

a) na racjonalne planowanie pracy przez dyrektora i nauczycieli (plany konkretne i z terminami),

b) na ścisłą kontrolę wykonania planów,

c) na stałą i systematyczną kontrolę wyników nauczania i poważną egzekutywę, tzn. konsek-

wentne wymagania i przestrzegania, aby uczeń pracował solidnie i systematycznie, opanował gruntownie materiał nauczania i wyrobił sobie rzetelny stosunek do pracy.

d) na należyte postawienie szczególnie tych przedmiotów nauczania, które mają wpływ na kształtowanie się oblicza ideologicznego młodzieży, jak nauka o Polsce i świecie współczesnym, historia, geografia, język polski i język rosyjski (szczególnie znajomość życia i kultury sowieckiej), przy czym należy zwracać szczególną uwagę na bieżące aktualne sprawy z dziedziny życia politycznego, gospodarczego, literackiego itd.

e) na stworzenie odpowiedniej bazy materialnej dla pracy nauczycieli i uczniów, przez:

1. należyte zorganizowanie podstawowych pracowni,

2. planowe kompletowanie pomocy naukowych,

3. zorganizowanie biblioteki uczniowskiej nie jako magazynu, ale jako żywej komórki pracy wychowawczej — po przeprowadzeniu gruntownej selekcji księgozbioru pod względem wartości wychowawczej posiadanych książek,

4. danie młodzieży odpowiednich warunków pracy w internacie,

5. stworzenie czytelni i świetlicy;

f) na zaopatrzenie uczniów w podręczniki (stworzenie biblioteki podręczników szkolnych i zorganizowanie akcji zakupów zbiorowych).

V. Sprawy wychowawcze.

§ 17. Ideologiczne wychowanie młodzieży winno wysuwać się na pierwszy plan pracy zakładów KN. Zakłady te muszą wychować nowy typ nauczyciela, który zdecydowanie i z głębokim przekonaniem wewnętrznym włączy się w nurt walki o demokrację ludową w Polsce, typ nauczyciela ludowego w pełnym tego słowa znaczeniu, związanego jak najściślej z ludem, z masami, z demokracją ludową.

W tym celu należy położyć szczególniejszy nacisk na ideologiczne organizacje młodzieżowe, odnośnie których Ministerstwo wyda osobne zarządzenie, w związku z realizacją idei jedności organizacyjnej młodzieży polskiej.

§ 18. W sprawie internatów obowiązują nadal wytyczne ustalone w §§ 26—29 wyżej przytoczonej instrukcji z dnia 19 maja 1947 r.

Szczególny nacisk należy położyć na to, aby doprowadzić wszystkie internaty do takiego stanu, aby mogły one odpowiadać elementarnym wymaganiom kulturalnego życia młodzieży. Każdy więc internat winien być zaopatrzony w odpowiednie łóżka (wykluczyć używanie łóżek piętrowych) i koce wraz z dwoma prześcieradłami na zmianę, w urządzenia sanitarne utrzymywane stale w największym porządku, izbę chorych, sale do nauki, w kulturalnie urządzoną jadalnię itp. Moment estetyczny winien odgrywać w urządzeniu internatu niepoślednią rolę. Dla uczniów dojeżdżających do szkoły należy przy internacie stworzyć warunki wypoczynku i możliwości otrzymania ciepłego posiłku.

§ 19. Wprowadzona w ubiegłym roku szkolnym praktyka społeczna uczniów winna być w roku szkolnym 1948/49 rozbudowana i pogłębiona.

VI. Racjonalna gospodarka absolwentami zakładów K. N.

§ 20. Ministerstwo kładzie duży nacisk na ścisłe przestrzeganie okólnika z dnia 18 sierpnia 1947 r. w sprawie racjonalnej gospodarki w zakresie zatrudnienia absolwentów zakładów KN (Dz. Urz. Min. Oświaty r. 1947 Nr 8, poz. 201), a w szczególności pkt. 5 tego okólnika, w myśl którego każdy absolwent zakładów KN winien bezpośrednio przed egzaminem dojrzałości mieć wyznaczone miejsce pracy w szkolnictwie. Nie może być mowy o tym, aby absolwenci zakładów KN o pełnych kwalifikacjach zawodowych pozostali bez przydziału pracy.

W okręgach, w których brak etatów w szkolnictwie podstawowym mógłby utrudnić realizację powyższego postulatu, należy zwolnić odpowiednią ilość nauczycieli niekwalifikowanych, nienadających się do zawodu nauczycielskiego. Selekcji tej należy dokonać bardzo starannie i oględnie.

VII. Zarządzenia końcowe.

§ 21. W celu wyczerpującego zaznajomienia się i omówienia niniejszej instrukcji oraz ujednolicenia akcji kształcenia nauczycieli w okręgu, Kuratoria zorganizują okręgowe zjazdy dyrektorów liceów pedagogicznych, w czasie których należy rozpracować i przygotować organizację roku szk. 1948/49 tak, aby z początkiem nowego roku szkolnego rozpoczęła się normalna nauka zorganizowana zgodnie z postanowieniami niniejszej instrukcji. O terminach zjazdów należy zawiadomić Ministerstwo co najmniej na miesiąc wcześniej.

§ 22. Kuratoria dopilnują ścisłego przestrzegania przez dyrektorów wyznaczonych terminów prac zarówno co do organizacji, jak i sprawozdawczości.

Najpóźniej do dnia 15 września 1948 r. winny dyrekcje liceów pedagogicznych nadesłać do Kuratoriów do zatwierdzenia arkusze organizacyjne z przydziałem czynności, podziałem godzin i wykazem godzin nadliczbowych dla poszczególnych nauczycieli.

§ 23. Kuratoria Okręgów Szkolnych nadeślą do dnia 1. 10. 1948 r., a dyrekcje zakładów bezpośrednio podległych Ministerstwu Oświaty (Wyższe Szkoły Pedagogiczne i Instytuty) do dnia 1 listopada 1948 r., wyczerpujące sprawozdania z organizacji roku szkolnego 1948/49 według wzoru ustalonego przez Ministerstwo na bieżący rok szkolny.

Minister Oświaty:

(—) Dr St. Skrzeszewski

Poz. 113.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Łódzkiego
Nr III-15619/48

w sprawie współpracy urzędów zatrudnienia ze szkołami zawodowymi.

Łódź, dnia 22 czerwca 1948 r.

Do Dyrekcji wszystkich szkół i Kierownictw kursów zawodowych w Okręgu.

Kuratorium O. S. podaje poniżej do wiadomości wyciąg z pisma okólnego nr 49/48 Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24 kwietnia 1948 roku:

3. Współpraca ze szkołami zawodowymi i kursami powinna również iść w kierunku zapośredniczania do pracy przez urzędy zatrudnienia (oddziały i instytucje zastępcze) absolwentów tych szkół i kursów. W tym celu kierownictwo szkół (kursów) zawodowych powinno powiadamiać urzędy zatrudnienia (oddziały i instytucje zastępcze o terminie kończenia nauki, by już na 2—3 tygodnie przed tym uczniowie mogli się zarejestrować jako poszukujący pracy w swoim zawodzie.

4. Specjalną uwagę należy zwrócić na wszelkiego rodzaju szkoły zawodowe i kursy, nawet przeprowadzane przez poszczególne zakłady pracy, nawiązując i utrzymując z nimi ścisłą i stałą współpracę.

Należy dążyć do zaprowadzenia zasady przyjmowania kandydatów na kursy przysposobienia zawodowego oraz dokształcające wyłącznie za pośrednictwem urzędu zatrudnienia (oddziału i instytucji zastępczej).

Urzędy i ich oddziały, przy których czynne są (wzgl. będą) poradnie zawodowe, powinny dążyć do nakłonienia kierownictwa wszystkich szkół zawodowych i kursów, by kandydaci, ubiegający się o przyjęcie do szkoły (kursu) z reguły przechodzili przez poradnie zawodowe.

W związku z powyższym Kuratorium O. S. poleca informować absolwentów szkół i kursów zawodowych o możliwościach kształcenia się w zawodzie i uzyskania pracy za pośrednictwem urzędów zatrudnienia.

Naczelnik Wydziału
(—) inż. J. Alichniewicz

Poz. 114.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Łódzkiego
Nr I. 14453/48
Instrukcja.

Łódź, dnia 3 lipca 1948 r.

Do Ob. Ob. Inspektorów Szkolnych w Okręgu.

Kuratorium przesyła w załączeniu do wiadomości i stosowania Instrukcję Ministerstwa Oświaty z dnia 29 maja 1948 r. Nr II. WP. 27321/48 w sprawie organizacji wychowania przedszkolnego na rok 1948/49.
1 zał.

Naczelnik Wydziału:
(—) Jan Zaczek

Ministerstwo Oświaty

INSTRUKCJA

z dnia 29 maja 1948 r. (Nr II. WP-27321/48)

w sprawie organizacji wychowania przedszkolnego na rok 1948/49.

Na rok szkolny 1948/49 wysuwają się do zrealizowania następujące zadania:

1. dalszy rozwój sieci przedszkolnej,

2. zapewnienie przedszkolom warunków normalnego funkcjonowania oraz należytej opieki nad zdrowiem dzieci przez uaktywnienie samorządów instytucji gospodarczych i społecznych,

3. ściślejsze powiązanie przedszkola z domem rodzinnym i środowiskiem.

I. *Rozwój sieci przedszkoli*

1. Inspektorzy Szkolni wytypują punkty przedszkolne, które ze względu na potrzeby ludności pracującej powinny być w roku szk. 1948/49 uruchomione przede wszystkim w ośrodkach przemysłowych i na terenach państwowych warsztatów produkcji rolnej.

Przy organizowaniu nowych przedszkoli należy zapewnić sobie — na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów — współdziałanie tych czynników i instytucji, które w danym osiedlu mają warunki dla założenia i utrzymywania przedszkola, jak gmina, zakład pracy, Zw. Samopomocy Chłopskiej, Państwowy Zarząd Nieruchomości Ziemskich, RTPD, ChTPD.

2. W zakładaniu przedszkoli publicznych należy samorządowi terytorialnemu przychodzić z pomocą przez przydzielanie etatów oraz zasiłków z kredytów budżetu inwestycyjnego oraz z § 24 budżetu bieżącego.

3. Kuratoria Szkolne nadeślą do Ministerstwa Oświaty wykazy wytypowanych punktów przedszkolnych z oznaczeniem charakteru, stopnia organizacyjnego i właściciela przedszkola w terminie do dnia 31 lipca br.

II. *Uporządkowanie strony organizacyjnej oraz administracyjno-gospodarczej przedszkoli*

4. Zapisy dzieci. W roku 1948/49 należy dołożyć starań, aby przedszkola objęły przede wszystkim najstarsze roczniki dzieci przedszkolnych, o ile nie podlegają one postanowieniom instrukcji szkolnictwa ogólnokształcącego z dnia 4 maja 1948 r. Nr II. P. 2331/48.

5. Rozmieszczenie dzieci w przedszkolach. Należy dążyć do rozładowania przeciężonych oddziałów przedszkolnych, w których niekiedy gromadzi się po 50—60 dzieci. W tych przypadkach bądź organizuje się nowe przedszkole, bądź podnosi stopień organizacyjny przedszkola przeciążonego, przydzielając

mu etat wychowawczyni z przedszkola o małej liczebności dzieci.

6. Opieka lekarska w przedszkolach. W celu zapewnienia stałej opieki lekarskiej przedszkolom poleca się wykorzystanie gminnych i powiatowych Ośrodków Zdrowia, które zarządzeniem Ministerstwa Zdrowia, mają powierzoną sobie opiekę higieniczno-profilaktyczną nad przedszkolami i szkołami, każdy w zasięgu promienia 5 km.

W miejscowościach oddalonych od Ośrodków Zdrowia należy wykorzystać lekarskie ruchome kolumny szkolne, które przeprowadzają zarówno badanie jak i leczenie dzieci.

Wyniki badań lekarskich muszą być wpisane do kart zdrowia, pozostających w przedszkolach i stanowiących materiał do sprawozdawczości o stanie zdrowotnym dzieci przedszkolnych.

7. Dożywianie dzieci w przedszkolach powinno być polepszne przy pomocy wszystkich rozporządzalnych środków:

a) kredytów Inspektoratów Szkolnych,

b) przydziałów Międzynarodowego Komitetu Pomocy Dzieciom,

c) świadczeń w naturze ze strony miejscowego społeczeństwa i instytucji gospodarczych. Należyte postawienie dożywiania dzieci powinno stać się troską Komitetów Rodzicielskich.

III. *Ustalenie warunków materialnych przedszkoli*

8. Kierowniczki przedszkoli publicznych opracują preliminarze budżetowe swoich przedszkoli i przedstawią je we właściwym czasie Gminnym Komisjom Oświatowym dla uzyskania ich poparcia w zapewnieniu potrzebnych dla przedszkoli kredytów w budżetach samorządowych.

9. W wypadkach gdyby kredyty, wstawione dobrowolnie przez Rady Narodowe do budżetów gminnych i powiatowych komórek samorządowych, miały ulec skreśleniu przez wojewódzkie władze samorządowe — Inspektorzy Szkolni zwrócą się o interwencję na rzecz przedszkoli do właściwego Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Inspektorzy Szkolni dopilnują, aby kredyty uwzględnione w budżetach samorządowych na przedszkola, były zużytkowane we właściwym czasie i zgodnie z przeznaczeniem. W świadczeniach samorządów na rzecz przedszkoli musi być przede wszystkim uwzględniony opał.

10. Inspektorzy Szkolni powinni wglądać w sprawy gospodarcze przedszkoli społecznych celem stwierdzenia, czy budżety tych przedszkoli odpowiadają ich potrzebom.

IV. *Gospodarka etatami, obsada personalna*

11. Nie wszystkie Inspektoraty uregulowały dotychczas sprawę właściwego rozmieszczenia i wykorzystania przyznanych im etatów wychowawczyń przedszkoli. Skutkiem tego ruch służbowy wychowawczyń jest przypadkowy, niezamierzony, narusza prawidłowy tok zajęć w przedszkolach i wywołuje niezadowolenie rodziców. Należy dokonać wycofania względnie przesunięcia etatów niewłaściwie przydzielonych i uzyskane tą drogą etaty przydzielać przedszkolom publicznym. Jest rzeczą niedopuszczalną np., by przedszkole publiczne lub społeczne zostało zamknięte na czas dłuższy w ciągu roku szkolnego z powodu wyjazdu wychowawczyni na studia.

12. W sprawie kierowania wychowawczyń na studia winni inspektorzy szkolni zawczasu porozumieć się z Kuratorium, wytypować kandydatki na kurs i zapewnić sobie siły zastępcze.

Ostatecznego doboru kandydatek na studia (kursy, seminaria, studia wyższe) dokonują okręgowe wizytatorki wychowania przedszkolnego na podstawie opinii inspektora szkolnego i w oparciu o własne spostrzeżenia dokonane w czasie wizytacji przedszkoli.

13. Ministerstwo przypomina, że wychowawczynie zatrudnione w przedszkolach społecznych czy fabrycznych, lecz opłacane przez inspektoraty szkolne znajdują się, w zakresie szkolenia, w całkowitej dyspozycji państwowych władz szkolnych. Dokształcanie wszystkich pozostałych wychowawczyń czynnych świeckich podlega opiece i kontroli państwowych władz szkolnych.

14. W związku z dopływem w końcu roku szkolnego nowych kwalifikowanych wychowawczyń z seminariów należy przeprowadzić selekcję w obsadzie personalnej przedszkoli i zastąpić wychowawczynie nieposiadające żadnego przygotowania pedagogicznego świeckimi absolwentami seminariów.

V. *Współpraca przedszkola z domem rodzinnym i środowiskiem*

15. Przedszkole jako instytucja, służąca celom socjalnym, powinno utrzymywać trwałą łączność i współpracę z rodziną dziecka i środowiskiem, w którym funkcjonuje. Łączność mają nawiązywać kierowniczki przedszkoli przy pomocy zebrań, konferencji dla rodziców, odwiedzanie dzieci w domu, organizowanie wspólnie z rodzicami uroczystości dla dzieci. Umożliwi to przenikanie wpływów kulturalnych i wychowawczych z przedszkola do domu dziecka oraz wzbudzi zainteresowanie rodziców życiem i metodami pracy w przedszkolach. Rodzice powinni być wciągani w coraz żywszy udział w sprawach przedszkola, nie tylko w dni uroczystości, w których pomoc jest dorywczo potrzebna, ale także w życiu i pracy codziennej w obrębie spraw gospodarczych i opiekuńczych, które wymagają ich stałej współpracy i troski. Przedstawiciele społeczeństwa, związków zawodowych, ugrupowań politycznych, władz samorządowych itp. powinni mieć dostęp do przedszkola w celu poznania jego zadań, potrzeb i osiągnięć w pracy.

Minister Oświaty:

(—) Dr St. Skrzeszewski

Poz. 115.

INSTRUKCJA
Ministerstwa Oświaty
z dnia 1 czerwca 1948 r. (Nr II P - 2701/48)
w sprawie Społeczno - Pedagogicznych Komisyj Kwalifikacyjnych dla przyjmowania młodzieży do szkół ogólnokształcących stopnia licealnego.

Liczba młodzieży robotniczej i drobnochłopskiej w szkołach średnich ogólnokształcących była przed wojną znikoma. Stan ten po wyzwoleniu i po przejęciu władzy przez masy robotniczo-chłopskie uległ w pewnym stopniu poprawie, jednak w dalszym ciągu nie jest jeszcze zadowalający. By umożliwić zgodnie z założeniami Rządu Polski Ludowej młodzieży robotniczo-chłopskiej wydatniejsze kształcenie się na poziomie średnim, Ministerstwo Oświaty wprowadza Społeczno-Pedagogczne Komisje Kwalifikacyjne, których zakres działania przedstawiać się będzie następująco:

1. Społeczno-Pedagogiczne Komisje Kwalifikacyjne mają za zadanie zapewnić właściwy z punktu widzenia społecznego dobór uzdolnionych kandydatów do szkół ogólnokształcących stopnia licealnego.

2. W skład Komisji wchodzą: dyrektor szkoły jako przewodniczący, przedstawiciel Rady Pedagogicznej, przedstawiciel społeczeństwa wydelegowany przez Powiatową Radę Narodową spośród obywateli najbardziej wyrobionych społecznie i politycznie.

Skład Komisji po uzgodnieniu z przewodniczącym Powiatowej Rady Narodowej przedstawia dyrektor szkoły do zatwierdzenia Kuratorowi Okręgu Szkolnego.

3. Posiedzenie Komisji dla przeprowadzenia egzaminu i zakwalifikowania kandydatów zwołuje dyrektor szkoły (przewodniczący) nie później niż w pięć dni po upływie terminu składania przez nich podań.

4. Do kompetencji Społeczno-Pedagogicznej Komisji Kwalifikacyjnej należy decyzja w sprawie przyjmowania uczniów do klasy VIII.

Społeczno-Pedagogiczne Komisje Kwalifikacyjne zadecydują wyjątkowo o przyjęciu na rok szkolny 1948/49 również kandydatów do klasy IX (lecz nie do IXa).

Decyzje Społeczno - Pedagogicznej Komisji Kwalifikacyjnej zapadają większością głosów: w razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

Decyzja Społeczno - Pedagogicznej Komisji Kwalifikacyjnej jest ostateczną.

5. Kandydaci winni załączyć do podania:

a) świadectwo urodzenia,

b) świadectwo ukończenia VII lub VIII klasy, względnie równoznacznej,

c) opinię szkoły, do której kandydat uczęszczał, zawierającą istotne spostrzeżenia, dotyczące właściwości umysłowych, zamiłowań, skłonności i ważniejszych cech charakteru kandydata,

d) zaświadczenie zarządu gminy o wykonywanym zawodzie i stanie majątkowym rodziców.

6. Wszyscy kandydaci składają przed Społeczno - Pedagogiczną Komisją Kwalifikacyjną egzamin wstępny, który winien mieć charakter rozmowy, pozwalającej na zorientowanie się Komisji w środowisku społecznym, z którego uczeń pochodzi, w ogólnym wyrobieniu umysłowym i w zdolnościach kandydatów do uczenia się oraz w znajomości przez nich materiału naukowego przewidzianego w programie szkół podstawowych.

Czas egzaminu jednego kandydata nie może przekraczać 20 minut.

7. Decydując o przyjęciu kandydata do szkoły Społeczno-Pedagogiczne Komisje Kwalifikacyjne winny w pierwszym rzędzie uwzględnić:

a) dzieci robotników,

b) dzieci chłopów małorolnych i średniorolnych,

c) dzieci nauczycieli,

d) dzieci inteligencji pracującej.

Oczywiście nie można pominąć w przyjmowaniu do szkół stopnia licealnego również uzdolnionych dzieci pochodzących z innych grup społecznych.

Społeczno-Pedagogiczne Komisje Kwalifikacyjne ze szczególną przychylnością ustosunkują się do dzieci, których rodzice padli ofiarą hitlerowskiej okupacji lub terroru podziemia zwalczającego Polskę Ludową.

8. Instrukcja niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1948 r.

Minister Oświaty:
(—) Dr St. Skrzeszewski

Okólnik Nr 124

z dnia 3 czerwca 1948 r. (Nr I. 13624/48)
w sprawie Społeczno-Pedagogicznych Komisji Kwalifikacyjnych dla przyjmowania młodzieży do szkół ogólnokształcących stopnia licealnego — do wiadomości i ścisłego wykonania.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego:
(—) Jan Zaczek
Naczelnik Wydziału

Poz. 116.

PISMO
Ministerstwa Oświaty
z dnia 13 stycznia 1948 r. (Nr VI WF-3225/47)
w sprawie wymiaru godzin w. f. w szkołach

W związku z zapytaniami niektórych Okręgów odnośnie wymiaru czasu na wychowanie fizyczne i przysposobienie wojskowe w szkołach różnych typów Ministerstwo wyjaśnia:

1. W szkołach średnich ogólnokształcących i zawodowych typu gimnazjalnego i licealnego oraz w liceach pedagogicznych obowiązuje nadal dotychczasowy wymiar godzin na wychowanie fizyczne w ilości: 2 godziny tygodniowo w normalnej siatce godzin, oraz 2 godziny na klasę na zabawy, gry i sporty w godzinach popołudniowych.

2. W publicznych szkołach średnich zawodowych — po 2 godziny tygodniowo z uwzględnieniem następującego podziału: klasa wstępna

i pierwsza — wychowanie fizyczne, klasa druga i trzecia — przysposobienie wojskowe.

3. W szkołach zawodowych innych typów wymiar czasu na wychowanie fizyczne regulują poszczególne tymczasowe programy.

4. Dwie godziny na zabawy, gry i sporty przewidziane programem 8-letniej szkoły podstawowej w godzinach popołudniowyih dla klas V—VIII tych szkół, które mają do tego warunki, należy traktować jako normalne godziny pracy nauczyciela, wliczając je do etatu.

Z-ca Dyrektora Departamentu
(—) Dr W. Michajłow

Okólnik Nr 9

Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego z dnia 28 stycznia 1948 r. (Nr VII. 1530/48) w sprawie wymiaru godzin w. f. w szkołach.

Powyższe wyjaśnienie Ministerstwa Oświaty w sprawie wymiaru godzin w. f. w szkołach Kuratorium podaje do wiadomości oraz ścisłego przestrzegania.

Naczelnik Wydziału
(—) E. Jachiewiczowa

Poz. 117.

STATUT

Korespondencyjnego Wyższego Kursu Nauczycielskiego Związku Nauczycielswa Polskiego.

I. *Cel i zadania*

§ 1. Korespondencyjny Wyższy Kurs Nauczycielski Wydziału Pedagogicznego Zarządu Głównego ZNP w Warszawie, zwany w dalszym ciągu niniejszego statutu Korespondencyjnym Wyższym Kursem Nauzycielskim, jest placówką dalszego kształcenia nauczycieli, prowadzoną przez Wydział Pedagogiczny Zarządu Głównego ZNP.

§ 2. Korespondencyjny Wyższy Kurs Nauczycielski ma na celu umożliwienie pogłębiania naukowego i zawodowego wykształcenia nauczycieli szkół powszechnych według wytycznych, określonych statutem Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich i zarządzeniami Ministra Oświaty w sprawie Państwowych Wyższych Kursów Nauczycelskich, nie odrywając nauczyciela od jego pracy zawodowej.

§ 3. Korespondencyjny Wyższy Kurs Nauczycielski realizuje cele określone w § 2 przez:

a) organizowanie nauki systemem korespondencyjnym i przy pomocy kursów żywego słowa w okresie ferii zimowych i letnich,

b) dostarczenie słuchaczom w miarę możności potrzebnych książek,

c) prowadzenie poradnictwa w zakresie studiów przewidzianych programem,

d) wydawanie skryptów dla potrzeb słuchaczów.

II. *Organizacja*

§ 4. Korespondencyjny WKN obejmuje swoim zasięgiem teren całego kraju i pozostaje pod bezpośrednim nadzorem Ministra Oświaty. Siedzibą Korespondencyjnego WKN jest Warszawa.

§ 5. Całość Studium Korespondencyjnego WKN trwa dwa lata, przy czym program działu „A" realizuje się w ciągu pierwszego i drugiego roku studium, a z grupy naukowej działu „B" jeden przedmiot w pierwszym roku, drugi zaś w drugim roku.

§ 6. Gospodarka pieniężna Korespondencyjnego WKN opiera się na:

a) opłatach słuchaczów,

b) subwencjach otrzymanych za pośrednictwem Zarządu Głównego ZNP.

§ 7. Wydział Pedagogiczny Zarządu Głównego ZNP dostarcza Korespondencyjnemu WKN lokalu.

§ 9. Dyrektora Korespondencyjnego WKN powołuje Wydział Pedagogiczny Zarządu Głównego ZNP, a zatwierdza Minister Oświaty.

§ 10. Dyrektor Korespondencyjnego WKN jest przedstawicielem Korespondencyjnego WKN na zewnątrz, przewodniczącym i wykonawcą uchwał Rady Pedagogicznej. W szczególności dyrektor czuwa nad prawidłowym tokiem prac Korespondencyjnego WKN, nad terminowym wykonywaniem prac przez słuchaczów, wykonaniem programów oraz należytym wykonywaniu przepisów wynikających z niniejszego statutu i regulaminu, zwołuje posiedzenia Rady Pedagogicznej, organizuje kursy żywego słowa, opracowuje preliminarz budżetowy, organizuje akcję skryptową, biblioteczną itp. W sprawach administracyjnych dyrektor korzysta z pomocy sekretariatu.

§ 11. Rada Pedagogiczna Korespondencyjnego WKN jest organem kolegialnym w sprawach naukowych i wychowawczych. W skład Rady Pedagogicznej wchodzą dyrektor i wszyscy nauczyciele Korespondencyjnego WKN.

§ 12. Do zakresu działania Rady Pedagogicznej należy w szczególności:

a) uchwalanie regulaminu obrad i regulaminów porządkowych,

b) uchwalanie projektów programów szczegółowych,

c) troska o stworzenie warunków do uzyskania jak najlepszych wyników pracy.

§ 13. Nauczycieli Korespondencyjnego WKN powołuje na wniosek dyrektora spośród osób o pełnych kwalifikacjach i dużym doświadczeniu pedagogicznym Wydział Pedagogiczny Zarządu Głównego ZNP, a zatwierdza Minister Oświaty.

§ 14. Słuchaczem Korespondencyjnego WKN może być każdy nauczyciel kwalifikowany szkoły powszechnej, odpowiadający warunkom przyjęcia na Państwowy Wyższy Kurs Nauczycielski, bez ograniczenia wieku.

§ 15. Słuchacze, przyjęci na Korespondencyjny WKN, podpisują deklarację o przestrzeganiu regulaminu Korespondencyjnego WKN w czasie studiów.

§ 16. Wysokość opłat za naukę na Korespondencyjny WKN ustala Wydział Pedagogiczny Zarządu Głównego ZNP.

III. *Program i organizacja studiów*

§ 17. Korespondencyjny WKN organizuje w zasadzie dział A oraz wszystkie przedmioty działu B przewidziane zarządzeniem Ministerstwa Oświaty. W przypadku małej liczby zgłoszeń, pewne przedmioty grup naukowych działu B mogą czasowo nie być uruchomione. Przedmioty naukowe, wymagające pracowni lub warsztatów, mogą być uruchamiane poza Warszawą, w ośrodkach zapewniających im odpowiednie warunki.

§ 18. Program Korespondencyjnego WKN jest oparty na programie Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich.

§ 19. Program każdego przedmiotu grupy naukowej działu B jest realizowany przez:

a) letni kurs początkowy w lipcu,

b) 4-miesięczny okres pracy korespondencyjnej,

c) zimowy kurs żywego słowa w styczniu,

d) 4-miesięczny okres pracy korespondencyjnej.

Program działu A jest realizowany przez te same formy pracy w mniejszym wymiarze zajęć i prac korespondencyjnych w ciągu dwóch lat.

Wykonanie wszystkich przydziałów pracy korespondencyjnej oraz uczestnictwo na kursach żywego słowa jest warunkiem dopuszczenia do egzaminu końcowego.

IV. *Egzaminy, świadectwa, uprawnienia*

§ 20. Słuchacze Korespondencyjnego WKN mogą zdawać egzamin z zakresu wybranego przedmiotu grupy naukowej działu B oraz działu A w czerwcu każdego roku.

Dokładny termin ustala dyrektor w porozumieniu z Radą Pedagogiczną zawiadamiając o tym Ministerstwo Oświaty przynajmniej na miesiąc wcześniej.

§ 21. Członków Komisji Egzaminacyjnej Korespondencyjnego WKN spośród nauczycieli Korespondencyjnego WKN mianuje Minister Oświaty na wniosek Wydziału Pedagogicznego, delegując przewodniczącego Komisji spoza grona nauczycielskiego Korespondencyjnego WKN. Dyrektor Korespondencyjnego WKN jest zastępcą przewodniczącego.

§ 2. Komisja Egzaminacyjna Korespondendencyjnego WKN przeprowadza egzamin tylko w stosunku do osób odpowiadających warunkom § 19 niniejszego statutu według przepisów obowiązujących dla eksternów, zdających egzamin z zakresu WKN.

§ 23. Po pomyślnym złożeniu części egzaminów, a mianowicie z działu A lub jednego z przedmiotów grupy naukowej działu B, słuchacze otrzymują zaświadczenie tymczasowe równoważne odpowiedniemu zaświadczeniu tymczasowemu Państwowego WKN.

Świadectwo ukończenia Korespondencyjnego WKN, równoważne ze świadectwem ukończenia Państwowego WKN, otrzymuje słuchacz po zdaniu wszystkich trzech części egzaminu z zakresu Wyższego Kursu Nauczycielskiego.

§ 24. Kolejność zdawania egzaminów zależy od wyboru słuchacza.

V. *Przepisy końcowe*

§ 25. Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1947 r.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. nr 50, poz. 304) *zatwierdzam powyższy statut Korespondencyjnego Wyższego Kursu Nauczycielskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Warszawie.*

Warszawa, dnia 20 sierpnia 1947 r.

Za Ministra Oświaty:
(—) W. Garncarczyk
Podsekretarz Stanu

Poz. 118.

Okólnik Nr 135
Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego
z dnia 15 czerwca 1948 r. (Nr III-14459/48)
w sprawie udziału gmin miejskich i wiejskich w wydatkach na zakładanie i utrzymywanie publicznych średnich szkół zawodowych.

Na zasadzie przeprowadzonych badań w terenie odnośnie sprawy wywiązywania się gmin z nałożonego na nie obowiązku zakładania i utrzymywania publicznych średnich szkół zawodowych Ministerstwo Oświaty powzięło wątpliwości co do wykonywania przez gminy postanowień art. 3 ust. 2 dekretu z dnia 3 lutego 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 52) i w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych Ministerstwo Oświaty okólnikiem Nr 14 z dnia 5 czerwca 1948 r. (III-OK-1669/48) wyjaśnia, co następuje:

Gmina obowiązana jest:

1. dostarczyć pomieszczenie dla publicznej średniej szkoły zawodowej, uznane przez właściwe Kuratorium Okręgu Szkolnego za odpowiednie i konserwować to pomieszczenie, oraz

2. pokrywać koszty:

a) urządzeń szkolnych, pomocy naukowych i warsztatowych, materiałów piśmiennych i druków szkolnych oraz urządzeń i środków sanitarnych,

b) opału, wody, światła i materiałów do utrzymywania porządku.

c) wynagrodzenia sekretarzy, pomocniczych sił kancelaryjnych i woźnych.

Ponoszenie powyższych wydatków nie zwalnia gminy od obowiązku pokrywania innych ewentualnych wydatków, związanych z założeniem i utrzymaniem publicznych średnich szkół zawodowych z wyjątkiem wydatków wyszczególnionych w art. 3 ust. 1 dekretu z dnia 3 lutego 1947 roku.

Sprawa angażowania sekretarzy, pomocniczych sił kancelaryjnych i woźnych do publicznych średnich szkół zawodowych winna odbywać się na następujących zasadach:

1. do każdej publicznej średniej szkoły zawodowej powinna być zaangażowana co najmniej jedna siła kancelaryjna (sekretarz) i jeden woźny,

2. angażowanie sił kancelaryjnych (sekretarzy) i woźnych należy do właściwych terytorialnie gmin, na wniosek Kuratorium Okręgu Szkolnego, które określa liczbę potrzebnych pracowników i stwierdza konieczność zangażowania ich ze względu na potrzeby danej szkoły.

Naczelnik Wydziału:
(—) inż. J. Alichniewicz

Poz. 119.

KOMUNIKAT
Ministerstwa Oświaty
w sprawie mianowań dyrektorów w publicznych średnich szkołach zawodowych

1. W związku z konkretnym zapytaniem, komu w publicznych średnich szkołach zawodowych przysługuje tytuł dyrektora, Ministerstwo Oświaty pismem z dnia 25 lutego 1948 r. Nr I Pers-20080/47 wyjaśniło, że tytuł ten należy przyznawać tym osobom, które posiadają kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach zawodowych, tj. dyplomy kwalifikacyjne wydane przez Ministerstwo Oświaty oraz odpowiadają warunkom przewidzianym w art. 42 ustęp 2 i 3 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 104 z 1932 r., poz. 873) z tym zastrzeżeniem, że szkoła realizuje nie mniej niż 18 godzin tygodniowo.

2. Z kierownikami publicznych średnich szkół zawodowych należy bez względu na liczbę klas zawierać umowę na pełny kontrakt.

3. Zniżka godzin nauczania dla dyrektorów (kierowników) publicznych średnich szkół zawodowych obowiązuje taka sama, jaka jest przewidziana dla szkół zawodowych typu zasadniczego.

4. Podniesienie dodatku za kierownictwo szkoły zawodowej powyżej 1200 zł jest ze względu na obowiązujące przepisy niedopuszczalne.

5. Punkt 9 okólnika Ministerstwa Oświaty nr 21 z dnia 13. 6. 1947 r. (Nr I Pers-8721/47) w sprawie angażowania i opłacania personelu nauczającego w publicznych średnich szkołach zawodowych (Dz. Urz. Min. Oświaty Nr 8, poz. 192) odnosi się i do kierowników publicznych średnich szkół zawodowych.

(Nr I Pers-20080/47)

Poz. 120.

KOMUNIKAT
Ministerstwa Oświaty
w sprawie ulg kolejowych dla lekarzy szkolnych, dentystów i higienistek

Ministerstwo Oświaty pismem z dnia 1 marca 1948 r. Nr I Pers-4216/48 wyjaśniło, że lekarzom szkolnym, dentystom i higienistkom, powołanym do pracy w szkołach, zakładach i kursach w sposób unormowany rozporządzeniem Ministra Oświaty z dnia 24 października 1947 r. w sprawie wynagrodzenia pracowników kontraktowych (Dz. Urz. Min. Oświaty Nr 11, poz. 275) przysługuje prawo do korzystania z ulgowych przejazdów kolejami państwowymi na równi z kontraktowymi nauczycielami wymienionymi w § 4, pkt. 2, lit. C. 3 instrukcji o zaopatrywaniu pracowników państwowych i ich żon w legitymacje urzędowe oraz o stosowaniu ulg taryfowych przy przejazdach koleją (Dz. Urz. Min. Oświaty Nr 8, poz. 203 z 1947 r.), to znaczy, że będący w mowie lekarze szkolni, dentyści i higienistki zostaną również zatrudnieni na okres nie krótszy niż dziewięć miesięcy w jednej lub kilku szkołach (zakładach i kursach) w łącznej ilości co najmniej 14 godzin zajęć w tygodniu, wliczając w tę liczbę godziny nauczania higieny i opieki lekarskiej.

(Nr I Pers-4216/48)

Poz. 121.

KOMUNIKAT
Ministerstwa Oświaty
w sprawie zwalniania od obowiązku składania egzaminu praktycznego nauczycieli państwowych szkół powszechnych dla dorosłych

W związku z tym, że państwowe trzyletnie szkoły powszechne dla dorosłych w myśl rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 4 czerwca 1947 r. (Dz. Urz. Min. Oświaty Nr 8, poz. 162) swoim ustrojem, programem, uprawnieniami i kwalifikacjami nauczycieli odpowiadają analogicznym warunkom publicznych szkół powszechnych, Ministerstwo Oświaty wyjaśniło pismem z dnia 14 lutego 1948 r. Nr I Pers-2086/48, co następuje:

1. art. 3 dekretu z dnia 9 kwietnia 1946 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych w okresie powojennym (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 132) należy stosować również i do nauczycieli państwowych szkół powszechnych dla dorosłych o ustroju semestralnym;

2. zwolnień od obowiązku składania egzaminu praktycznego dokonują Kuratorzy zgodnie ze wskazówkami, zawartymi w okólniku nr 35 z dnia 19 czerwca 1946 r. w sprawie zwalniania nauczycieli publicznych szkół powszechnych od obowiązku składania praktycznego egzaminu (Dz. Urz. Min. Oświaty Nr 6, poz. 186).

(Nr I Pers-2086/48)

Poz. 122.

KOMUNIKAT
Ministerstwa Oświaty
w sprawie oceny świadectw dojrzałości szkół średnich zagranicznych

W związku ze zgłoszonymi przez niektóre Kuratoria zapytaniami w sprawie wyżej wymienionej i często niejednakową praktyką, stosowaną w poszczególnych przypadkach przy stosowaniu okólnika Resortu Oświaty z dnia 19 grudnia 1944 roku (Dz. Urz. Res. Oświaty Nr 1 - 4, poz. 39) i rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 17 października 1945 r. (Dz. Urz. Min. Oświaty Nr 6, poz. 233), Ministerstwo Oświaty pismem z dnia 21 lutego 1948 r. Nr II Śr-7387/47 zarządziło przesyłanie wszelkich tego rodzaju spraw do decyzji Ministerstwa.

(Nr II Śr-7387/47)

Poz. 123.

KOMUNIKAT
Ministerstwa Oświaty
w sprawie wydzielenia resztówek i wolnych gruntów na cele szkolnictwa powszechnego

Spółdzielnie Samopomocy Chłopskiej, które na podstawie dekretu z dnia 12 czerwca 1945 r. o przeniesieniu własności resztówek majątków rozparcelowanych na Spółdzielnie Samopomocy Chłopskiej (Dz. U. R. P. Nr 27/45, poz. 162) — stały się właścicielami tych resztówek, w najbliższym czasie na terenie dawnych ziem Polski zrzekną się niektórych obiektów nieprzydatnych dla celów Samopomocy Chłopskiej. Przewidziane jest zrzeczenie się około 1000 obiektów.

Ponieważ przy wykonaniu postanowień art. 15 dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr 3/45, poz. 13) nie wszędzie zostały wydzielone odpowiednie tereny niezbędne dla celów szkolnictwa powszechnego, Ministerstwo Oświaty pismem z dnia 12 lutego 1948 r. Nr II P-663/48 poleciło, aby Inspektorzy Szkolni niezwłocznie poinformowali się w Zarządach Powiatowych Związku Samopomocy Chłpskiej, których biektów zamierzają się zrzec — i po zbadaniu, które z nich lub ich części nadają się na cele szkolnictwa powszechnego i są dlań niezbędne, porozumieli się z Komisarzami Ziemskimi i najpóźniej do połowy kwietnia br. wystąpili z projektem wydzielenia tych resztek lub ich części na cele szkolnictwa powszechnego stosownie do przepisu § 42 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945 r. w sprawie wykonania dekretu o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr 10/45, poz. 51). W wymienionym projekcie wydzielenia Inspektorzy Szkolni wystąpią również i o inne wolne grunty nieresztówkowe, jak: gospodarstwa poniemieckie, wolne parcele majątków itp. — nadające się dla szkolnictwa powszechnego i niezbędne dlań.

Przy rozpatrywaniu wniosków o wydzielenie na posiedzeniach Powiatowych Rad Narodowych Inspektorzy Szkolni zreferują tę sprawę celem uzyskania odpowiednich uchwał.

Wysunięte projekty wydzielenia wraz z powziętymi przez Powiatowe Rady Narodowe uchwałami Inspektorzy Szkolni prześlą następnie bez zwłoki Kuratoriom, Kuratoria zaś przez swych przedstawicieli zreferują z kolei wnioski o wydzielenie na posiedzeniach Wojewódzkich Rad Narodowych.

Zbiorowe wnioski o wydzielenie obejmujące wszystkie punkty z całego okręgu, co do których zapadły uchwały Wojewódzkich Rad Narodowych, Kuratoria nadeślą do Ministerstwa Oświaty w terminie do końca lipca br. Do wniosków, które nie uzyskały pozytywnych uchwał Powiatowych lub Wojewódzkich Rad Narodowych, Kuratoria dołączą szczegółowe uzasadnienia Inspektorów Szkolnych oraz swoje opinie w sprawie przedmiotu wydzielenia, jego rozmiaru i sposobu zamierzonego użytkowania. Materiał ten posłuży Ministerstwu Oświaty do omówienia sprawy zatwierdzenia wydzieleń w Ministerstwie R. i R. R.

Przy opracowaniu projektu wydzielenia Inspektorzy Szkolni wezmą pod uwagę zarówno potrzeby szkół powszechnych jak i przedszkoli oraz potrzeby burs i internatów przy szkołach powszechnych i zbiorczych.

O wydzielenie dla szkół powszechnych i przedszkoli należy wystąpić tylko w tych punktach szkolnych i przedszkolnych, które są przewidziane w sieci szkolnej i projektowanej sieci przedszkolnej, a nie posiadają własnych działek, bądź posiadają nieprzydatne lub niewystarczające, dane zaś resztówki lub ich części na ten cel się nadają. Uwzględnienie potrzeb burs i internatów należy wysunąć tylko w punktach tych szkół zbiorczych, przy których zorganizowanie burs czy internatów dla uczniów szkół niepełnych jest konieczne ze względów sieciowych. Wnioski o wydzielenie powinny dotyczyć zarówno działek niezabudowanych jak i zabudowanych, o ile znajdujące się na nich budynki mogą być całkowicie wykorzystane dla celów szkolnictwa powszechnego (szkoła, przedszkole, bursa, internat).

Normy przydziału gruntów dla szkół powszechnych, przedszkoli i internatów zostały określone w okólnikach Ministra R. i R. R. nr nr 11 i 14 z dnia 6. 6. 1946 r. i z dnia 15. 7. 1946 r. Treść tych okólników razem z wyjaśnieniem Ministerstwa R. i R. R. z dnia 14. 3. 1947 r. *zostały podane do wiadomości w komunikacie Ministerstwa Oświaty (Dz. Urz. Min. Oświaty Nr 5/47, poz. 112).*

Wobec częstych zapytań Kuratoriów Ministerstwo powiadomiło, że formalne uregulowanie tytułu własności tych obiektów wyłączonych z parcelacji, które w myśl przepisu art. 15 dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej zostały *na terenach dawnych ziem Polski* oddane w użytkowanie szkołom powszechnym, będzie mogło nastąpić dopiero po wydaniu gólnych ustawowych przepisów normujących tę sprawę. Odpowiedni projekt dekretu jest obecnie opracowywany przez Ministerstwo R. i R. R.

Jeśli chodzi o Ziemie Odzyskane, to sprawa ta została definitywnie uregulowana w rozporządzeniu Ministrów: Ziem Odzyskanych, Administracji Publicznej, Rolnictwa i Reform Rolnych, Skarbu oraz Odbudowy z dnia 14 października 1947 r. w sprawie włączeń i wydzieleń z zapasu ziemi na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr 70/47, poz. 433).

(Nr II P-663/48)

Poz. 124.

KOMUNIKAT
Ministerstwa Oświaty

z dnia 21 czerwca 1948 r. (Nr I F-4964/48)

w sprawie ryczałtu na dojazdy

Pismem z dnia 9 czerwca 1948 r. Nr D. III. 415/2/2/48 w sprawie ryczałtu na dojazdy, skierowanym do wszystkich władz naczelnych, Mini-

sterstwo Skarbu powiadomiło, że zgadza się na przyznanie ryczałtów za dojazdy przy podróżach służbowych w tych gminach wiejskich, którym na podstawie § 102 rozporządzenia Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 20 czerwca 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 253) został nadany charakter miejski.

Powyższy przepis należy mieć na uwadze przy obliczaniu należności na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 września 1945 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 41, poz. 228), zmienionego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5. 9. 1946 r. i dnia 23. 5. 1947 r. (Dz. U. R. P. z 1946 r. nr 51, poz. 289 i z 1947 r. nr 42, poz. 208).

Dyrektor Departamentu:
(—) Mgr St. Trojanowski

Poz. 125.

Okólnik Nr 159
Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego
z dnia 17 lipca 1948 r. (Nr B. F. 17528/48)
w sprawie uporządkowania rachunkowości szkół i urzędów.

Kontrole finansowo-gospodarcze w szkołach i urzędach szkolnych wykazały, że nie wszędzie prowadzi się wszystkie księgi rachunkowo-kasowe przewidziane przepisami. Taki stan jest niedopuszczalny.

Kuratorium przypomina, że inspektoraty szkolne, zakłady i dyrekcje państwowych szkół średnich wszystkich typów obowiązane są prowadzić następujące księgi:

1. Księgę pomocniczą — stosownie do okólników Kuratorium Nr 131 z dnia 28. 8. 1947 r. i Nr 62 z dnia 5. 4. 1948 r.
2. Księgę pieniężną — § 60 przepisów rach.-kasowych.
3. Księgę zaliczek — § 54 przepisów.
4. Księgę rachunku bieżącego — § 53 przepisów.
5. Księgę kontroli blankietów asygnat i czeków — § 59 przepisów.
6. Księgę kontroli kwitariuszy — o ile są przyjmowane jakiekolwiek wpłaty niebudżetowe.
7. Księgę inwentarza ruchomego.
8. Księgę materiałową.
9. Księgę inwentarza książek.

Ponadto różne agendy szkolne, jak i internaty, bursy, warsztaty, zakłady, komitety rodzicielskie, rady opiekuńcze, różne komisje itd. prowadzą księgi rachunkowe stosownie do przepisów specjalnych; jeśli odpowiednich przepisów nie ma, należy prowadzić rachunkowość zgodnie z wymaganiami nauki księgowości.

Publiczne średnie szkoły zawodowe, jeśli nie posiadają przepisów wydanych przez władze samorządowe, prowadzą księgi zgodnie z wymaganiami nauki księgowości, nadto jeśli mają otwarte rachunki bieżące w kasach skarbowych, obowiązane są prowadzić księgę rachunku bieżącego z podziałem na konta odpowiednio do rodzaju operacji kasowych. Księgę rachunku bieżącego zamyka się co miesiąc, z obrotów sporządza się wyciąg, który po poświadczeniu przez kasę skarbową, przesyła się do Kuratorium w terminie do dnia 15 następnego miesiąca za miesiąc poprzedni, choćby nawet na rachunku obrotów nie było.

Kuratorium posiada na składzie dostateczną ilość następujących druków:

1. arkusze księgi pomocniczej, 2. „spisu dowodów”, 3. księgi rachunku bieżącego, 4. blankiety wyciągów z obrotów na rachunku bieżącym, 5. arkusze księgi inwentarzowej, 6. arkusze kontroli asygnat i czeków, 7. arkusze księgi materiałowej.

Zainteresowane instytucje mogą się bezpłatnie w powyższe druki zaopatrzyć.

Są również na składzie w Kuratorium egzemplarze przepisów rachunkowo-kasowych dla władz i urzędów państwowych, szkoły, które tych przepisów nie posiadają, mogą je otrzymać.

Inspektoraty, zakłady i szkoły te, które mają księgi niepoświadczone, w terminie możliwie najkrótszym przedłożą je w biurze budżetowym Kuratorum do poświadczenia.

Przy wpłatach sum budżetowych do kas skarbowych szkoły często nie podają, albo podają niedokładnie dane potrzebne do właściwego zarachowania wpłacanych sum.

Wyjaśnia się, że w deklaracji płatniczej, przedkładanej kasie skarbowej należy podawać następujące dane:

1. Miejscowość i datę;
2. Nazwę władzy (urzędu), z ramienia którego wpłata została dokonana;
3. Imię, nazwisko, stanowisko i adres wpłacającego;
4. Suma cyframi i słownie;
5. Przeznaczenie wpłaty, np.:

a) na wznowienie kredytu Kuratorium — cz. 16 dział 1 rozdział ... § ... poz. ..., lub

b) na dochód Ogólnego Zarządu Skarbowego — cz. 26 dział 1 § 11, albo

c) na dochód Ministerstwa Oświaty — cz. 16 dział ... rozdział ... § ... poz. ... itd.;

6. Pochodzenie wpłacanej sumy, np. tytułem zwrotu niewykorzystanych kredytów w części 16 dziale ... rozdziale ... § ... poz. ... z okresu budżetowego 194.. asygnowanych przez .... asygnatą (czekiem) nr ..... z dnia ..... r. .....;
7. Podpis wpłacającego.

Uwaga: Jeśli wpłacana suma dotyczy okresu budżetowego ubiegłego, przekazuje się ją na dochód Ogólnego Zarządu Skarbowego cz. 26 dz. 1 § 11; jeśli okresu budżetowego bieżącego — przy kredytach zwracanych na wznowienie kredytu w części 16, przy dochodach — na dochód części 16.

Wreszcie zwraca się uwagę, że wszystkie księgi mają być prowadzone na bieżąco; zaległości nie mogą być tolerowane. Sprawozdania i wyciągi muszą być zgodne z księgami, na które się powołują.

Wyjaśnień i pouczeń udziela biuro budżetowe Kuratorium, do którego w wypadkach wątpliwych należy się zgłaszać.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) Jan Zaczek

Naczelnik Wydziału

Poz. 126.

KOMUNIKAT

w sprawie wykazu podręczników i wydawnictw szkolnych zatwierdzonych do użytku szkolnego na rok szkolny 1948/49

W ślad za wykazem, ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Min. Oświaty z r. 1947, Nr 12, poz. 304 — Ministerstwo Oświaty wydało podany w załączniku wykaz podręczników i wydanictw szkolnych, zatwierdzonych w czasie od dnia 15 listopada 1947 r. do dnia 1 marca 1948 r.

(Nr VI Oc-763/48)

Wykaz podręczników i wydawnictw szkolnych zatwierdzonych do użytku szkolnego na rok szk. 1948/49

od dnia 15. XI. 1947 do dnia 1. III. 1948 roku.

Szkoła ogólnokształcąca

RELIGIA

Podręczniki		
Ks. M. Białowąs i Ks. J. Dajczak	Pan Jezus wśród dzieci. Podręcznik do nauki religii katolickiej w III klasie szkół podstawowych	
Ks. J. Cyrek	Katechizm dla polskich dzieci	Wyd. Apostolstwa Modlitwy
Ks. St. Dąbrowski i Ks. Fr. Wójcik	Poznaj — ukochaj — złącz się z Bogiem Twoim. Podręcznik do nauki religii rzym.-katol. dla II klasy szkoły podstawowej	Księg. Krakowska
Ks. St. Dąbrowski i Ks. Fr. Wójcik	Objawienie Boże w Starym Zakonie. Podręcznik do nauki religii rzym.-katol. dla V klasy szkoły podstawowej	Księg. Krakowska
Ks. St. Dąbrowski i Ks. Fr. Wójcik	Objawienie Boże w Nowym Zakonie. Podręcznik do nauki religii rzym.-katol dla VI klasy szkoły podstawowej	Księg. Krakowska
Ks. M. Dybowski	Liturgika. Podręcznik do nauki religii dla klasy VII szkoły podstawowej	Albertinum Księg. św. Wojciecha
Ks. O. Kreuz	Pójdźmy do Jezusa. Podręcznik do nauki religii ewangelickiej dla niższych klas szkoły podstawowej.	Konsystorz Polskiego Kościoła Ewangelicko - Augsburskiego

JĘZYK POLSKI

Szkoła podstawowa

Podręczniki		
M. Froelichowa i J. Ledóchowska	Ćwiczenia w pisaniu dla kl. III szkoły podstawowej	P. Z. W. S.
M. Bąkkowa i Z. Perkowska	Pisownia polska w ćwiczeniach dla kl. V szkoły podstawowej	P. Z. W. S.
M. Pęcherski	Gramatyka polska dla kl. VI szkoły podstawowej	„Nasza Księgarnia"
Fr. Bielak, A. Bardach i Wł. Szyszkowski	Czytanki dla kl. VIII. Zeszyt III „Za wolność i lud". Zeszyt VI „Nasz dom", Zeszyt VII „Ze szczęściem ludzkości w zgodzie"	P. Z. W. S.
Podręczniki dla szkół dla dorosłych		
Z. Karpińska i N. Obrębska	„W domu ojczystym" — wypisy dla kursów i szkół powszechnych dla dorosłych	P. Z. W. S.
Książki pomocnicze		
St. Jodłowski i W. Taszycki	Zasady pisowni polskiej i interpunkcji ze słownikiem ortograficznym	Wyd. Zakładu Narod. im. Ossolińskich
Lektura dodatkowa		
B. Prus	Antek (kl. VI)	„Książka"
B. Prus	Antek (kl. VI)	Gebethner i Wolff
Lektura uzupełniająca		
J. Broniewska	Człowiek, który nie kłaniał się kulom (kl. VI — VIII)	„Prasa Wojskowa"
C. J. Centkiewicz	Anaruk (kl. VI)	„Nasza Księgarnia"
M. Kownacka	Plastusiowy pamiętnik (kl. II) g	„Nasza Księgarnia"
M. Kownacka	Kukuryku na ręczniku (kl. II)	„Nasza Księgarnia"
E. Orzeszkowa	Dobra pani (kl. VIII)	Gebethner i Wolff
B. Prus	Anielka (kl. VIII)	„Książka"

Książki polecone i dopuszczone do bibliotek

A. Dubowski	Wędrowała sroczka (polecona dla kl. I—II oraz bibl. wychowawczyń przedszkoli)	P. Z. W. S.
J. Grabowski	Europa (polecona dla kl. I i II)	„Nasza Księgarnia"
B. Hertz	Taś — taś (polecona dla kl. I i II oraz do bibl. wychowawczyń przedszkoli)	„Wiedza"
L. Krzemieniecka	Baśń o trzech braciszkach (dopuszcz. kl. I i II)	St. Jamiołkowski i T. J. Ewert
J. Porazińska	O kurczątku które miało pięć matek (dopuszczona dla kl. I i II)	P. Z. W. S.
L. Wiszniewski	Ania i bajeczki (polecona dla kl. I i II oraz do bibl. wychowawczyń przedszkoli	„Nasza Księgarnia"
E. Szelburg-Zarembina	Po nitce do kłębka (dopuszcz. dla kl. I i II)	Robotn. Spółdz. Wyd. „Prasa" Łódź
L. Krzemieniecka	Był sobie jeden dom (dopuszcz. dla kl. I—III)	P. Z. W. S.
L. Krzemieniecka	Bajeczka z podwóreczka (dopuszcz. dla kl. II — III)	„Światowid"
J. Duszyńska	Cudaczek — Wyśmiewaczek (dopuszcz. dla kl. II — III)	„Nasza Księgarnia"
J. Duszyńska	Dziwna historia o aucie Leokadii (dopuszcz dla kl. II i III)	„Oświata" Poznań
L. Krzemieniecka	Tajemnicze odwiedziny (dopuszcz. dla kl. III)	P. Z. W. S.
H. Januszewska	Siwa gąska, siwa (polec. dla kl. III i IV)	„Nasza Księgarnia"
J. Porazińska	Kopciuszek (polecona dla kl. III i IV)	„Nasza Księgarnia"
E. Szelburg-Zarembina	Rzemieślniczek — wędrowniczek (dopuszcz. dla kl. III i IV)	„Nasza Księgarnia"
A. Świrszczyńska	O szewcu warszawskim (dopuszcz. dla kl. IV)	Łódzki Instytut Wydawn.
W. Potemkowska	Wielki spór w V klasie (dopuszcz. dla kl. V)	Trzaska, Evert i Michalski
J. Porazińska	Kichuś majstra Lepigliny (dopuszcz. dla kl. V)	„Nasza Księgarnia"
J. Meissner	Rzeka wzbiera (dopuszcz. dla kl. V—VI)	„Awir" Katowice
H. Bobińska	Stach sobie pan (dopuszcz. do bibl. szk. podst: oraz do bibl. wychowawczyń przedszkoli)	„Prasa" Łódź
H. Burnett	Tajemniczy ogród (dopuszcz. dla kl. VI)	Geb. i Wolff
B. Hertz	Ze wspomnień samowara (dopuszcz. dla kl. VI — VIII)	Wyd. Lud. Fiszera W-wa
M. Rzeuska	Chłopi Reymonta (dopuszcz.)	
M. Szyjkowski	Dawna Polska w opisach podróżników (dopuszcz.)	Książnica - Atlas
M. Smolarski	Polski romantyzm w czeskim życiu duchowym (dopuszczone)	Instytut Zachodni
J. Żlabowa	Wskazówki metodyczne do realizacji programu gramatyki w klasach VI — VIII.	P. Z. W. S.

Świetlice i kursy

St. Skoneczny	Wierni ziemi (dopuszcz.)	Zw. Zaw. Literatów Polskich
	„Rewolucjonistka" Teksty literackie, materiały muzyczne, wskazówki inscenizacyjne i szkice dekoracji (polecona do bibl. i świetlic szkół wszystkich typów)	T. U. R., Zarząd Główny
J. Tumińska	Mowa ojczysta (pomocn. dla kursów repolonizacyjnych)	P. Z. W. S.

Czasopisma

	Marynarz Polski (dopuszcz. do bibl. i świetlic szkoły podstawowej kl. VI — VIII oraz szkół średnich)	„Prasa Wojskowa"
	Skrzydła i Motor (polecona do bibl. kl. VI — VIII podstawowej oraz klas gimnazjalnych)	„Prasa Wojskowa"
	Żołnierz Polski (polecona do bibl. kl. VII — VIII szkoły podstawowej, szkół średnich oraz bibliotek zakładów kształcenia nauczycieli)	„Prasa Wojskowa"
	Skrzydlata Polska (polecona do bibl. i świetlic szkół średnich)	
	Język polski (dopuszcz. do bibl. nauczycielskich)	

JĘZYKI OBCE

Szkoła średnia

JĘZYK ANGIELSKI

Podręczniki

T. Grzebieniowski	About England and America. Podręcznik do nauki języka angielskiego IV rok nauczania	Książnica - Atlas

JĘZYK NIEMIECKI

W. Dewitzowa i G. Żółtkowska	Kurzzusammengefasste Deutsche Grammatik	P. Z. W. S.

FILOLOGIA KLASYCZNA

St. Skimina	Elementa Latina. Cz. I i II na I rok nauczania	Wyd. Zakładu Narod. im. Ossolińskich
R. Niemiec i J. Starowicz	Gramatyka języka łacińskiego. Cz. II. Składnia. Wydanie II zmienione	Książnica Powszechna

Książki pomocnicze oraz książki polecone dla bibliotek szkolnych.

J. Anderson	A little Book of Cubs and Brownies (lektura uzupełniająca dla wyższych klas szkoły podstawowej)	Księg. wyd. Trzaski
I. Clayton	Christmas in Mouseville w oprac. J. Rusieckiego (lektura uzupełn. dla kl. VII szk. podst.	P. Z. W. S.
B. Euphan Todd	The Mystery Train (lektura uzupełniająca) (III rok nauczania)	Książnica - Atlas
St. Helsztyński	Od Szekspira do Joyce'a (dopuszcz. do bibliotek naucz.)	Wyd. książek St. Cukrowskiego
Salustius Gaius Krispus	Sprzysiężenie Katyliny i wojna z Jugurtą. Przełożył K. Kumaniecki (dopuszcz. do bibl. szkół średn. i nauczyc.)	Księg. Wyd. Trzaska, Evert i Michalski

HISTORIA

Książki polecone i dopuszczone do bibliotek szkolnych i nauczycielskich.

A. Bochnak	Wit Stwosz w Polsce (dopuszcz. dla nauczyc.)	P. Z. W. S.
J. Dąbrowski	Historia starożytna (książka pomocnicza)	Księg. Stefana Kamińskiego
J. Kaczanowska i Wł. Weychert-Szymanowska	Od niewolnictwa do wyzwolenia człowieka pracy. Cz. I — Niewolnictwo, Cz. II — Poddaństwo, Cz. III — Najemnictwo (polec. dla klas VI — VIII szkół podst. i kursów dla dorosłych oraz świetlic)	
J. Kostrzewski	Kultura prapolska (polec. dla lic. i naucz.)	Instytut Zachodni
K. Lepszy	Dzieje floty polskiej (dopuszcz. dla lic. i naucz.)	Instytut Śląski
H. van Loon	Człowiek ustokrotniony (dopuszcz. dla szkół średnich i naucz.)	Księg. „Dobra Książka"
O. Łaszczyńska	Społeczeństwo śląskie XIII wieku w świetle „Księgi Henrykowskiej" (dopuszcz. dla naucz.)	P. Z. W. S.
R. Pietrzykowski	Henryk IV Probus (dopuszcz. dla szk. średn. ogólnokszt.)	P. Z. W. S.
T. Tyc	Walka o kresy zachodnie w epoce Piastów (dopuszcz. dla szkół średnich i naucz.)	P. Z. W. S.
M. Złotorzycka	Walerian Wróblewski (polec. dla szkół średn. i naucz.)	P. Z. W. S.
M. Złotorzycka	Jarosław Dąbrowski (polec. dla szkół średn. i naucz.)	P. Z. W. S.

Pomoce naukowe

L. Piotrowicz	Grecja starożytna (mapa — podz. 1 : 750.000)	Książnica - Atlas
L. Piotrowicz	Italia starożytna (mapa — podz. 1 : 1.000.000)	Książnica - Atlas

NAUKA O POLSCE I ŚWIECIE WSPÓŁCZESNYM

Książki polecone i dopuszczone do bibliotek szkolnych.

Wł. Bieńkowski	Powstanie Warszawskie (I Geneza i tło) polec.)	„Książka"
Fr. Fiedler	Za naszą i waszą wolność (polec.)	„Książka"
Fr. Fiedler	W sprawie granic wschodnich (polec.)	„Książka"
J. Konopka	Geografia gospodarcza Polski współczesnej w zarysie (dopuszcz. dla nauczycieli)	„Nasza Księgarnia"
J. Konopka	Położenie gospodarcze Polski współczesnej. Wyd. III (dopuszcz.dla szkół średnich i nauczycielskich)	„Nasza Księgarnia"
W. Kula	Historia gospodarcza Polski 1864 — 1918 (polec. dla lic. i nauczycieli)	„Wiedza"
L. Selen	Ekonomia polityczna (dopuszcz. dla nauczycieli)	Spółdz. Wyd. Ingos
H. Januszewska	Ród Waligóry (dopuszcz. dla kl. VI — VIII)	Eug. Kuthan Warszawa
Wł. Broniewski	Komuna Paryska (polecona dla kl. VI — VIII oraz do bibl. szkół średnich)	„Książka"
J. Korczak	Na koloniach letnich (polecona dla kl. VI — VIII)	„Książka"
B. Pepłowski	Droga do świtu (dopuszcz. dla kl. VI — VIII)	Lud. Inst. Oświaty i Kultury
A. Ransome	Jaskółczyn (dopuszcz. dla kl. VI — VII)	„Książka"
E. Szelburg-	Młodość (dopuszcz. dla kl. VI — VIII)	

Zarembina		
J. Bieniasz	W puszczy nad Salatrukiem (dopuszcz. dla kl. VIII)	Krakowskie Tow. Wyd.
N. Żmichowska	Danko z Jawuru (dopuszcz. dla kl. VII, VIII)	Spółdz. Instytut Wyd.
K. Konarski	Złączym się z narodem (dopuszcz. dla kl. VIII)	„Nasza Księgarnia"
A. Skocka	Tak było (dopuszcz. dla kl. VIII)	P. Z. W. S.
Miguel de Servantes	Don Kiszot z la Manczy (polecona dla starszych klas szkół podstawowych)	„Wiedza"
J. London	Biały kieł (polecona dla kl. VII — VIII)	„Książka"
	Lektura podstawowa dla szkół średnich	
A. Feliński	Barbara Radziwiłłówna, opr. dr Adam Bar	Wyd. St. Kamiński, Kraków
J. Kochanowski	Odprawa posłów greckich	M. Kot, Kraków
J. Kochanowski	Treny	Książnica - Atlas
I. Krasicki	Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki	„Książka"
A. Mickiewicz	Ballady i romanse	„Książka"
A. Mickiewicz	Ballady i romanse opr. Konrad Górski	P. Z. W. S.
A. Mickiewicz	Konrad Wallenrod	M. Kot, Kraków
J. Słowacki	Balladyna	„Książka"
J. Słowacki	Beniowski w opr. Artura i Andrzeja Górskich	M. Kot, Kraków
J. Słowacki	Lilla Weneda	Spółdz. Instytut Wyd. Warszawa
Sofokles	Antygona opr. M. Brożek	M. Kot, Kraków
St. Wyspiański	Noc listopadowa	Państw. Instytut Wyd.
St. Wyspiański	Wyzwolenie, opr. J. Saloni	Państw. Instytut Wyd.
F. Zabłocki	Sarmatyzm	„Książka"
	Lektura uzupełniająca dla szkół średnich	
Miguel de Cervantes	Don Kiszot z la Manczy	„Wiedza"
M. Romanowski	Wybór poezji (kl. II liceum)	„Książka"
E. Sawrymowicz	Poezja stanisławowska	Trzaska, Evert i Michalski
H. Szyper	Adam Mickiewicz, poeta i człowiek czynu	„Czytelnik"
	Uzupełniające dla zakładów kształcenia nauczycieli	
J. Korczak	Na koloniach letnich	„Książka"
	Książki polecone i dopuszczone do bibliotek szkół średnich	
J. Bieniasz	„W puszczy nad Salatrukiem" (dopuszcz. dla gimn.)	Krakowskie Tow. Wyd.
K. Bunsch	Ojciec i syn t. I i II (dopuszcz. dla lic.)	Geb. i Wolff
Z. Hierowski	25 lat literatury na Śląsku (dopuszcz. dla lic.)	Instytut Śląski
J. Kasprowicz	Księga ubogich (dopuszcz. dla lic.)	„Książka"
J. Kleiner	Romantyzm (dopuszcz. dla lic.)	„Lamus"
W. Kochański	Poezja Mazur i Warmii (dopuszcz. dla szkół średnich)	P. Z. W. S.
J. Kreczmar i J. Saloni	Drogi i rozdroża, cz. I tom 1 i 2 (dopuszcz. dla szkół średnich)	„Nasza Księgarnia"
J. London	„Biały kieł" (polec. dla szkół średnich)	„Książka"
B. Pepłowski	„Droga do świtu" (dopuszcz. dla szkół średnich)	Ludowy Instytut Ośw. i Kult., Warszawa
J. Piotrowski	Ojciec cudzych dzieci (dopuszcz. do bibl. zakładów kształcenia nauczycieli i nauczycielskich)	„Poligrafika"
St. Piotrowski	Likwidacja ghetta warszawskiego w świetle sprawozdania generała policji Juergena Stroopa (dopuszcz. dla lic.)	
J. E. Płomieński	Problem pracy w „Przepióreczce" Żeromskiego (dopuszczone dla lic.)	
A. Puszkin	Dramaty (polecona dla lic.)	„Książka"
J. Kulczycka-Saloni	Bolesław Prus (dopuszcz. dla szkół średnich)	„Polonista"
M. Sinclair	Król węgiel (polec. dla szkół średnich)	„Książka"
J. Wąsowicz	Stosunki językowe na Śląsku w świetle nauki niemieckiej (dopuszcz. dla szkół średnich)	Książnica - Atlas
R. Wroczyński	Nowe drogi — Zarys dziejów oraz wybór publicystyki okresu pozytywizmu polskiego (polecona dla lic.)	P. Z. W. S.
	Książki do bibliotek nauczycielskich *)	
*) Poza wymienionymi w dziale dla bibliotek szkolnych.		
Z. Kossak	Warna (dopuszcz.)	„Czytelnik"
J. I. Kraszewski	Kunigas (dopuszcz.)	Spółdz. Instytut Wyd.

St. Nędza-Kubiniec	Janosik (dopuszcz.)	Zw. Zaw. Literatów Polskich
J. i A. Maćkowiakowie	O Jacku, który uczył się czytać	
E. Marzec	Wnuczek orze (dopuszcz.) Bibl. Oddz. Wiejsk.	Zw. Zaw. Literatów Polskich
A. Rudnicki	Profile i drobiazgi żołnierskie (dopuszcz.)	„Książka"
J. Stalin	O materaliźmie dialektycznym i historycznym (polec. dla szkół średn. i nauczycieli, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół i kursów dla dorosłych)	„Książka"

GEOGRAFIA I GEOLOGIA

Podręczniki — Szkoła podstawowa

T. Radliński i J. Zaćwilichowski	Nasz kraj i jego przyroda. Podręcznik dla kl. IV szkoły podstawowej	Radliński

Książki polecone do bibliotek szkolnych

M. Czekańska	Z biegiem Odry. Wyd. II (dopuszcz.)	Zachodnia Agencja Pras.
Wł. Pożaryski	Wulkany i trzęsienia ziemi.	P. Z. W. S.

Pomoce naukowe

Mały Atlas Polski	(polec. dla bibliotek nauczycielskich, szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych)	Gł. Urząd Pomiarów Kraju
E. Romer i W. Migacz	Polska (mapa — podz. 1 : 2.500.000) Wyd. II	Książnica - Atlas
E. Romer	„Ameryka Północna" i Ameryka Południowa" (mapa — podz. 1 : 10.000.000)	Książnica - Atlas
E. Romer	Australia (mapa — podz. 1 : 10.000.000)	Książnica - Atlas
E. Romer	Azja (mapa — podz. 1 : 10.000.000)	Książnica - Atlas
E. Romer	Polska (mapa konturowa — podz. 1 : 2.500.000)	Książnica - Atlas
E. Romer	Europa (mapa konturowa — podz. 1 : 15.000.000)	Pomoce i Urządzenia Szkolne
J. Szaflarski	Planigloby fizyczne. Półkula wschodnia i półkula zachodnia (mapa — podz. 1 : 20.000.000)	Pomoce i Urządzenia Szkolne
J. Szaflarski	Europa fizyczna (mapa ścienna — podz. 1 : 5.000.000)	Pomoce i Urządzenia Szkolne

BIOLOGIA

Podręczniki — Szkoła podstawowa

Z. Bohuszewicz, Gąsiorowska i H. Woyciechowska	Biologia. Podręcznik dla kl. V szk. podst.	P. Z. W. S.

Szkoła średnia

J. Radomski i St. Tołpa	Botanika i życie organizmów w zespołach (polecona dla liceów przyrodniczych, lic. zawodowych, lic. pedagogicznych)	P. Z. W. S.

Książki polecone i dopuszczone do bibliotek szkolnych.

W. Adolph	Dzień w mrowisku (polec. dla szkół podst.)	P. Z. W. S.
W. Adolph	Pająk - tkacz, inżynier i myśliwiec (polec. dla szkół podstawowych)	P. Z. W. S.
J. Dembowski	Nauka radziecka (polec. dla lic. i nauczycieli)	„Książka"
K. Demel	Biologia ryb Bałtyku (polec. dla lic. i nauczycieli)	Morski Instytut Bałtycki
W. Gajewski	Tajemnice liścia (polec. dla szkół podst. i średn.)	P. Z. W. S.
W. Gądzikiewicz	Krótki podręcznik higieny szkolnej (dopuszcz. dla nauczycieli)	Wyd. S. Arcta
B. Hryniewiecki	Zarys dziejów botaniki (polec. dla lic. i nauczycieli)	P. Z. W. S.
H. Juraszkówna	O ziołach leczniczych (polec.)	P. Z. W. S.
Z. Kosenko	Sen i marzenia senne (dopuszcz. dla szkół średn. ogólnokształcących)	Wyd. Ludowe
W. Rawski	Zdrowotność na wsi (polec. dla nauczycieli)	Wyd. „Ex Libris"
M. Siedlecki	Ryby morskie. Wyd. II (polec. dla lic. i nauczycieli)	Instytut Bałtycki
J. Sokołowski	Orzeł, król ptaków (polec. dla szkół podst. i gimnazjaln.)	„Wiedza"
W. Szafer	Ochrona gatunkowa roślin (polec. dla szkół podstawowych i średnich)	Państwowa Rada Ochrony Przyrody
H. Wojtusiakowa	Współżycie zwierząt i kwiatów (polec. dla lic. i naucz.)	Księg. W. Kamińskiego

FIZYKA

Książki polecone do bibliotek szkolnych

F. Borowski	Elementarne cząstki materii (lektura uzupełniająca w szkołach średn. ogólnokształcących)	P. Z. W. S.
E. Rybka	Słońce (dopuszcz. dla bibliotek szkół podst. i średn.)	P. Z. W. S.

CHEMIA

Szkoła średnia

Podręczniki

J. J. Firewiczowie	Chemia — podręcznik dla kl. II (dawniej III) gimn. ogólnokształcącego	„Nasza Księgarnia"
St. Pleśniewicz i T. Wojno	Chemia z mineralogią i geologią — podręcznik dla I kl. liceów ogólnokształcących, mat.-fizycznych i przyrodniczych	Książnica - Atlas

MATEMATYKA

Szkoła średnia

Podręczniki

W. Gutt, A. Łoboda i A. Wakulicz	Trygonometria — podręcznik dla szkół ogólnokształcących dla dorosłych	

Książki polecone i dopuszczone do bibliotek szkolnych.

J. Dianni	Jan Brożek — Akademik Krakowski (polec.)	
Wł. Krysicki	Jak liczono dawniej, a jak liczymy dziś (polec. dla szkół średn. i nauczyciel.)	Wyd. Popularno - Naukowe Wiedza Powszechna

PEDAGOGIKA

Książki pomocnicze oraz książki polecone dla bibliotek szkolnych.

L. Jeleńska	Szkoła kształcąca. Wyd. II (książka pomocnicza dla uczn.. zakładów kształ. nauczyc. i kursów pedagog.)	Wielkopolska Księgarnia Wydawnicza
St. Kowalczyk	Stosunek inspektora szkolnego do nauczyciela w czasie wizytacji szkolnej (dopuszcz. dla nauczyc.)	Księg. W. Kamińskiego

ŚPIEW

Śpiewniki, książki pomocnicze i książki dla bibliotek szkolnych

Z. Jachimecki	Mikołaj Gomółka i jego poprzednicy w historii muzyki polskiej (dopuszcz. dla nauczyc.)	„Czytelnik"
M. Kacperczyk	Śpiew. Podręcznik dla kl. IV szk. podst.	„Nasza Księgarnia"
St. Kazuro	Hymny i pieśni (śpiewnik)	Geb. i Wolff
St. Kazuro	Elementarz muzyczny dla wszystkich. Cz. I, II i III (polec. do bibliotek szkolnych)	Geb. i Wolff
T. Mayzner	Rok w piosence (śpiewnik)	
T. Mayzner	Nasze piosenki (śpiewnik)	
F. Piasek	Radość życia — cz. III (do bibl. nauczyc.)	

RYSUNEK I ZAJĘCIA PRAKTYCZNE

Książki polecone i dopuszczone do bibliotek szkolnych i nauczycielskich

N. Bobieńska	Wstęp do nauki rysunku (wskazówki praktyczne) (dopuszczone dla nauczycieli)	Książnica Polska
St. Gabriel i J. Mazurek	Zajęcia praktyczne dziecka. Cz. I (polec. dla nauczyc. szkół podst. i zakładów kszałc. nauczyc.)	„Nasza Księgarnia"
W. Świerczyński	Łamanki z papieru (polec. jako pomoc dla nauczycieli niższych klas szkół podst. i dla bibl. nauczyc.)	P. Z. W. S.
W. Świerczyński	Praktyczne ulepszenia w domu (polec.)	P. Z. W. S.
F. Wojnarowicz	Nauczanie robót z drewna (do bibliotek nauczycielskich szk. podstawowej i zakładów kształcenia nauczyc.)	P. Z. W. S.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Fr. Krawczykowski	Jak wykonać przybory do ćwiczeń cielesnych w szkole podstawowej (polec. dla bibliotek szkół podst., szkół średn., zakładów kształ. nauczyc.)	„Nasza Księgarnia"

CZASOPISMA

Chrońmy Przyrodę Ojczystą	Polec. do bibliotek szkół wszystkich typów	Państwowa Rada Ochrony Przyrody
Dzieje Najnowsze	Kwartalnik (dopuszcz. do bibl. i lic. nauczycielskich)	Instytut Pamięci Narod.
Wychowanie	Polec. do bibliotek szkół średnich ogólnokształcących	Prezydium Państwowej

Fizyczne	i zawodowych oraz zakładów kształ. nauczyc.)	Rady W. F. i P. W.
Z otchłani wieków	Dwumiesięcznik. Polec. do bibliotek lic. i nauczyc.	Redakcja Czasopisma

SZKOŁA ZAWODOWA

a) Podręczniki szkolne:

T. Bildziukiewiczowa	Kurs pisania na maszynach. Podręcznik dla szkół i kursów zawodowych.	
A. Bretes	Nauka pisania na maszynie. Podręcznik dla szkół handlowych i spółdzielczych.	
A. Miętka	Algebra cz. I i II, wyd. III. Podręcznik dla gimnazjów handlowych, spółdzielczych oraz dla publicznych średnich szkół handlowych i spółdzielczych	P. Z. W. S.
M. Stankiewicz	Podręcznik korespondencji rzemieślniczej dla publicznych średnich szkół zawodowych oraz kursów rzemieślniczych	Instytut Rzemieślniczo-Przemysłowy w Poznaniu
A. Simmler i K. Wiśniowski	Towary spożywcze. Podręcznik dla gimnazjów i liceów zawodowych	
A. Simmler i K. Wiśniwski	Towaroznawstwo nieorganiczne. Podręcznik dla szkół zawod.	
Z. Szabuniewicz	Zagadnienia elektrotechniki samochodowej. Podręcznik w szkołach samochodowych i książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli szkół elektr. i mechaniczn. o poziomie licealnym	P. Z. W. S.
L. Temerson	Elektrotechnik. Podręcznik dla publ. średn. szkół zawod. elektrycznych i książka pomocn. dla uczn. i naucz. szkół zawodowych	„Czytelnik”

b) Książki pomocnicze oraz książki polecone i dopuszczone do bibliotek szkolnych

A. Komar i J. Pagaczewski	Mierzenie w życiu codziennym. Dopuszcz. do bibliotek szkół zawodowych	Spółdz. Wyd. Pracown. Techn. Szkół Akad. w Krakowie
A. Lewandowski	Foto-recepty. (Książka pomocnicza dla nauczycieli i do bibliotek szkół fotograficznych)	Księg. Wł. Wilak w Poznaniu
K. Majkowski	Akumulatory. (Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli liceów elektrycznych oraz do bibl. szkół zawodowych)	
„Perfecta”	Księgowość przebitkowa — komplet szkolny. (Pomoc naukowa w szkołach zawodowych)	„Perfecta”
Z. Rytel	Teoretyczne podstawy organizacji. (Książka pomocnicza dla nauczycieli oraz polecona do bibliotek szkół zawodowych)	Księg. Wł. Wilak w Poznaniu
J. B. Siekłucki	Zbiór zadań z mechaniki stosowanej. (Książka pomocnicza dla uczniów i naucz. liceów mechanicznych)	
W. Skalski	Technika handlu hurtowego. (Książka dopuszcz. do bibliotek szkół handlowych i spółdzielczych)	Księg. Wł. Wilak w Poznaniu
T. Śliwiński	Praktyczne wskazania z technologii cukrowniczej. (Dopuszczona do bibliotek szkół zawodowych techn.)	
St. Wierusz-Kowalski	Elektryczne grzejnictwo przemysłowe. (Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli gimnazjów i liceów zawod. o kierunku elektrycznym oraz do bibl. szkół zawodowych)	P. Z. W. S.
W. Wierzbicki	Wstęp do mechaniki budowli. (Książka pomocnicza dla nauczycieli liceów budowlanych i drogowych oraz do bibl. uczniowskich szkół zawodowych)	
B. de Ville	Zasady księgowości przebitkowej. (Książka pomocnicza dla nauczycieli oraz dopuszczona do bibliotek szkół zawodowych)	„Perfecta” w Poznaniu
J. Witowski	Gospodarka materiałowa. (Książka pomocnicza dla nauczycieli oraz do bibl. szkół handlowych i spółdz.)	Księg. Wł. Wilak w Poznaniu
J. Witowski	Organizacja zakupów i sprzedaży. (Do bibl. szkół zawodowych)	Księg. Wł. Wilak w Poznaniu
Związek Izb Rzemieśliczych	Zeszyt warsztatowy ucznia w rzemiośle. (Pomoc naukowa dopuszczona do użytku szkolnego w średnich szkołach zawod.)	Spółdz. Wyd. „Autor”

Poz. 127.

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO w Warszawie

Nr 1403/In. 4.VI 1948 r.

Do
Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego
w Łodzi.

W załączeniu przesyłam prospekt przyjęcia do Akademii W. F. w roku akademickim 1948/49 z prośbą o podanie do wiadomości podległym Dyrekcjom szkół.

Sekretarz Akademii W. F.
(—) mgr Zygmunt Bielczyk

Warunki przyjęcia na I rok studiów

w Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie w roku akademickim 1948/49

W roku bieżącym na pierwszy rok studiów trzechletnich będą przyjmowani kandydaci (tki), którzy(e) odpowiadają następującym warunkom:

wiek: mężczyźni od 18 do 25 lat, kobiety od 18 do 25 lat,
wykształcenie — matura licealna,
dobry stan zdrowia,
usprawnienie fizyczne i znajomość sportu,
pożądana działalność w organizacjach (sportowych, młodzieżowych, społecznych).

Podanie o przyjęcie na studia należy wnosić w nieprzekraczalnym terminie do dnia 25.VII br. pod adresem: Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa 45 — Bielany.

Do podania należy załączyć:

1. dokładny życiorys,
2. świadectwo dojrzałości w oryginale,
3. świadectwo urodzenia,
4. pożądane są zaświadczenia z pracy na polu wychowania fizycznego w organizacjach młodzieżowych, względnie innej pracy społecznej,
5. fotografia.

Po rozpatrzeniu podań kandydaci(tki) zostaną wezwani pisemnie na egzamin eliminacyjny, który odbędzie się w dniach między 3 a 10 września br. w Akademii W. F. Egzamin będzie trwał od 2 do 3 dni.

Na egzamin eliminacyjny złożą się:
a) badania lekarskie,
b) egzamin ze sprawności fizycznej,
c) egzamin pisemny i ustny z wiedzy ogólnej, oraz badania psychotechniczne.

Powołani na egzamin eliminacyjny otrzymają bezpłatne zakwaterowanie i wyżywienie.

Rok akademicki 1948/49 rozpocznie się 1 października 1948 r. Słuchacze(czki) Akademii zasadniczo korzystać będą w roku akadem. 1948/49 z bezpłatnego mieszkania i wyżywienia, w zamian za co zobowiązują się po ukończeniu studów do pracy w aparacie wychowania fizycznego przez okres sześciu lat.

Ukończenie 3-letnich studiów, zdanie egzaminów oraz spełnienie warunków wymaganych regulaminem studiów w Akademii uprawnia absolwentów(tki) do przystąpienia do egzaminu na stopień magistra wychowania fizycznego.

Ukończone studia w akademii dają prawo do pracy w dziale wychowania fizycznego w urzędach podległych Głównemu Urzędowi Kultury Fizycznej, do nauczania w szkołach wszystkich typów, w Powszechnej Organizacji „Służba Polsce", oraz wszytskich instytucjach zajmujących się zagadnieniami wychowania fizycznego.

Dyrektor Akademii W. F.
(—) Stanisław Górny, płk.

Komunikat Nr 64
Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego
z dnia 16 czerwca 1948 r. (Nr S. P. 14856/48)
w sprawie przyjęcia do Akademii W. F.
— powyższe podaję do wiadomości.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) mgr E. Seniów
Naczelnik Wydziału

Poz. 128.

RUCH SŁUŻBOWY
Administracja szkolna

1. Waniek Józef, prowiz. podinsp. szkolny w Sieradzu, mianowany prowiz. inspektorem szkolnym na obwód szkolny sieradzki z siedzibą w Sieradzu z dniem 1 lipca 1948 r. pismem Ministerstwa Oświaty z dnia 8 VI. 1948 r. Nr I. Pers. 7356/48.

2. Nowak Józef, prowiz. inspektor szkolny na obwód łaski w Pabianicach, przeniesiony na podstawie art. 52 dla dobra służby do szkolnictwa powszechnego pismem Min. Oświaty z dnia 2. VI. 1948 r. Nr I. Pers: 5965/48, z dniem 30 czerwca 1948 r.

3. Kaźmierczak Wincenty, nauczyciel publ. szkoły powszechn. w Goleńsku, mianowany prowiz. szkolnym do spraw Oświaty i Kultury Dorosłych na obwód szkolny łowicki z siedzibą w Łowiczu pismem Ministerstwa Oświaty z dnia 12. VI. 1948 r. Nr I. Pers. 8840/48.

4. Polowiec Franciszek, prowiz. insp. szkolny na obwód szkolny sieradzki z siedzibą w Sieradzu przeniesiony do szkolnictwa powszechnego pismem Ministerstwa Oświaty z dn. 8. VI. 1948 r. Nr I. Pers. 5966/48 z dniem 1. VII. 1948 r.

RUCH SŁUŻBOWY
nauczycieli szkół średnich

1. Zawadzka Aniela, naucz. III Państw. Gimnazjum i Lic. w Pabianicach, wystąpiła ze służby z dniem 31. VIII. 1948 r. Nr O. Pers. 10201/48.

2. Pliszkówna Justyna, naucz. VII. Państw. Gimn. i Lic. w Łodzi, przeniesiona do VIII. Państw. Gimn. i Lic. w Łodzi z dniem 1. IX. 1947 r. Nr O. Pers. 13555/48.

3. Czercze Berta, naucz. Państw. Gimn: i Lic. w Sieradzu, mianowana z dniem 1. II. 1948 r. Nr O. Pers. 11044/48.

4. Bursze Helena, naucz. VI. Państw. Gimn. i Lic. w Łodzi, przyjęto zgłoszenie o dobrowolnym wystąpieniu ze służby z dniem 31. VIII 1947 r. Nr 10998/48.

5. Jędrzejczyk Walenty, naucz. XII Państw. Gimn. i Lic. w Łodzi, przeniesiony do szkolnictwa zawodowego z dniem 31. VIII. 1948 r. Nr O. Pers. 4737/48.

6. Nowosielski Stanisław, dyrektor w stanie nieczynnym I. Państw. Gimn. i Liceum w Piotrkowie, prze-

niesiony do Państw. Gimn. i Lic. w Legionowie z dn. 1. V. 1948 r. Nr O. Pers. 11872/48.

7. Timber Adam, naucz. II. Państwowego Gimn. i Lic. dla Dorosłych w Łodzi, przeniesiony do I Państw. Gimn. i Lic. dla Dorosłych w Łodzi z dnia 1. IX. 1948 r. Nr O. Pers. 10559/48.

Zakłady Kształcenia Nauczycieli

1. Iżycka Jadwiga, naucz. szkoły powszechn. w Gomunicach, mianowana naucz. Państw. Seminarium dla Wych. Przedszkoli w Łodzi z dniem 1. II. 1948 r. Nr. 3842/48.

2. Wyrozumski Michał, naucz. szk. powsz. w Łowiczu, mianowany do Państw. Liceum Pedagog. w Łowiczu, z dniem 1. III. 1948 r. Nr 8467/48.

Publiczne Szkoły Zawodowe

1. Hertlowa Zofia, kontr. naucz. Publ. Średn. Szkoły Zaw. w Łodzi, mianowana nauczycielką Publ. Średn. Szkoły Krawieckiej w Łodzi z dniem 1. IV. 1948 r. grupa uposaż. IX. Nr 12095/48.

2. Szarpińska Stefania, kontr. naucz. Publ. Średn. Szkoły Kraw. w Łodzi, mianowana naucz. Publ. Średn. Szkoły Kraw. w Łodzi z dniem 1. IV. 1948 r. w IX grupie uposażeń Nr 12096/48.

3. Wykrota Wacław, kontr. naucz. Publ: Średn. Szkoły Zaw. w Piotrkowie Tryb., mianowany naucz. Publ. Szkoły Zaw. w Piotrkowie Tryb. IX grupie uposażeń z ważnością od 1. IX. 1947 r. Nr 10696/48.

4. Jóźwicki Stanisław, naucz. Państw. Gimn. Kraw. w Radomsku, przeniesiony na równorzędne stanowisko do Publ. Średn. Szkoły Zaw. Nr 4 w Łodzi z ważnością od dnia 1. IX. 1947 r. Nr 28218/47.

Szkoły Zawodowe

1. Bolesław Nawrocki, kontr. naucz. mianowany z dniem 1. IX. 1948 r. Nr O. 9691/48, w VIII gr. upos. w Państw. Gimn: i Lic. Handl. w Wieluniu.

2. Siemieński Stanisław, mianowany z ważnością od dnia 1. IX. 1947 r. w VIII gr. upos. Nr O. Pers, 14517/48, w Państw. Gimn. i Lic. Handl. w Radomsku.

RUCH SŁUŻBOWY
od dnia 20 kwietnia 1948 roku naucz. publ. szkół powszechnych w tut. Okręgu

1. Szymańska Aniela, z Piątku pow. Łęczyca, do Łodzi, szk. nr 130, z dniem 1. IV. 1948 r. Nr O. Pers, 10718/48.

2. Czerwik Zofia, z Kutna szk. nr 1, do Łodzi szk. nr 45, z dniem 1. 5. 1948 r., Nr O. Pers, 9788/48,

3. Gronostaj Józefa, z Leśniaków do Pabianic nr 1, powiat łaski dla dorosłych z dniem 1. IV. 1948 r., Nr Pers. O. 11244/48.

4. Marcowa Alfonsa, z Dłuska, pow. Skierniewice do Mariampola, pow. Łęczyca, z dniem 24. I. 1948 r. Nr O. Pers, 11819/48.

z tutejszego Okręgu do innego i odwrotnie

1. Żak Władysław, z Bąkowej Góry, pow. Radomsko, do Zabrza KOS Śląskie, z dniem 1. II. 1948 r. Nr O. Pers. 7914/48.

2. Kotynia Franc., z Mierzna, pow. Rawa Maz. do Wołoszowa, KOS Śląskie, z dniem 1. III. 1948 r. Nr O. Pers. 8421/48.

3. Kowalczyk Maria, z Klwowa, pow. Opoczno do Rawicy, KOS Kielce, z dniem 1. IV. 1948 r. Nr O. Pers. 8910/48.

4. Magdzińska Stefania, ze Zgierza, pow. łódzki do Krakowa, szk. nr 1, z dniem 1. II: 1948 r., Nr O. Pers. 7807/48.

5. Mazur Bronisława, z Gdynic, pow. Sieradz do Jawora, KOS Wrocław, z dniem 1. V. 1948 r., Nr O. Pers. 7075/47.

6. Astapczyk Dorota z Witkowic, pow. Radomsko, do Strzałkowa, KOS Poznań, z dniem 1. II. 1948 r., Nr O. Pers. 8491/48.

7. Przybylska Stanisława, z Końskich, szk. nr 3. do Słupska szk. nr 2, KOS Szczecin, z dniem 1. VII. 1948 r., Nr O. Pers. 9307/48.

8. Cychańska Bronisława, z Opoczna. do Prudnika, KOS Śląskie, z dniem 1. X. 1945 r., Nr O. Pers. 8907/48.

9. Karpowa Helena, z Wolborza, pow. piotrkowski do Sypniewa, KOS Pomorskie, z dniem 15. IV. 1945 r., Nr O. Pers. 10809/48.

10. Zeissel Janina, z Czarnocina, KOS Kieleckie do Łodzi, szk. nr 1 dla dorosłych, z dniem 4. IX. 1945 r., Nr O. Pers. 10561/48.

11. Wypiórkiewicz Eug., z Lipy, pow. Końskie do Wieniawy, KOS Kielce, z dniem 1. IV. 1948 r., Nr O. Pers, 11060/48.

12. Bujacz Stefan, z Dębowic, pow. Radomsko do Wronina, KOS Szczecin, z dniem 1. XII. 1946 r., Nr O. 10564/48.

13. Ks. Ślepokura Marian, z Kowarów, KOS Wrocławskie do Radomska, szk. nr 2 z dniem 1. I. 1948 r., Nr O. Pers. 11821/48.

Rozwiązanie stosunku służbowego

1. Wachowicz Natalia, z Piotrkowa, z dniem 31. XII. 1947 r., Nr O. Pers. 5108/48.

2. Szymańska Cecylia, z Piotrkowa, z dniem 30. IX, 1947 r., Nr O. Pers. 5110/48.

3. Gąsior Józef, z Łodzi, szk. nr 54, — z dniem 29. II. 1948 r., Nr O. Pers. 3953/48,

4. Kowalczyk Jadwiga, z Łodzi. szk. nr 45 — z dniem 31. XII. 1947 r., Nr O. Pers. 2948/48,

5. Zagdańska Kazimiera, z Łodzi, szk. nr 139 — z dniem 31. III. 1947 r., Nr O. Pers. 7460/48.

Stan pozasłużbowy

1. Nowosielska Stanisława, z Bełchatowa, pow. Piotrków — z dniem 4. II. 1948 r., Nr O. Pers. 7805/48.

Zmarli

1. Dziedzic Stefania, w Radoszycach, pow. Końskie — zmarła 22. II. 1948 r., Nr O: Pers: 9381/48:

2, Krupa Zygmunt, w Działoszynie, pow. Wieluń — zmarł 19. V. 1948 r., Nr O. Pers: 13505/48:

3. Kazimierska Aniela w Giemzowie, pow. łódzki— z dniem 11. VI. 1948 r., Nr O. Pers. 15326/48.

Poz. 129.

OŚRODKI DYDAKTYCZNO - NAUKOWE
w m. Łodzi.

1. Biologia — K. Petri, kierownik ośrodka II Państwowego Gimnazjum i Liceum, ul. Targowa 63.

2. Chemia — H. Regulski, kierownik ośrodka I Państwowego Gimnazjum i Liceum, ul. Śródmiejska 41.

3. Geografia — F. Różycki, kierownik ośrodka Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Al. Kościuszki 21.

4. Polski — J. Z. Jakubowski, kierownik ośrodka Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Al. Kościuszki 21.

5. Francuski — W. Sienicki, kierownik ośrodka I Państwowego Gimnazjum i Liceum, ul. Śródmiejska 41.

6. Angielski — M. Mierzwa, kierownik ośrodka II Państwowego Gimnazjum i Liceum, Targowa 63.

7. Łacina — M. Smokowski, kierownik ośrodka III Państwowego Gimnazjum i Liceum, ul. Piotrkowska 187.

8. Rosyjski — M. Żezmer, kierownik ośrodka I Miejskiego Gimnazjum i Liceum dla dorosłych, Składowa 15.

9. Historia — K. Szymborska, kierowniczka ośrodka V Państwowego Gimnazjum i Liceum, Wólczańska 121.

10. N. O. P. — J. Dutkiewicz, kierowniczka ośrodka W. S. P., Al. Kościuszki 21.

11. Matematyka — R. Zawadzka, kierowniczka ośrodka I Państwowego Gimnazjum i Liceum, Śródmiejska 41.

12. Roboty — Cz. Karp, kierownik ośrodka Gimnazjum i Liceum przy W. S. P., Lipowa 49.

13. Fizyka — T. Musiałowicz, kierownik ośrodka Szkoły Przemysłowo-Technicznej, Żeromskiego 115.

Poz. 130.

KOMUNIKAT Nr 51

Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego

z dnia 14 czerwca 1948 r. (Nr V. 13380/48)

w sprawie propagowania dzieła pt. „Zarys historyczny I Rządu Dem. w Polsce".

Kuratorium powiadamia, iż na rynku księgarskim ukazało się wydawnictwo pt. *Zarys historyczno-polityczny I Rządu Demokratycznego w Polsce.* Dzieło to, zatwierdzone decyzją Ministra Oświaty do użytku szkolnego i dozwolone w bibliotekach licealnych i nauczycielskich, stanowi pracę zbiorową pracowników naukowych, przeważnie ekonomistów, obejmującą najpoważniejsze zagadnienia z dziejów pierwszego dwulecia Polski Ludowej. Wydana książka przedstawia poważną pozycję w dorobku popularno-naukowym i zmierza do rozszerzenia i pogłębienia samowiedzy obywatelskiej. W nauce o Polsce Współczesnej może stanowić poważną pomoc.

Zalecając omawiane wyżej wydawnictwo, Kuratorium powiadamia, iż zostało ono wydane przez Ludową Agencję Wydawniczą „Sygnał" w Warszawie, ul. Szopena 4/9.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) mgr E. Seniów

Poz. 131.

KOMUNIKAT Nr 65

Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego

z dnia 19 czerwca 1948 r. (Nr V-14537/48)

w sprawie czasopisma „Łódź Teatralna" — zatwierdzenie do użytku w szkołach.

Kuratorium powiadamia, że Minister Oświaty zatwierdził czasopismo *Łódź Teatralna* jako pożądane w bibliotekach szkół średnich i nauczycielskich.

Zamówienia przyjmuje Administracja Czasopisma *Łódź Teatralna* w Łodzi, ul. Jaracza 32, Państwowy Teatr Wojska Polskiego. Cena egzemplarza 40 zł.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) mgr E. Seniów

Poz. 132.

Społeczny Komitet Radiofonizacji Kraju Zarząd Główny

Warszawa, ul. Smulikowskiego 6/8
Konta czekowe: PKO Nr I 4734, Bank Gospodarstwa Spółdzielczego 1550.

W sprawie radiofonizacji 4000 szkół w r. 1948

Do
Ob. Ob. Kierowników, Dyrektorów Szkół
i wszystkich Wychowawców.

Zarząd Główny Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju pozwala sobie przesłać pod adresem wszystkich szkół w Polsce załączony list otwarty. Rozumiemy dobrze, że w nawale prac, związanych z zakończeniem roku szkolnego Kierownictwom i Dyrekcjom Szkół trudno znaleźć czas na nowe sprawy. Ponieważ jednak omawiana w liście otwartym sprawa radiofonizacji szkół związana jest z powszechnym współdziałaniem wszystkich szkół, by przyśpieszyć ich radiofonizację, prosimy o uważne przeczytanie załączników i przyłączenie Swej Szkoły do wspólnej akcji, mającej na celu podniesienie wartości pracy szkolnej, a tym samym ogólnej kultury narodowej. Minister Oświaty w tej sprawie wydał specjalne zarządzenie z dnia 4. VI. br. Nr II P-2879/48, które zapewne jest już szkołom znane.

Im więcej szkół w powiecie odpowie na nasz apel, tym więcej punktów szkolnych pozyska radioodbiorniki jeszcze w roku 1948.

Prosimy o życzliwe przyjęcie naszego apelu. Oczekujemy, że jeszcze przed 1 lipca 1948 r. napłyną do nas zebrane kwoty, które należy przekazać na PKO Nr I 4734 zaznaczając wyraźnie adres szkoły i cel przeznaczenia. Listy zbiórek klasowych prosimy zachować w szkole.

Jesteśmy przekonani, że dzięki przychylnemu ustosunkowaniu się ogółu Kol. Kol. Wychowawców do podejmowanej przez S. K. R. K. akcji radiofoniacji szkół, załączone egzemplarze listu otwartego będą w sposób celowy i umiejętny wykorzystane na posiedzeniach Rad Pedagogicznych oraz na zwoływanych w związku z zakończeniem bieżącego roku szkolnego zebraniach rodzicielskich

(ogólnych i poszczególnych klas) w każdej polskiej szkole.

Z okazji pomyślnego zakończenia roku szkolnego przesyłamy wszystkim Koleżankom i Kolegom serdeczne życzenia przyjemnych wakacji i zasłużonych wczasów.

Warszawa, dnia 2 czerwca 1948 r.

Zarząd Główny
Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju
(—) *Wł. Chyliński,* wiceprezes
(—) *J. Bednarz,* sekr. gen.

Społeczny Komitet Radiofonizacji Kraju
Zarząd Główny
Warszawa, ul. Smulikowskiego 6/8

4000 szkół otrzyma radioodbiorniki w 1948 roku

List otwarty.

Do Rodziców i Młodzieży Szkolnej!

Kończy się rok szkolny 1947/48.

Niezliczone rzesze polskich dzieci i młodzieży szkolnej otrzymują świadectwa z rocznej pracy, przechodzą do nowej klasy czy szkoły.

W dowód uznania za roczną wytrwałą pracę Rodzice ułatwiają dzieciom wycieczki po kraju, społeczeństwo przygotowuje kolonie letnie i obozy, a ten i ów uczeń otrzymuje jeszcze specjalny podarunek.

W tym momencie, kończącym jeden okres pracy szkolnej, Komisja Radiofonii Szkolnej Zarządu Głównego Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju zwraca się do Was z następującą sprawą:

Rozumiemy wszyscy dobrze, jakie znaczenie ma dziś łączność obywatela z życiem całego Narodu, z życiem świata. Minęły czasy, kiedy łączność ta była dostępna tylko bogatym. Dziś każda wioska, każda zapadła mieścina może w każdej chwili nawiązać łączność z całym światem i korzystać z dorobku kulturalnego nie tylko Narodu, ale i ludzkości.

Tę łącznoć ze światem umożliwia nam *radio.*

Mając do swej dyspozycji aparat radiowy, możemy w każdej chwili korzystać z odczytów i pogadanek naszych uczonych, słuchać koncertów najwybitniejszych artystów, śledzić rozwój spraw państwowych i kulturalnych, wiedzieć, co się dzieje w świecie, znaleźć naukę i rozrywkę.

Dla szkół, dla naszych dzieci, dla młodzieży szkolnej Radio nadaje specjalne audycje, wnoszące w życie szkolne bogate wartości. Należy więc zaopatrzyć szkoły w radioodbiorniki i tym samym umożliwić młodzieży korzystane z tych wspanałych udogodnień.

Sejm Rzeczypospolitej uchwalił na radiofonizację szkół 10 milionów zł. Rząd Polski przyznał dodatkowo na ten cel 25 milionów zł. Minister Oświaty 5 milionów zł.

Cyfry te świadczą wymownie, jak wielką rolę przywiązują Czynniki Państwowe Polski Ludowej do zagadnienia radiofonizacji szkół.

Potrzeby jednak w tym zakresie są tak znaczne, iż Państwo nie może na razie w pełni ich zaspokoić i dlatego z pomocą winny przyjść bezpośrednio zainteresowane grupy społeczne, rodzice młodzieży szkolnej.

W tym stanie rzeczy SKRK postanowił zespolić wszystkie siły i środki niezbędne do pełnej i szybkiej radiofonzacji szkół wszelkich typów i stopni w myśl hasła: „W każdej polskiej szkole odbiornik radiowy!"

W roku 1948 pragniemy zradiofonizować jeszcze 4000 szkół.

Zadania te podejmujemy pod koniec obecnego roku szkolnego, z czym wiążą się przeżycia młodzieży, radość rodziców z powodu promocji ich dzieci i związane z tym żywsze zainteresowanie się szkołą i jej potrzebami kulturalnym. Zewnętrznym wyrazem takiego nastawienia powinno być w tym roku utworzenie funduszu, jako *zbiorowego daru rodziców na kupno odbiornika radiowego swoim dzieciom — swojej szkole!*

Być może, że Wasza szkoła ma już odbiornik radiowy, wówczas zebrane fundusze dopomogą do wprowadzenia nowych urządzeń radiofonicznych, jak: mikrofon, adapter, głośniki itp.

Każda szkoła wpłaca zebrany fundusz do SKRK na konto PKO w Warszawie Nr I 4734 (na własny rachunek danej szkoły, jaki SKRK otwiera po otrzymaniu pierwszej wpłaty) i ma możność otrzymania odbiornika lub innych zamówionych urządzeń *już po wpłaceniu połowy należności.*

Reszta wpłaty może nastąpić w terminach późniejszych z rozłożeniem na raty, przy czym SKRK pokryje część należności zakupionych aparatów.

Niech więc każda szkoła w Polsce przystąpi do tej pięknej i pożytecznej akcji.

Niech uczynią to samo Koła Rodzicielskie podejmując odpowiednie uchwały na swych najbliższych konferencjach i zebraniach, by zakupić jeszcze w tym roku odbiornik radiowy dla swojej szkoły.

Zarząd Główny
Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju

Prezydium

Prezes SKRK
(—) *Jan Dąb-Kocioł*
Minister Rolnictwa i Reform Rolnych

Przewodniczący Komisji Radiofonii Szkolnej SKRK
(—) *W. Garncarczyk*
Wiceminister Oświaty

Wiceprezes: Gen. *Piotr Jaroszewicz* — Wiceminister Obrony Narodowej
Wiceprezes: poseł *Karol Strzałkowski* — Przew. Sejmowej Komisji Oświatowej
Wiceprezes: *Włodzimierz Chyliński* — Nauczyciel Szkoły Powszechnej
Sekretarz Generalny: *Jan Bednarz* — Wiceprezes Zw .Zaw. Pracowników Samorządowych
Z-ca Sekretarza: *Jadwiga Nowakowa* — Nacz. Wydz. Naczelnej Dyrekcji Bibliotek
Skarbnik: *Witold Spława-Neyman* — *Dyr.* Państwowych Zakładów Tele- i Radiokomunikac.

Z-ca Skarbnika: *Henryk Płaski* — Członek Nacz. Organizacji Technicznej
Członek Prezydium: prof. *Tadeusz Dobrowolski*, Z-ca Naczelnego Dyrektora Polskiego Radia
Członek Prezydium: inż. *Wacław Gawroński* — Dyrektor Radiof. Przewodow. Polskiego Radia
Członek Prezydium: *Aleksander Terej* — Dyrektor Szkoły Związków Zawodowych (Wrocław)

Poz. 133.

ZAPISY DO PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ W GDAŃSKU

Zapisy na nowy rok akademicki 1948/49 do Państwowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku-Wrzeszczu, ul. Sobieskiego 18/19 przyjmuje Sekretariat Dziekanatów WSP od 15 czerwca do 15 sierpnia br.

Do podania należy załączyć: życiorys, uwierzytelniony odpis metryki urodzenia, świadectwo dojrzałości (w oryginale) oraz trzy fotografie. Formularze podaniowe można nabyć w Sekretariacie Dziekanatów WSP przy ul. Sobieskiego 18.

Na kurs wstępny zgłaszać się mogą kandydaci, którzy przerobili materiał gimnazjalny i złożyli egzamin przed Komisją Weryfikacyjno-Kwalifikacyjną.

Uczelnia zapewnia studentom pomieszczenie w internacie na dogodnych warunkach.

Część nieurzędowa

PIOTR RAFA

KSZTAŁCENIE KUPCÓW

Do ostatnich niemal czasów polskie warunki społeczno - gospodarcze i oświatowe układały się w ten sposób, że zawodowi kupieckiemu mógł oddawać się każdy obywatel, który spełnił odpowiednie wymagania prawno - skarbowe. Wskutek tego obok ludzi odpowiednio pod względem wykształcenia przygotowanych do zawodu, zjawiali się — zwłaszcza po ostatniej wojnie — kupcy bez takiego przygotowania, co w naturalnej konsekwencji musiało się odbić ujemnie na organizacji i technice pracy przedsiębiorstw handlowych. Celem usunięcia tych niedomagań Ministerstwo Przemysłu i Handlu przy współudziale Zrzeszeń i Związków Kupieckich opracowało odpowiednie postanowienia władz naczelnych, które następnie zostały ogłoszone jako ustawa z dnia 2 czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. Nr 43, poz. 220).

Ustawa ta udzieliła Ministerstwu Przemysłu i Handlu szerokich pełnomocnictw dla zrealizowania dwóch celów. Jeden cel to walka z nieuczciwą konkurencją; drugi — to stworzenie należytej organizacji handlu. Realizacja pierwszego celu nastąpi w ten sposób, że dopuszczone do zajmowania się handlem będą tylko te osoby, które posiadają odpowiednie kwalifikacje fachowe i etyczne. Realizacja drugiego celu nastąpi przez stworzenie racjonalnej sieci przedsiębiorstw. W rezultacie w życiu nie tylko jednostek, ale całego społeczeństwa wywołane będą głębokie przeobrażenia, ponieważ dotychczas handlem mógł się zajmować każdy, kto chciał, a obecnie stworzenie nowego przedsiębiorstwa, a nawet dalsze prowadzenie przedsiębiorstw, które istniały już w chwili wejścia w życie rozporządzeń wykonawczych, będzie dopuszczone tylko w razie uzyskania zgody władzy przemysłowej.

Minister Przemysłu i Handlu, po zaciągnięciu opinii naczelnych organizacji samorządu gospodarczego i naczelnych zrzeszeń kupieckich, ustala w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w drodze rozporządzenia właściwość władz przemysłowych oraz tryb i warunki udzielania zezwoleń, przewidzianych w ustawie.

Przed udzieleniem zezwolenia na zawodowe wykonywanie czynności handlowych albo na prowadzenie przedsiębiorstwa handlowego władza przemysłowa zasięga opinii właściwych zrzeszeń kupieckich.

Ustawa z dnia 2 czerwca 1947 r. odnosi się do przedsiębiorstw państwowych, spółdzielczych oraz samorządowych.

Ogłoszone do tej ustawy rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 sierpnia 1947 roku (Dz. U: Nr 57, poz. 311) — wydane w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych (o właściwości władz przemysłowych oraz o trybie i warunkach udzielania zezwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych) — przewiduje, że ubiegający się o zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa handlowgo powinien wykazać się, między innymi, przygotowaniem fachowym. Paragraf 15 tego rozporządzenia postanawia, że przygotowanie fachowe wykazuje się przez przedłożenie zaświadczenia Kupieckiego Instytutu Wiedzy Zawodowej (dyplomu kupieckiego).

Do dnia 31 grudnia 1950 roku można wykazać przygotowanie fachowe:

a) przez złożenie zaświadczenia o ukończeniu co najmniej 4 klas szkoły powszechnej oraz zaświadczenia zrzeszenie kupieckiego o ukończeniu co najmniej 3-letniej nauki kupieckiej, albo

b) przez złożenie zaświadczenia o ukończeniu dokształcającej szkoły zawodowej handlowej lub udowodnienie zaliczenia do kategorii sprzedawców i ekspedientów sklepowych oraz księgarskich w myśl art. 2, pkt. 9. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 323).

Od wykazania przygotowania fachowego wolne są osoby posiadające:

a) ukończone studia handlowe, ekonomiczne lub spółdzielcze na wyższych uczelniach krajowych lub zagranicznych oraz

b) osoby, które ukończyły szkołę średnią handlową lub spółdzielczą stopnia gimnazjalnego lub licealnego i wykazały się jednoroczną praktyką kupiecką.

Osoby, ubiegające się o zezwolenie powinny złożyć własnoręcznie podpisane oświadczenie o niekaralności za przestępstwo popełnione z chęci zysku lub za umyślny występek skarbowy.

Rozporządzenie w kilku miejscach wspomina o etyce kupieckiej, żądając, by ubiegający się o zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa handlowego postępowali zgodnie z zasadami etyki kupieckiej. W § 32 rozporządzenia jest podane, że zezwolenie zostaje cofnięte na wniosek izby przemysłowo - handlowej, stwierdzający, że przesiębiorstwo prowadzone jest niezgodnie z etyką kupiecką.

Tak więc, na podstawie powyżej przytoczonej ustawy i rozporządzenia, handlem mogą się zajmować jedynie osoby kwalifikowane, niekarane, stosujące się w handlu do zasad etyki kupieckiej.

Jak wyżej wspomniano, do dnia 31 grudnia 1950 roku przygotowanie fachowe mogą wykazać osoby o różnym przygotowaniu handlowym. Po tym terminie zasadniczo kwalifikacje do prowadzenia przedsiębiorstwa handlowego posiadać będzie ten, kto uzyska dyplom kupiecki. Dyplomy te będzie wydawał Kupiecki Instytut Wiedzy Zawodowej.

Instytut ten już teraz przygotowuje akcję szkolenia kupców. Do 18 roku życia każdy obywatel podlega w myśl ustawy o ustroju szkolnictwa z 1932 r. obowiązkowemu dokształcaniu. Każdy zatem pracownik handlowy, zatrudniony w handlu towarowym czy pieniężnym, obowiązany jest do uczęszczania do średniej szkoły handlowej do 18 roku życia, a nawet i dłużej, jeżeli później wstąpił do szkoły i praktyka jego nie kończy się z ukończeniem przez niego 18 roku życia.

Pracownicy handlowi, mający więcej niż 18 lat życia, nie podlegają przymusowi dokształcania zawodowego. Dla tych przygotowuje Kupiecki Instytut Wiedzy Zawodowej szkolenie na specjalnie w tym celu organizowanych kursach kwalifikacyjnych. Kursy te przeznaczone są również dla wszystkich tych osób, które, aczkolwiek posiadają już zaświadczenia zrzeszenia kupieckiego, stwierdzające przygotowanie fachowe, chciałyby uzyskać dyplom kupiecki Instytutu.

Kupiecki Instytut Wiedzy Zawodowej, którego centrala mieści się w Warszawie, przy ul. Chmielnej Nr 21, przystępuje do organizowania kursów na terenie całego kraju.

Filia Instytutu na województwo łódzkie mieści się w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 40. Także i w naszym okręgu szkolnym organizuje się kursy kwalifikacyjne kupieckie. Istnieją już tego rodzaju kursy w Łodzi, Pabianicach i Łowiczu.

Programy nauki na kursach kwalifikacyjnych kupieckich zostały opracowane w Łodzi. Programy te rozesłano do zainteresowanych Ministerstw, izb przemysłowo - handlowych, zrzeszeń kupieckich i fachowców w danej dziedzinie handlu celem wypowiedzenia się na temat organizacji i programu nauki. Po uzyskaniu materiału opiniującego nastąpiła ostateczna redakcja programów, które w tej chwili są powielane i po ostatecznym zatwierdzeniu przez Ministerstwo Oświaty oraz Ministerstwo Przemysłu i Handlu będą rozesłane do poszczególnych zrzeszeń kupieckich i fili ikupieckich Instytutu, jako obowiązujące.

Instytut Kupiecki wydał nadto kilka instrukcji i zarządzeń, jak należy kursy prowadzić i jak przeprowadzać egzaminy końcowe.

Przewiduje się dwa rodzaje kursów, a mianowicie: a) kurs 240-godzinny przeznaczony jest dla tych pracowników przedsiębiorstw handlowych i kupców, którzy mają ukończoną szkołę powszechną i dłuższą praktykę w zawodzie kupieckim;

b) kurs 340-godzinny przeznaczony jest dla tych pracowników przedsiębiorstw handlowych i kupców, którzy nie mają ukończonej szkoły powszechnej i mają krótszą praktykę w tym zawodzie.

Zadaniem tych warunków jest:

a) dokształcenie kupców samodzielnych lub personelu pomocniczego w zakresie handlu towarowego;

b) przygotowanie osób pragnących poświęcić się zawodowi kupieckiemu, do pracy w charakterze personelu pomocniczego w handlu towarowym.

Kursy powinny w zasadzie zastąpić słuchaczom średnią szkołę handlową (dokształcającą).

Zależnie od miejscowych warunków nauka może się odbywać:

a) na kursie 240 - godzinnym: I. albo w ciągu 4 miesięcy po 3 godziny dziennie przez 5 dni w tygodniu; 2. albo w ciągu 5 miesięcy po 3 godziny dziennie przez 4 dni w tygodniu.

b)na kursie 340-godzinnym: I. albo w ciągu 5 miesięcy po 3 godziny dziennie przez 5 dni w tygodniu; 2. albo w ciągu 6 miesięcy po 3 godziny dziennie przez 4 dni w tygodniu.

Kierownictwo kursów może także inaczej zorganizować naukę na kursach z tym jednak zastrzeżeniem, że nauka musi objąć w pierwszym przypadku najmniej 240 godzin, w drugim zaś najmniej 340 godzin nauki.

Pod względem programowym kurs musi mieć charakter branżowy, tzn. powinien obejmować kupców i pracowników jednej branży. Dlatego przed rozpoczęciem pracy kierownictwo kursów, biorąc pod uwagę warunki i aktualne potrzeby danego terenu oraz potrzeby uczniów, ustala branżę handlu towarowego, która następnie staje się ośrodkiem nauczania poszczególnych przedmiotów w czasie trwania kursów.

Gdyby jednak — zwłaszcza w mniejszych ośrodkach — nie można było zorganizować kursu na tej zasadzie, wówczas można na kursie zgromadzić pracowników kilku branż pokrewnych, względnie grup branżowych.

Podbudową programową kursu 340-godzinnego jest ukończenie klasy IV szk. powszechnej, a kursu 240-godzinnego — ukończenie kl. VI — VII szk. powszechnej. Program obejmuje naukę przedmiotów zawodowych, pogłębienie wykształcenia praktycznego, zdobytego w pracy zawodowej, i wykształcenie ogólne.

Z przedmiotów ogólnokształcących program obejmuje: język polski oraz naukę o Polsce i świecie współczesnym, z przedmiotów zawodowych: organizację i technikę handlu, prawoznawstwo, technikę reklamy, towaroznawstwo, arytmetykę handlową i księgowość.

Specjalnym przedmiotem jest wykształcenie, gdzie następuje wyjaśnienie i pouczenie uczniów, jak mają korzystać z nauki, książki, prasy, radia, referatów, odczytów i innych środków kultury, by stale dokształcać się i iść z postępem czasu.

W czasie trwania kursu, w ramach możliwości, następuje również wychowanie uczniów. Personel nauczycielski układa pod przewodnictwem kierownika odpowiedni plan wychowawczy, który jest następnie realizowany w czasie trwania nauki. Do tego celu służą wszystkie przedmioty, a zwłaszcza nauka o Polsce i język polski. Plan wychowawczy winien objąć, między innymi, stanowisko społeczne kupca w dzisiejszej rzeczywistości polskiej, zasady etyki kupieckiej i inne.

Wychowanie na kursach zmierzać powinno do rozwijania w uczniach tych cech charakteru i dyspozycji umysłowych, które są niezbędne dla owocnej pracy w życiu gospodarczym kraju, a szczególnie w gospodarce planowej.

Wychowanie ma wyrobić w uczniach przeświadczenie, że sumienna i uczciwa praca na każdym stanowisku jest źródłem dobrobytu jednostki, dźwignią życia zbiorowego oraz podstawą rozwoju państwa. W pracach wychowawczych biorą udział bezwzględnie wszyscy nauczyciele.

W dziedzinie metod nauczania pozostawia się nauczycielowi swobodę z tym, że ma zwrócić baczniejszą uwagę na praktyczne nauczanie, wyzyskanie pomocy naukowych, organizowanie ćwiczeń młodzieży. Ćwiczenia te musi się przeprowadzać we wszystkich przedmiotach nauczania zawodowego.

Jak już wspomniano, należy o ile możności dążyć do tego, by uczniowie kursu rekrutowali się z pracowników jednej branży. W takich przypadkach na lekcjach towaroznawstwa realizuje się program tej właśnie branży. Gdyby tej zasady nie udało się wprowadzić w życie, wówczas można na kursie zgromadzić pracowników kilku branż, lecz lekcje towaroznawstwa powinna każda z grup branżowych pobierać oddzielnie (podział na grupy). Gdyby jednak ze względu np. na warunki miejscowe, dobór uczniów itp. nie można było i tej zasady zrealizować, wówczas pożądane jest kierowanie takich uczniów — tylko w odniesieniu do towaroznawstwa — na kurs korespondencyjny Kupieckiego Instytutu Wiedzy Zawodowej, naukę zaś innych przedmiotów powinni pobierać na kursach w danej miejscowości.

Przewiduje się, że kurs będzie zakończony egzaminem przez Komisję Egzaminacyjną, w skład której wejdą delegaci Kuratorium, Wydziału Przemysłowego Województwa, wzgl. starostwa, delegaci zrzeszeń branżowych i ogólnych.

Świadectwo ukończenia kursu jest zarazem świadectwem kwalifikacyjnym do uzyskania zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych.

Tak pojęte i zorganizowane kursy kształcenia i doskonalenia zawodowego kupieckiego powinny przyczynić się wybitnie do uzdrowienia stosunków handlowych, wykształcenia młodych kupców, rozumiejących handel jako usługę społeczną i jeden z czynników twórczych planowej gospodarki narodowej.

Łódź, dnia 23. III. 1948 r.

ŻYWIENIE W INTERNATACH I BURSACH

Dr med. JANINA BORTKIEWICZ-RODZIEWICZOWA

W ustroju naszym odbywa się stale przemiana materii i energii, tak zwany metabolizm. Jest to kompleks zjawisk właściwych wszystkim istotom żyjącym. Powstaje w wyniku następujących czynności: 1) odżywianie się — przyjmowanie przez istotę żywą materii ze świata zewnętrznego; 2) asymilacja — przerabianie tej materii na części składowe odżywiającego się ustroju; 3) wydalanie przyjętej materii w formie zmienionej jako odpadków nie tylko niepotrzebnych ustrojowi, ale nawet szkodliwych dla ustroju, gdyby w nim pozostać miały.

Przemiana materii ma podwójne znaczenie: 1) dostarcza ustrojowi materiału budulcowego niezbędnego w okresie wzrostu, ale użytkowanego i w wieku dojrzałym.

2) Dostarcza istotom żywym energii potrzebnej do normalnego przebiegu procesów życiowych.

Przemiana materii jest jednocześnie przemianą energii.

Przemiana energii w ustroju idzie od chemicznej energii potencjalnej ku energii kinetycznej, tzn. ku ciepłu i pracy mechanicznej

Chemiczna energia potencjalna, która ulega przeróbce podczas przemiany materii tkwi w złożonych związkach chemicznych, stanowiących substancje odżywcze, które w procesach przemiany materii ulegają głębokim przekształceniom.

Przemiana materii i energii w ustroju może być zbadana bardzo szczegółowo za pomocą metod fizjologicznych i tą drogą właśnie za pomocą kalorymetrii ustalono energetyczne potrzeby ustroju. Znając zawartość potencjalnej energii w kaloriach w pokarmie przyjętym przez osobnika oraz w wydalinach i niezużytych resztkach pokarmów, możemy obliczyć ile energii zużył i wytworzył badany ustrój.

Ilość ciepła wytwarzanego przez spalające się w ustroju poszczególne substancje odżywcze wynosi:

1 gr węglowodanów — 4,1 kal. ciepła.
1 gr tłuszczów — 9,3 kal. ciepła,
1 gr węglowodanów — 4,1 kal ciepła

Są to współczynniki Rubnera rozpowszechnione w całej Europie.

Zdrowy człowiek w normalnych warunkach wykazuje równowagę przemiany materii, to znaczy ilość dostarczanej ustrojowi materii i energii równa się ilości oddawanej. W okresie wzrostu i rozwoju przychód powinein przewyższać rozchód, w wieku starszym może istnieć pewna przewaga rozchodu nad przychodem.

Na wydatek energii człowieka w ciągu doby składa się: 1) przemiana podstawowa — minimalny wydatek energii w stanie zupełnego spoczynku w pozycji leżącej, poza okresami trawienia. Jest to mniej więcej stała wielkość. W naszych warunkach klimatycznych około 1 600 kal. dla mężczyzny i 1 400 dla kobiety; 2) Dodatek na wyrównanie ciepła około 1% na każdy 1^0 obniżenia temperatury ciała poniżej 36^0. Można skompensować ten dodatek przez noszenie ciepłej odzieży. 3) Dodatek na pracę trawienia wynosi 10—12% podstawowej przemiany materii, tzn. 100—200 kal., 4) dodatek na wykonywaną pracę mięśniową czy umysłową. Przy ciężkiej pracy mechanicznej produkcja ciepła w ustroju może

zwiększać się o 200% w porównaniu z podstawową przemianą materii.

Biorąc pod uwagę te wszystkie czynności, ustalono normy kaloryczne do rozmaitych zawodów: praca biurowa 2 400 — 2 500 kal. na dobę:

nauczyciel przy 4 godzinach pracy na dobę	2 600 kal.
maszynistka	— 2 800 kal.
szwaczka przy pracy ręcznej	— 2 700 kal.
krawiec i szwaczka na maszynie	— 3 000 kal.
kowal	— 4 100 kal.
rowerzysta w biegu rekordowym	— 9 000 kal.

Przy obliczaniu norm pożywienia dla młodzieży internatowej należy brać pod uwagę normę dla człowieka lekko pracującego fizycznie, to — znaczy 2 700 — 3 000 kal.

Na uzyskanie tych 3 000 kal. muszą składać się odpowiednio dobrane substancje odżywcze.

Od doboru składników pożywienia zależy bowiem nie tylko rozwój organizmów rosnących, ale też odporność na rozmaitego rodzaju czynniki szkodliwe, wydajność pracy i jak twierdzą niektórzy — rozwój umysłowy.

Podstawą żywienia są białka, niezbędne dla normalnego wzrostu i rozwoju organizmu. Znajdujemy je: 1) w produktach zwerzęcych, jak: mięso zwierząt i ryb, ale pożywne są nie tylko mięśnie, lecz i narządy zwierząt. Zawierają one bowiem witaminy i pełnowartościowe białka, w mleku i w przetworach mlecznych, którymi z powodzeniem można by zastępować produkty mięsne, a także w jajach. Należało by zwiększyć spożycie mleka, produktu względnie taniego i łatwo dostępnego. Mleko możemy podawać w postaci gotowanego, zsiadłego, kefiru, szampana mlecznego zamiast lemoniady nieraz barwionej szkodliwymi barwnikami.

Mleko zawiera wszystkie trzy substancje odżywcze. Jest to emulsja tłuszczów w wodnym rozczynie białek, soli i cukru, a przy tym zawiera witaminy A, D i C. W wielkich miastach, przy niepewnych dostawach, należy mleko zagotować przed spożyciem. Tam, gdzie można, trzeba dążyć do zwiększenia spożycia jaj, zwłaszcza jeśli jest trudno o mięso. Obok białek mięsnych możemy korzystać z białek roślinnych, zawartych w jarzynach strączkowych. To jednak nie są białka pełnowartościowe dla ustroju, a przy tym są trudno strawne. W pożywieniu ustrojów rosnących jedna trzecia do dwóch trzecich normy białkowej powinno się składać z białek zwierzęcych.

Normy białka od 80 do 120 gr na dobę i na osobę. Jeśli ilość białka spada poniżej minimum, albo ustrój nie dostaje białka wcale, niszczy się wówczas własne białko ustrojowe, na skutek rozpadu komórek białkowych, powstaje zaburzenie w gospodarce wodnej ustroju — obrzęki głodowe. Najbardziej wrażliwe na brak białka są ustroje rosnące, to też okresy głodu białkowego charakteryzuje wysoka umieralność ogólna, a szczególniej śmiertelność dzieci do lat 5.

Białka nie możemy zastąpić żadną inną substancją odżywczą.

Tłuszcze i węglowodany należą do grupy produktów energetycznych. Jakkolwiek rola każdej z tych substancyj odżywczych w ustroju naszym jest odrębna, to jednak mogą się one zastępować wzajemnie. Wobec tego, że tłuszcze mają dwukrotnie wyższą wartość kaloryczną niż węglowodany, chcąc zastąpić węglowodany tłuszczem, powinniśmy wziąć tłuszczu 2 razy mniej i odwrotnie.

Tłuszcze dają nam energię cieplną i dlatego spożycie tłuszczu w zimie i w krajach o zimnym klimacie jest znacznie wyższe niż w lecie w krajach o klimacie ciepłym. Następnie tłuszcze służą do wypełnienia luk pomiędzy mięśniami szkieletu i nadają figurze okrągłe kształty, w jamie brzusznej tworzą ochronną warstwę dla narządów wewnętrznych. Nagłe wychudnięcie połączone z wysiłkiem fizycznym powoduje zmianę pozycji narządów jamy brzusznej, co bardzo często prowadzi do uciążliwych dolegliwości.

Tłuszcz jest pierwszą tkanką, która się zmniejsza ilościowo na skutek niedostatecznego żywienia. Niewielki ubytek tej tkanki nie odbija się zbytnio na zdrowiu osobnika.

Ze względu na pochodzenie tłuszcze dzielą się na zwierzęce: tłuszcze w mięsie zwierząt, tran, masło, słonina, smalec i roślinne — oleje.

Najwartościowszym tłuszczem dla ustroju jest tran, który zawiera witaminy, sole wapnia i fosforu. Przeszkodą do szerokiego spożycia tranu jest przykry zapach i smak. Dzieci i młodzież szkolna jednak (za małymi wyjątkami) dobrze znoszą tran, toteż w miarę możności należy dążyć do zwiększenia spożycia tranu. Dalej idzie masło, które również jest bogate w witaminy i zawiera sole mineralne. Słonina i smalec nie zawierają wcale witamin. Margaryna jest najmniej wartościowa z tłuszczów.

Dobowa ilość tłuszczu 50—60 gr, na osobę.

Przy używaniu tłuszczów należy unikać tłuszczów nieświeżych, które mogą powodować ciężkie zatrucia ustroju.

Węglowodany, nazwane tak dlatego, że w skład ich wchodzi węgiel i woda, np. 6 cząsteczek węgla i 6 cząsteczek wody tworzą cukier. Skupienie cukrów — kilkadziesiąt cząsteczek — tworzy krochmal.

Do węglowodanów zaliczamy wszystkie zboża i przetwory zbożowe, jarzyny i owoce. Podstawowym jednak pożywieniem w tej grupie są produkty pochodzenia zbożowego. Intensywna praca mięśniowa wymaga zwiększonego spożycia węglowodanów, co ma miejsce u rolników, ciężko pracujących robotników, a także u sportowców, którzy jednak powinni spożywać węglowodany w postaci łatwo strawnego i skoncentrowanego pokarmu, jakim np. jest czekolada. Dobowe zapotrzebowanie węglowodanów od 300 do 500 gr. na osobę.

Obok substancyj ściśle odżywczych potrzebne są nam substancje dopełniające pożywienie, bez których nie może się odbywać normalna przemiana materii.

Do nich należą: woda, sole, witaminy, przyprawy. Woda wchodzi w skład naszych tkanek, toteż potrzebujemy do uzupełnienia jej strat 2,5—3,0 litrów dziennie, zależnie od klimatu, zewnętrznej temperatury, sposobu żywienia.

Brak wody przy jednoczesnym braku pożywienia skraca okres głodówki o połowę. Ustrój bowiem, tak jak to ma miejsce przy głodzie białkowym, czerpie wodę z rozpadu własnych komórek, co powoduje szybkie niszczenie tkanek. Nadmierna ilość wody w pożywieniu również nie jest korzystna, gdyż zbytnio rozcieńcza treść pokarmową i utrudnia trawienie.

Sole nieorganiczne stanowią składową część tkanek ustroju, ciągle są wydalane na zewnątrz i braki ich muszą być dopełniane przez pożywienie. Najważniejsze dla ustroju są: chlorki, siarczany, węglany, fosforany sodu, potasu, wapnia i żelaza. Wszystkie niezbędne sole znajdują się w dostatecznej ilości w produktach spożywczych, o ile żywienie jest racjonalne. Dodajemy do potraw tylko chlorku sodu, czyli soli kuchennej. Ma to jednak miejsce tylko u ludów cywilizowanych.

O ile pokarmy nie zawierają soli, powstaje głód solny, szybko niszczący ustrój, nawet wówczas gdy inne substancje odżywcze są w dostatecznej ilości.

Witaminy, czyli substancje dopełniające, są to związki organiczne (o charakterze zasad lub kwasów), których sam ustrój nie wytwarza, które w bardzo małych ilościach są niezbędne do rozwoju i normalnej czynności ustroju. Brak witamin w pożywieniu wywołuje swoiste stany patologiczne zwane awitaminozą.

Najważniejszymi witaminami, mającymi zasadnicze znaczenie dla ustroju, są witaminy A, B, C, D.

Witamina A jest to witamina wzrostowa. Brak jej w pożywieniu wywołuje spadek wagi i zahamowanie wzrostu u osobników rosnących i schorzenie rogówki oka u dorosłych.

Znajduje się w tłuszczach pochodzenia zwierzęcego (masło, śmietana), w żółtkach jaj, w wątrobie, mózgu i nerkach, a szczególnie w wielkiej ilości w tranie. Z produktów pochodzenia roślinnego w zielonych częściach roślin: w szpinaku, sałatach oraz w pomidorach, marchwi i nasionach zbóż.

Witamina D — przeciwkrzywiczna, gdyż brak jej powoduje rozwój krzywicy, czyli zahamowanie procesu wapnienia kości, znajduje się w tranie, tłuszczach, zielonych częściach roślin.

Witamina B — przeciwnerwicowa — znajduje się w łusce ziaren zbożowych, w ziarnach żyta, w ziemniakach, marchwi, szpinaku, kapuście, jabłkach, pomarańczach i grochu (podczas kiełkowania). Brak tej witaminy powoduje schorzenia systemu nerwowego, często tam, gdzie ma miejsce jednostronne żywienie.

Witamina C — czyli przeciwgnilcowa — znajduje się we wszystkich świeżych jarzynach i owocach — szczególnie dużo w cebuli, sałacie, kapuście, rzodkiewce, ziemniakach, jabłkach, cytrynach, żurawinach, pomarańczach. Z produktów pochodzenia zwierzęcego — w mięśniach, nerkach, wątrobie.

Wszystke witaminy są wrażliwe na działanie wysokiej temperatury, utlenianie, najbardziej jednak wrażliwą jest witamina C.

Awitaminozy C zdarzają cię u nas częściej niż przypuszczamy. Ma to miejsce w zamkniętych zakładach u ludzi korzystających z żywienia kotłowego, szczególnie na wiosnę. Charakterystycznym objawem jest nieobfite krwawienie z dziąseł, które się nie poddaje leczeniu miejscowemu i ogólnemu, zanim nie podamy większej ilości witamin. Tam, gdzie żywienie stoi nie na poziomie, bardzo często szybkie męczenie się pracą umysłową u młodzieży również należy przypisać awitaminozie C. Wszystkie ciężkie schorzenia ostre i chroniczne powodują awitaminozę C.

Do substancyj dopełniających należą też przyprawy, jako to korzenie, pieprz, ocet i inne. Dodane w niewielkiej ilości polepszają one smak potraw, a tym samym ułatwiają i przyśpieszają proces trawienia. Nadużywanie przypraw prowadzi do nadmiernego wydzielania soków trawiennych, łatwo powoduje schorzenia przewodu pokarmowego, właściwe ludziom długo korzystającym z jedzenia restauracyjnego, bogatego w przyprawy.

Używki nie należą do substancyj odżywczych ani do dopełniających. Są używane głównie dla ich własności podniecających. Nadużywanie używek prowadzi do zatrucia ustroju. Do używek należy: kawa, herbata, kakao i napoje wyskokowe. Jedynie kakao ma wartości odżywcze. Wszystkie inne używki z powodzeniem mogą być wyłączone z jadłospisów szkolnych.

Żywienie powinno być urozmaicone, gdyż jednostajne żywienie powoduje brak apetytu. Dotychczas żywienie młodzieży jest jednostajne i przeważnie gotuje się niesmaczne. A dobry smak potraw zwiększa apetyt i polepsza trawienie.

Dalej jedzenie jest mało tłuste. Nieraz przypada 10—20 gr tłuszczu na dobę. Często zupełny brak surówek w diecie, co jest cechą szczególnie ujemną w dużych internatach, gdzie pokarmy na skutek długiego gotowania bardzo tracą na pożywności i są kompletnie bezwitaminowe.

Tak samo mało białka — 50—80 gr. na dobę. W diecie przeważają węglowodany. Ilościowo dieta jest wystarczająca, a jakościowo ma duże braki.

Należało by przyjąć następujące postulaty: tam, gdzie to możliwe, zwiększyć spożycie mleka i jaj, przynajmniej w letniej porze roku, dając po ½ litra mleka dziennie i 4—5 jaj tygodniowo. W zimie zwiększyć spożycie mięsa — do 150—200 gr dziennie w postaci mięsa niesiekanego, podawanego 3—4 razy w tygodniu. W inne dni jedzenie dobrze okrasić. Wszędzie wydatnie zwiększyć spożycie jagód, owoców i jarzyn w postaci surówek. Wobec tego jednak, że witamina C łatwo się utlenia, surówki nie mogą długo stać po przygotowaniu. Poleca się też używanie nierdzewnych noży do krajania surówek.

W związku z koniecznością żywienia pełnowartościowymi jarzynami i owocami stoi konserwacja jarzyn i owoców, dziś z powodu braku fachowców prowadzona bardzo prymitywnie. Rosnące ziemniaki są szkodliwe dla ustroju, a na kość wysuszone buraki i zwiędła marchew też nie przynoszą żadnego pożytku. Na wiosnę, tam gdzie nie ma pasteryzowanych konserw, pospolicie zwanych u nas „weckami", ma miejsce żywienie bezwitaminowe i często bardzo ubogie w sole mineralne. Dlatego też uważam za stosowne przeprowadzenie specjalnego kursu z zakresu konserwacji jarzyn i owoców, dla gospodarczych kierowników internatów, a obok tego w większych i zasobniejszych internatach niezbędne jest angażowanie specjalnej siły fachowej na kierownictwo gospodarcze.

Bardzo ważną sprawą jest rozkład posiłków dziennych. Jeśli całokształt żywienia dziennego przyjąć za 1, to posiłek pierwszy — śniadanie — powinno wynosić 0,3, drugie śniadanie czy podwieczorek 0,1, obiad 0,4 i kolacja 0,2.

Jeśli jest możliwe, na śniadanie dać zamiast kawy czy herbaty jakieś treściwe danie: kasza z tłuszczem, kubek gorącego mleka i chleb z masłem, kluski okraszone itd. Na obiad 2 dania, ale zupy nie uważa się obecnie za danie pożywne, więc gdzie można należy

zastąpić zupę kompotem, mlekiem zsiadłym, kisielem, a o ile zupy są podawane (bo nie potrafimy jeszcze jadać obiadu bez zupy), niech te zupy będą treściwsze niż dotąd i smaczniejsze. Trzeba dawać dużo jarzyn do obiadów mięsnych. Na drugie śniadanie chleb z masłem, tłuszczem czy powdiłami, i surówka z jarzyn czy owoce. Kolacja — mleko zsiadłe, serniki, od czasu do czasu mięsne danie czy wędlina z chlebem i kawa.

Spożywanie posiłków powinno się odbywać bez pośpiechu, w atmosferze pogody i spokoju i w otoczeniu, w miarę możności, estetycznym, gdyż wszystkie te czynniki wpływają na zwiększenie przyswajalności pokarmów i polepszenie trawienia.

Powinniśmy dążyć do wzmocnienia dodatnich wpływów na żywienie, a wyeliminowanie ujemnych. W ten sposób przyczynimy się do podniesienia zdrowotności ogólnej, opartej na pełnym rozwoju i harmonijnym działaniu wszystkich narządów, na które się składają całe lata dodatnich wpływów na ustrój. Bo określenie, że ktoś nie jest chory, nie zawsze oznacza pełne zdrowie. Często jest to tylko wegetacja ustroju, niezdolnego do większych fizycznych, czy umysłowych wysiłków. I dlatego, choć nie mamy epidemii chorób zakaźnych, tak dużo młodzieży odpada na tych komisjach lekarskich, na których się wymaga pełnego zdrowia.

RECENZJE

Uwagi o książce *Podręcznik Chemii* dra Waltera Kazimierza. Wydawnictwo PZWS r. 1948, Warszawa.

Po wojnie, w okresie rozbudowy szkolnictwa zawodowego, dał się odczuć dotkliwy brak podręcznika chemii dla liceów zawodowych. Pierwszą poważną i w zasadzie zupełnie udaną pracą jest „Podręcznik chemii" dra K. Waltera. Materiał został ułożony zgodnie z programem nauki w liceach mechanicznych (tymczasowy) z roku 1937 M. R. R. i O. P: Autor bardzo szczęśliwie postąpił omawiając dość szeroko i na ogół zupełnie zrozumiale zjawiska chemiczne oraz wprowadzane definicje. Styl książki jasny. Te zalety pozwalają na korzystanie z niego jako materiału uzupełniającego i objaśniającego do wykładu nauczyciela. Pewne nawet, szczególnie na wstępie (wiadomości wstępne), na pozór „rozwlekłe" omawianie zagadnień może przynieść początkującemu znaczną korzyść przy nauce.

Autor według mnie zbyt szeroko omawia zagadnienia stałej dysocjacji i PH (rozdział VII). Z pojęciami tymi właściwie musi się zetknąć dopiero podczas studiów wyższych. Odnosić się ta uwaga może do materiału traktującego o budowie materii i promieniotwórczości (r. X). Tematy te można by potraktować jako uzupełniającą lekturę domową, a niekoniecznie materiał, który podlega ścisłej kontroli i ocenie nauczyciela.

Nie można tego poczytywać za wadę, należało by tylko wskazać na umiar wymagań nauczyciela od uczących się. Sprawa ta mogłaby również podlegać dyskusji, gdyż czasy obecne ogromną wagę i znaczenie przywiązują do znajomości budowy materii. Pożądanym było by, aby książka ta, przy ewentualnym drugim wydaniu, uzupełniona była większą ilością rysunków, co dla liceów technicznych jest ważną pomocą przy nauce. Poza tym dobrze było by jednocześnie uzupełnić tekst książki w odpowiednich miejscach opisem zasadniczych i możliwie prostych ćwiczeń — co dałoby możność z jednej strony poznania sposobów eksperymentowania — z drugiej strony umożliwiłoby przeprowadzenie tych ćwiczeń samodzielnie w laboratorium szkolnym. Tablice, naturalny układ pierwiastków należało by uaktualnić!

Reasumując: książka do użytku liceów głównie mechanicznych zupełnie dobra. Zasługuje na wprowadzenie jej jako podręcznika do liceów.

Niewielkie wspomniane braki można by w następnych wydaniach uzupełnić.

Do wydawcy: Druk czytelny — zastosowanie kursywy do definicji bardzo dobre. Format przyjemny.

J. A.

KOMUNIKAT
KOŁA FARMACEUTÓW STUDENTÓW UNIW. JAG.

Sekcja Wydawnicza Koła Farmaceutów St. U. J. ma zaszczyt zawiadomić, że w pierwszych dniach września br. ukaże się II wydanie skryptu-podręcznika *Chemia organiczna* prof. U. J. dra J. Moszewa:

Podręcznik ten, którego pierwsze wydanie, dziś całkowicie już wyczerpane, rozeszło się po całej Polsce, wypełnił — według głosów nadsyłanych na nasze ręce — poważną lukę w polskiej literaturze naukowej, zwłaszcza że posiada wiele zalet zasługujących na krótkie choćby wyliczenie:

1. Treść obejmuje całość chemii organicznej, tj. połączenia alifatyczne oraz połączenia cykliczne.

2. Uwzględniając szeroko najnowsze zdobycze chemii organicznej w dziedzinie środków leczniczych, procesów biochemicznych oraz związków chemicznych o zastosowaniu praktycznym, interesuje zarówno chemika, biologa jak też lekarza czy farmaceutę.

3. Styl, język, forma podania treści odbiegają od większości podręczników naukowych i czynią skrypt przystępnym nawet dla nieprzygotowanego czytelnika, wprowadzając go od zagadnień najprostszych do skomplikowanych problemów teorii naukowych (np. zagadnienia izomerii, konfiguracji cukrów, teoria elektronowa itp.).

4. Poprawny druk, przejrzyste rozmieszczenie wzorów, dokładna korekta, szczegółowy skorowidz ułatwiają w wielkim stopniu korzystanie z podręcznika, a sam papier oraz poprawna szata zewnętrzna zaspakajają wymagania estetyczne rynku księgarskiego.

Podręcznik liczy około 1 000 stron i składa się z trzech części. Obecne wydanie zostało jeszcze raz przejrzane, poprawione i uzupełnione przez autora. Koszt skryptu wyniesie około 1 700 zł. Ze względu na niewielką wysokość nakładu prosimy o zgłaszanie zamówień — przedpłaty w wysokości zł 1 000 kierować należy na adres Koła: Kraków, ul. Basztowa 3, względnie na konto Koła (Nr 2070) w Spółdzielczym Banku Farmaceutów w Krakowie.

Wszelkie cenne uwagi o wartości podręcznika, jego technicznych błędach czy usterkach, które — jak wiemy z doświadczenia — są zawsze nieuniknione, prosimy przesyłać na wyżej wymieniony adres Koła.

Zarząd Koła Farmaceutów St. U. Jagiellońskiego

Nakładem Wydawnictwa: Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego
Adres Redakcji i Administracji: Łódź, ul. Jaracza 11, tel. 251-72, wewn. 12

Drukarnia Państwowych Zakładów Wydawnictw Szkolnych w Łodzi
182/48 — D-019003